

808.4
๒๔๗๘๓
๕๑

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การสอนเรียงความแบบปกติ
กับใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ปริญญาโท
ของ
ประทีป ศิริบงกช

๒๕๐ ก ย ๒๕๓๐

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
กุมภาพันธ์ ๒๕๓๐
ลิขสิทธิ์ เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

h ๕๖๕๕๔

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การสอนเรียงความแบบปกติ
กับใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์

บทคัดย่อ
ของ
ประทีป ศิริบังกท

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสาเมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
กุมภาพันธ์ 2530

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้การสอนเรียงความแบบปกติและใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2529 ของโรงเรียนนนทรีวิทยา เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร จำนวน 60 คน เป็นกลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน กลุ่มทดลองสอนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มควบคุมสอนโดยวิธีสอนเรียงความแบบปกติ ใช้เวลาในการทดลองกลุ่มละ 8 คาบ คาบละ 50 นาที โดยใช้เนื้อหาในการทดลองเดียวกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองได้แก่ แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ แผนการสอนตามคู่มือครูภาษาไทย กรมวิชาการ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีค่าความเชื่อมั่นในการตรวจทั้งฉบับ .9098 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ t-test

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า

1. ผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความของนักเรียนหญิงในกลุ่มทดลองสูงกว่านักเรียนชายในกลุ่มทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความของนักเรียนหญิงและนักเรียนชายในกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

A COMPARATIVE STUDY OF ACHIEVEMENT IN ESSAY WRITING OF
MATHAYOM SUKSA II STUDENTS THROUGH THE TRADITIONAL
METHOD AND CREATIVE WRITING DRILLS

AN ABSTRACT

BY

PRATEEP SIRIBONGKOT

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University
February 1987

The purpose of this study was to compare the achievement in essay writing of Mathayom Suksa II students learning through the traditional method and creative writing drills.

The sample used in this study included 60 students randomly selected from Mathayom Suksa II of Nonssee Wittaya School, Yanncava District, Bangkok Metropolis, in the second semester of the Academic Year 1986. The subjects were assigned into the experimental group and control group of 30 students each. The experimental group was taught through the Creative Writing Drills, and the control group through the Traditional Method. Each group was taught the same contents for 3 periods of 50 minutes each.

The instruments used were the Creative Writing Drills, Lesson Plans in accordance with the teacher's Manual for teaching Thai of the Department of Curriculum and Instructional Development, the Achievement Test on Essay Writing Constructed by the researcher, with the reliabilities of .9098. The statistic used for analysing data was the t-test.

The findings were as follows :

1. The achievement in essay writing of the experimental group was higher than the control group at the .01 level of significance.

2. The achievement in essay writing of the girls was higher than the boys in the experimental group at the .01 level of significance.

3. The girls and the boys in the control group had achievement with no significant difference in essay writing.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์
สุมานิน รุ่งเรืองธรรม และรองศาสตราจารย์บังอร ภาวภิรมย์วัณ ที่ได้กรุณาให้
คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
ไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์วิพุธ โสภวงศ์ อาจารย์พิเศษศรี
แจ้งไพโร ผู้ช่วยศาสตราจารย์จันทิมา พรหมโชติกุล และผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.อารี รังสินันท์ ที่ได้ช่วยเหลือให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขในการสร้างเครื่องมือ
สำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

นอกจากนั้นผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ดร.สุนทร โคตรบรรเทา
ที่ได้กรุณาตรวจสอบแก้ไขบทคัดย่อภาษาอังกฤษให้

ขอขอบพระคุณ ท่านผู้อำนวยการโรงเรียนนนทรีวิทยา ท่านผู้ช่วยผู้อำนวยการ
ฝ่ายวิชาการและครูอาจารย์โรงเรียนนนทรีวิทยา ที่ได้อนุเคราะห์ให้ความสะดวกใน
การทดลองวิจัยครั้งนี้ และขอขอบใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2529
โรงเรียนนนทรีวิทยา ที่ได้ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบคุณ อาจารย์นิศา คำนววิริยะกุล อาจารย์โสภิต แจ้งอรุณ และ
อาจารย์ประสิทธิ์ ศรีมาลีจ้อย ที่ได้ช่วยเหลือผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

ภาพประกอบแบบฝึกและภาพสำหรับแบบทดสอบ ผู้วิจัยได้รับน้ำใจจาก
คุณปรีชา คำนวณ และคุณกิตติศักดิ์ สิริบงกช ก็ขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ พี่ ๆ และน้อง ๆ ที่ให้กำลังใจตลอดมา
และขอขอบคุณเพื่อน ๆ น้อง ๆ วิชาเอกการมัธยมศึกษา และทุกคนที่มีส่วนช่วยเหลือให้
กำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้

ประทีป สิริบงกช

สารบัญ

บทที่	หน้า
1	บทนำ 1 ภูมิหลัง 1 ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า 6 ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า 6 ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า 6 คานิยามศัพท์เฉพาะ 7 สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า 8
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 9 เอกสาร ตำรา เกี่ยวกับการเขียนเรียงความ 9 เอกสาร ตำรา เกี่ยวกับวิธีสอนเรียงความ 17 เอกสาร ตำรา เกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ 21 กิจกรรมเสนอแนะในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ 25 เกณฑ์การประเมินผลเรียงความ 29 การประเมินผลการเขียนเชิงสร้างสรรค์ 32 เอกสารและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ 35 ทฤษฎีโครงสร้างทางเขาวงกตปัญญาของกิลฟอร์ด 39 แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาตามทฤษฎีของกิลฟอร์ด .. 44 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 46 งานวิจัยในต่างประเทศ 50 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะ 51 ประโยชน์ของแบบฝึก 52

3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	54
	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง	54
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	54
	การดำเนินการวิจัย	67
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	68
4	ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	70
	การวิเคราะห์ข้อมูล	70
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	74
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	74
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	74
	วิธีดำเนินการทดลอง	74
	เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง	75
	เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	75
	สรุปผลการทดลอง	75
	อภิปรายผล	76
	ข้อเสนอแนะ	78
	บรรณานุกรม	80
	ภาคผนวก	87

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 คำศัพท์ประสิทธิภาพเชื่อมั่น และนัยสำคัญของคำศัพท์ประสิทธิภาพเชื่อมั่น	66
2 วันเวลาในการทดลอง	67
3 เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความของกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง	71
4 เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความของนักเรียนหญิงและ นักเรียนชายในกลุ่มทดลอง	72
5 เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความของหญิงและชายใน กลุ่มควบคุม	73

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แผนภูมิโครงสร้างทางสติปัญญาของกิลฟอร์ด	42
2 สมรรถภาพทางสมองของมนุษย์	57

ภูมิหลัง

ภาษาไทยมีความสำคัญมาก เพราะเป็นเครื่องมือที่ใช้ติดต่อสื่อสารระหว่างคนในชาติ ก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ภาษาไทยเป็นเครื่องหมายแสดงความเป็นชาติไทยและเป็นเอกลักษณ์ของชาติ (สุจริต เพ็ชรชอบ และสายใจ อินทร์พรชัย 2522 : 1) นอกจากนั้นภาษายังเป็นวัฒนธรรมที่สำคัญที่สุด เพราะภาษาเป็นเครื่องมือถ่ายทอดวัฒนธรรมให้แก่กันในสังคมเพื่อให้วัฒนธรรมเจริญงอกงามขึ้นอยู่ได้ (จำนงค์ ทองประเสริฐ 2518 : 11) ดังนั้นการเรียนการสอนภาษาไทยจึงสมควรได้รับความสำคัญเป็นอันดับหนึ่งใบการศึกษาเล่าเรียนของคนไทย (บุญเหลือ เทพยสุวรรณ 2523 : 2 - 3) ด้วยเหตุนี้หลักสูตรทุกระดับชั้นจึงกำหนดให้เรียนวิชาภาษาไทยเป็นวิชาบังคับ

การเรียนการสอนภาษาไทยนั้น ต้องอาศัยทักษะพื้นฐานที่สัมพันธ์กัน 4 ประการ คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน การเขียนเป็นทักษะที่เกิดขึ้นหลังสุด เพราะการเขียนเป็นขบวนการที่ต้องอาศัยความฉลาดด้านอื่นประกอบ คือ การฟัง การอ่าน และการพูด เพื่อช่วยให้เกิดแนวคิด สุจริต เพ็ชรชอบ และสายใจ อินทร์พรชัย (สุจริต เพ็ชรชอบ และ สายใจ อินทร์พรชัย 2522 : 116) กล่าวว่า ทักษะการเขียนเป็นทักษะที่มีความสลับซับซ้อนกว่าทักษะการใช้ภาษาอย่างอื่น ๆ นักเรียนจะเขียนได้ดีก็ต่อเมื่อได้ฟังมาก อ่านมาก มีประสบการณ์กว้างขวาง และปรากฏว่านักเรียนที่เขียนได้ดีมักจะเป็นผู้มีทักษะการพูดที่ดีด้วย ความรู้ทางหลักภาษาก็เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนสามารถเลือกใช้ถ้อยคำได้อย่างเหมาะสมและสามารถเรียบเรียงประโยคได้อย่างคล่องแคล่ว

วิชาเรียงความเป็นการเขียนที่มีรูปแบบและวิธีเขียนที่เป็นแบบแผน พระยาอุปทิศศิลปสาร (อุปทิศศิลปสาร 2514 : 174 - 186) กล่าวถึง "การแต่งเรื่อง" ในหนังสือหลักภาษาไทยว่า การแต่งเรื่องคือ การเอาความรู้ ความคิดเห็นหรือความจำเรื่องราวต่าง ๆ

มาปรับปรุงเรียบเรียงขึ้นเป็นเรื่องราวของคนโดยใช้ความรู้หัว ๆ ไป ยิ่งมีมากยิ่งดี และ
ทั้งจะต้องใช้ศิลปะในเชิงเรียบเรียงนั้นเป็นเครื่องมืออันสำคัญด้วย ซึ่งนับว่าเป็นบทเรียน
สำคัญของการเรียนภาษาไทยชั้นสูงสุด ซึ่งจะต้องเรียนอีกแผนกหนึ่งต่างหาก แต่ถึงกระนั้น
ก็ต้องเอาหลักภาษาไทย เช่น ไวยากรณ์ เป็นบรรทัดฐานอันสำคัญอยู่ด้วย

อย่างไรก็ตามการเขียนเรียงความก็จัดเป็นงานเขียนประเภทสร้างสรรค์ (สมพร
มันตะสูตร 2526 : 150) ครูผู้สอนพึงส่งเสริมความคิดริเริ่มยิ่งกว่าการนำเรื่องราว
ในอดีตมาเขียน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ความรู้ ความคิด และความสามารถในการ
ถ่ายทอดภาษาเขียนอย่างเต็มความสามารถ ประเทิน มหาวันษ์ (ประเทิน มหาวันษ์
2519 : 161 - 162) กล่าวว่า การสอนเรียงความครูต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึก
ความคิด จินตนาการ และการแสดงออก ซึ่งจะเป็นพัฒนาการทางภาษาอีกด้านหนึ่งที่มีความ
สำคัญเช่นเกี่ยวกับการพูด การเขียนเรียงความเป็นการแสดงทางสุนทรีย์ และความคิด
สร้างสรรค์ของนักเรียน เป็นวิธีทางที่จะช่วยระบายอารมณ์และเพิ่มความเชื่อมั่นให้แก่ตัว
เด็กเอง การเขียนกับความกิดสร้างสรรค์นี้ วรณี โสมประยูร (วรณี โสมประยูร
2522 : 17) ได้เสนอแนะว่า วิชาภาษาไทยมีลักษณะไม่จำกัดเนื้อหา สามารถฝึกทักษะ
การพูด การฟัง การอ่าน และการเขียน ซึ่งเป็นทักษะที่เน้นการแสดงออก สำหรับการพูด
และการเขียนเด็กสามารถใช้ความคิดได้อย่างกว้างขวาง เป็นการส่งเสริมให้เด็กเกิด
ความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างดี ซึ่งความคิดสร้างสรรค์นี้เป็นจุดมุ่งหมายหนึ่งของหลักสูตร
มัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ 2525 : 2)
ที่ว่า "เพื่อให้ผู้เรียนมีนิสัยใฝ่หาความรู้ ทักษะ รู้จักคิดและวิเคราะห์อย่างมีระเบียบวิธีการ
และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์" เมื่อความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญอย่างหนึ่ง
ในการจัดการศึกษาปัจจุบัน การเขียนเรียงความจึงควรส่งเสริมในเรื่องนี้ให้มากขึ้นด้วย
เพราะการที่นักเรียนได้มีโอกาสฝึกคิดและจินตนาการอย่างมีอิสระเสรี ย่อมจะช่วยให้นักเรียน
ได้พัฒนาการเขียนเรียงความได้เหมาะสมตามวัยและวุฒิภาวะของแต่ละคน เป็นทางนำไปสู่
การปลูกฝังความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นกับเด็ก สุจริต เฟียรชอบ และสายใจ อินทร์พรหม
(สุจริต เฟียรชอบ และสายใจ อินทร์พรหม 2522 : 134) ได้กล่าวเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า

"การปลูกฝังความคิดเชิงสร้างสรรค์ให้นักเรียน เป็นสิ่งที่ทำได้ก่อนข้างยาก ยิ่งทักษะ การเขียนเชิงสร้างสรรค์ด้วยแล้ว ยิ่งมีความซับซ้อนเพิ่มขึ้นเป็นอันมาก แต่ก็เป็นที่ของครู ที่จะต้องปลูกฝังทักษะด้านนี้ เพราะจะเป็นประโยชน์แก่ตัวเด็กเองและเป็นประโยชน์ต่อการ พัฒนาประเทศเป็นสำนวนรวม"

ความคิดสร้างสรรค์นี้มีคุณค่า ดังที่กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ระบุไว้ว่า (กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ 2523 : 1 - 2) บุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์สูงนั้น จะเป็นบุคคลที่มีความคิดอิสระอยู่เสมอ ไม่คิดลี้ใจง่าย มีความเชื่อมั่นในตนเองและมองโลก ในแง่ดี นอกจากนั้นความคิดสร้างสรรค์ยังมีผลทำให้สังคมมนุษย์ไม่ ยุคหนึ่ง มีความเปลี่ยนแปลง ก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา ครูผู้สอนภาษาไทยจึงควรตระหนักในภาระหน้าที่ของตนที่จะต้องค้นหา วิธีการส่งเสริมให้นักเรียนมีโอกาสดึกเชิงสร้างสรรค์ตามควรแก่วัยและศักยภาพ เมื่อนักเรียน คิดในเชิงสร้างสรรค์ได้ ก็จะสามารถถ่ายทอดความคิดนั้นเป็นการเขียนในเชิงสร้างสรรค์ ต่อไปได้ การเขียนเชิงสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากในชีวิตมนุษย์ ทำให้เกิดความเพลิดเพลิน เจริญใจ ส่งเสริมสติปัญญาและช่วยขำรงรักษาวัฒนธรรม (ฐะปะนีย์ นาครทรรพ 2526 : บทนา) เมื่อนักเรียนประสบความสำเร็จในการเขียนแล้วก็จะ เป็นบันไดไปสู่ความสามารถ เชิงสร้างสรรค์ด้านอื่น ๆ ต่อไป

ในปัจจุบันการเรียนการสอนวิชาเรียงความในระดับมัธยมศึกษายังมีปัญหาอยู่หลาย ประการ ปัญหาแรกคือ ปัญหาที่เกิดจากข้อบกพร่องในการเขียนเรียงความของนักเรียน เช่น นักเรียนวางโครงเรื่องไม่เป็น เรื่องที่เขียนไม่ตรงกับหัวข้อที่ตั้งไว้ ขาดความรู้และความคิด ในเรื่องที่เขียน การใช้ถ้อยคำ สำนวนและการเข้ารูปประโยคไม่ถูกต้อง การเขียนสะกดคำ ยังผิดพลาดมาก ไม่รู้จักย่อหน้า ไม่รู้จักเขียนกาน้ำ บางครั้งเขียนกาน้ำปิดยาว ไม่เกี่ยวกับเรื่อง ที่เขียนหรือออกนอกประเด็น ตอนสุดท้ายไม่รู้จักสรุปความ (กรมวิชาการ, กระทรวง ศึกษาธิการ 2518 : 56) ปัญหาที่สอง เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งครูผู้สอนและตัวนักเรียน จากรายงานของ เปี่ยมศรี นาคพัฒน์ (เสนาะ หัตถ์ 2513 : 17 อ้างอิงมาจาก เปี่ยมศรี นาคพัฒน์ 2499) ที่ได้วิจัยวิธีสอนเรียงความในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า

นักเรียนส่วนหนึ่งชอบเรียงความเพราะได้ระบายความรู้สึกนึกคิด ส่วนนักเรียนที่ไม่ชอบ
 เรียงความเพราะเขียนไม่ได้ดี ไม่สามารถเขียนตามที่ต้องการได้ ซากความรู้ในเรื่องที่
 จะเขียน รวมทั้งเขียนไม่ได้เพราะครูตั้งหัวข้อแล้วไม่ได้ให้คำแนะนำ ส่วนครูชอบสอนเรียงความ
 เพราะได้อ่านเรื่องราวแปลก ๆ และเห็นว่า เป็นวิชาที่วัดความรู้ภาษาไทยของเด็กได้ดี แต่
 ครูที่ไม่ชอบสอนเรียงความเป็นเพราะไม่กล้าในการแต่ง แนะนำให้นักเรียนไม่ได้และไม่มี
 เวลาในการตรวจแบบฝึกหัด ปัญหาการตรวจเรียงความนี้เป็นความรำคาญใจของครูที่ชอบสอน
 และไม่ชอบสอนวิชาเรียงความ ซึ่งตรงกับการศึกษาของ จิตต์นิภา ภักดีชุมพล (จิตต์นิภา
 ภักดีชุมพล 2516 : 42, 73, 143, 148) เรื่องกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย
 ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนสาธิตในกรุงเทพมหานคร ผลปรากฏว่าครูที่ไม่ชอบสอน
 เรียงความเพราะสับสนยุ่งยากเสียเวลาในการตรวจ แก้ไข ครูร้อยละ 28.75 มีปัญหา
 เรื่องข้อสอบอัตรานัยตรวจยาก ส่วนนักเรียนชอบเรียงความรองจากวรรณคดี แต่ครูชอบสอน
 เรียงความน้อยที่สุด จากรายงานการสัมมนาการใช้ภาษาไทยระหว่างวันที่ 14 - 15
 กรกฎาคม 2526 ยังได้กล่าวถึงความบกพร่องในการสอนเรียงความในโรงเรียนว่า
 นักเรียนขาดทักษะในการเขียนเพราะได้ฝึกน้อยและผลงานไม่ค่อยได้รับการตรวจแก้ไข เชื้อ
 ปรับปรุงเท่าที่ควร (คณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ 2526 : 46) จะเห็นว่าวิธีสอนกับ
 ความไม่ถนัดในการแต่งของครูจะเป็นปัญหาที่เล็กน้อยในความเห็นของครูผู้สอน แต่การตรวจ
 ให้คะแนนครูส่วนใหญ่เห็นว่า เป็นงานหนักและเสียเวลามาก ทำให้ครูไม่ชอบสอนเรียงความ
 แม้จะชอบอ่านเรื่อง ที่นักเรียนเขียนก็ตาม การตรวจเรียงความเป็นปัญหาเรื่อยมา เพราะ
 ส่วนหนึ่ง เรียงความขาดความเป็นปรนัยในการตรวจนั่นเอง (สมบุรณ์ ชิตพงศ์ 2511 : 13)
 อย่างไรก็ตามว่าผลการศึกษาของ วรรณภา บัวเกิด (วรรณภา บัวเกิด 2520 : 53) ได้วิจัย
 เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างการเขียนเรียงความและทักษะการเขียน
 เรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้ให้อุเสนอแนะ เกี่ยวกับการวัดผลวิชาเรียงความ
 ว่า ควรใช้แบบทดสอบทั้งปรนัยและอัตนัย

ปัญหาสุดท้ายที่จะกล่าวถึงคือ ปัญหาการขาดความกตัญญูในการที่จะเขียนเรียงความ ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญ บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (บุญเหลือ เทพยสุวรรณ 2523 : 23, 26) กล่าวไว้ว่า มักได้ยินครูอาจารย์บ่นกันเสมอว่ามักเขียนเรียงความไม่ได้ ทั้งนี้เพราะนักเรียนไม่มีความคิดในเรื่องที่จะเขียนนั่นเอง ท่านได้ฝากข้อคิดแก่ครูผู้สอนภาษาไทยว่า "ถ้าครูไม่สามารถทำให้เด็กเรียนคิดได้ เรื่องการเรียนการสอนภาษาไทยก็เป็ข้อนหาคทาง เพราะคนเราจะใช้ภาษาก็ในเมื่อมีความคิดจะสื่อสาร ถ้าไม่มีความคิดก็ไม่มีความจำเป็นอะไรที่จะต้องพูดหรือเขียน" การเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ควรอย่างยิ่งที่จะส่งเสริมในเรื่องความคิด สุจริต เพียรชอบ และส่ายใจ อินทรมพรรย์ (สุจริต เพียรชอบ และส่ายใจ อินทรมพรรย์ 2522 : 44) กล่าวไว้ว่า เด็กวัยรุ่นในโรงเรียนมัธยมศึกษาเบ็หญิง มีป้ลัลักษณะพิเศษเฉพาะตัว ก้าวล่วงเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วทั้งด้านร่างกายและสติปัญญา ภาศึกษา น่าสนใจ และเหมาะที่จะจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์เป็นอย่างดี เพราะเด็กก้าวล่วงมีความสนใจ และใคร่รู้ใคร่เรียนอย่างกว้างขวาง วรรณ มาวเกศ (วรรณ มาวเกศ 2520 : 9) ได้เสนอแนะว่า ในการสอนเรียงความนั้นความคิดเป็นสิ่งสำคัญต้องสอนก่อน เวื่อนักเรียนรู้จักใช้ความคิดในเรื่องที่จะเขียนแล้วจึงจะสามารถถ่ายทอดควาจำนี้ออกมาเป็นภาษาเขียนที่สื่อความหมายให้แจ่มแจ้งได้

การเขียนที่มุ่งพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาหรือการเขียนแบบสร้างสรรค์นี้ เป็นการเขียนที่เกิดจากประสบการณ์ จินตนาการ ความสนใจ ความบันเทิงใจ และการแสดงออกอย่างอิสระของผู้เขียนโดยมิได้ลอกเลียนแบบจากผู้อื่น การเขียนประเภทนี้เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้าน (ประเทิน มหาพันธ์ 2519 : 1) เจือ สตะเวทิน (เจือ สตะเวทิน 2522 : 3) กล่าวว่า การเขียนในเชิงสร้างสรรค์นี้ เป็นการเขียนที่ส่งเสริมความงอกงามทางสติปัญญาของนักเรียน ซึ่งถือกันว่าเป็นการเปิดเผยความฉลาดของนักเรียนเป็นรายบุคคลอีกด้วย แมคแคนเลส (McCandless, 1973 : 216 - 217) เชื่อว่า ทุกคนเป็นเจ้าของความสามารถทางการสร้างสรรค์เป็นบางระดับ บางคนอาจแสดงความสามารถในการสร้างสรรค์น้อยกว่าคนอื่น แต่ไม่มีใครที่จะไม่มีความสามารถในการสร้างสรรค์เลย และความสามารถในการสร้างสรรค์นี้สามารถพัฒนาขึ้นได้ภายใต้เงื่อนไข

บางประการ เขาสนับสนุนความคิดของเพียเจต์ (Piaget) ที่ว่า การพัฒนาความสามารถทางการสร้างสรรค์นั้นควรเป็นเป้าหมายประการแรกของการศึกษา เขาเชื่อว่า การสร้างสรรค์เป็นส่วนที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาการของมนุษย์ ซึ่งสมควรได้รับการสนับสนุนและกระตุ้นให้เกิดขึ้นในโรงเรียน

จากปัญหาและแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิธีสอนเรียงความโดยสร้างแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ตามทฤษฎีความคิดอเนกฝ่ายของกิลฟอร์ด ซึ่งยังไม่มีผู้ศึกษาโดยตรง เพื่อศึกษาว่าแบบฝึกที่สร้างขึ้นจะสามารถพัฒนาการคิดและการเขียนเรียงความของนักเรียนให้ไต่ถึงขั้นเรียงความเชิงสร้างสรรค์ได้หรือไม่ ผลจากการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาเรียงความในโรงเรียนมัธยมศึกษาจะเป็นการส่งเสริมเรื่องความคิดริเริ่มสร้างสรรค์เป็นวุกมุ่งหมายสำคัญประการหนึ่งของหลักสูตรอีกด้วย

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความของนักเรียนที่เรียนโดยใช้การสอนเรียงความแบบปกติ กับสอนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิงที่เรียนโดยใช้การสอนเรียงความแบบปกติ และเรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาเรียงความในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2529 ของโรงเรียนนนทรีวิทยา เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 14 ห้องเรียน นักเรียน 650 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนาทวีวิทยา เขต ยานนาวา กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2529 จำนวน 60 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

2.1 กลุ่มควบคุม สอนโดยใช้การสอนเรียงความแบบปกติ จำนวน 30 คน

2.2 กลุ่มทดลอง สอนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ จำนวน 30 คน

3. เนื้อหาของแบบฝึก ได้จากหนังสือเรียนภาษาไทยชุดทักษะขั้นต้น เล่ม 2 หนังสือ อานนอกเวลา ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 และหนังสืออื่น ๆ ที่ผู้วิจัยเห็นว่าเหมาะสม โดยใช้เนื้อหา วิชาการใช้ภาษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 กำหนดไว้

4. ระยะเวลาในการทดลอง ใช้เวลาในการสอน 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ รวม 8 คาบ คาบละ 50 นาที

5. ตัวแปรที่ศึกษา

5.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

5.1.1 วิธีสอน 2 วิธี คือ วิธีสอนเรียงความแบบปกติกับวิธีสอนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์

5.1.2 เพศ ได้แก่ชายและหญิง

5.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความ

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. การสอนเรียงความแบบปกติ หมายถึง การสอนเรียงความที่ผู้วิจัยใช้ การสอนแบบบรรยาย โดยใช้หลักเกณฑ์การเขียนเรียงความ การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการอภิปรายซักถามและให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้น หัวข้อของเรียงความ ครูเป็นผู้กำหนด และนักเรียนช่วยกันกำหนดขึ้น เนื้อเรื่องของนักเรียนแต่ละคนเหมือนกันหรือคล้ายกัน การเรียนรู้ส่วนใหญ่เกิดจากการให้ความรู้ การอธิบาย หรือการชี้แนะจากครู

2. แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง เอกสารที่สร้างขึ้นเพื่อเราให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ แดกยทศความคิดนั้นเป็นภาษาเขียนในรูปของคำ วลี ประโยค ข้อความ และเรื่องราว โดยใช้ทฤษฎีความคิดนอกสายของกิลฟอร์ด (Guilford) เป็นหลัก ซึ่งได้แก่วิธีคิดแบบอเนกนัย (Divergent Thinking) ที่ประกอบด้วยความสามารถในการคิด (Fluency) ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) และความคิดริเริ่ม (Originality) ใช้ภาษาเป็นสื่อ เราผลของทฤษฎีความคิดจะออกมาในรูปแบบของหน่วย จากพวกความสัมพันธ์ ระบบ การแปลงรูป และการประยุกต์เนื้อหาของแบบฝึกประกอบด้วยตัวอย่างข้อสังเกต และแบบฝึกหัด

* 3. การสอนเรียงความโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การสอนเรียงความที่ให้นักเรียนศึกษาจากแบบฝึกเป็นส่วนใหญ่ นักเรียนมีส่วนร่วมในการอภิปรายสรุปหลังจากหาแบบฝึกในแต่ละหน่วย แบบฝึกจะเป็นสื่อ เราให้นักเรียนได้แสดงออกซึ่งอารมณ์ ความคิดที่เป็นตัวของตัวเอง ส่วนวนภาษาและหัวข้อเรียงความ จะนักเรียนจะแตกต่างกันตามประสบการณ์และจินตนาการ เน้นความคิดที่แปลกใหม่ไม่ซ้ำกันอันถึงงาม เป็นความคิดที่มีคุณค่าต่อตนเองหรือต่อสังคม ครูหรือผู้วิจัย เป็นผู้ให้ความแนะนำในการหาแบบฝึก และร่วมอภิปรายสรุปหลังจากจบบทเรียนในแต่ละหน่วยฝึก

4. ผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความ หมายถึง ความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างหลังสิ้นสุดการเรียนแล้ว วัดได้จากคะแนนหาแบบทดสอบอัตนัย คือ เรียงความ จากภาพที่ครูกำหนดให้และตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความของนักเรียนที่เรียนโดยใช้การสอนเรียงความแบบปกติกับเรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์แตกต่างกัน

2. ผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่เรียนโดยใช้การสอนเรียงความแบบปกติและเรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์แตกต่างกัน

บทที่ ๘

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจาก ตำรา ทฤษฎี และเอกสารต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. เอกสาร ตำรา เกี่ยวกับการเขียนเรียงความ
2. เอกสาร ตำรา เกี่ยวกับวิธีสอนเรียงความ
3. เอกสาร ตำรา เกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์
4. เอกสาร ตำรา เกี่ยวกับวิธีสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์
5. ทฤษฎีและเอกสารและแบบทดสอบเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์
6. งานวิจัยเกี่ยวกับการสอนเขียนเรียงความและการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์
7. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะ

เอกสาร ตำรา เกี่ยวกับการเขียนเรียงความ

ความหมายของการเขียน เปลื้อง ณ นคร (เปลื้อง ณ นคร 2514 : 6) ให้ความนิยามของการเขียนว่า การเขียน คือการแสดงความคิด ความรู้สึก และความรู้อยู่ในใจออกให้ผู้อื่นรู้

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ และประภาศรี สีหอำไพ (ฐะปะนีย์ นาครทรรพ และประภาศรี สีหอำไพ 2517 : 92) กล่าวว่า การเขียน คือการแปลงความคิดออกมาเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ผู้อื่นอ่านและเข้าใจความคิดของผู้เขียน

ฉะนั้น การเขียนจึงเป็นการสื่อสารอย่างหนึ่ง เพื่อแสดงออกซึ่งความรู้ ความคิด ความรู้สึกต่าง ๆ โดยใช้ตัวหนังสือเป็นสัญลักษณ์ นับเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในสังคมมนุษย์

หลักสำคัญของการเขียน เปลื้อง ณ นคร (เปลื้อง ณ นคร 2514 : 1 - 7) ได้ให้หลักสำคัญในการเขียนไว้ 2 ประการ คือ

1. ความพิถีพิถัน คือ พิถีพิถันในเรื่องความคิดและพิถีพิถันในการเขียน ในด้านความคิดนั้นผู้เขียนควรมีแนวความคิดที่แปลกใหม่ และกว้างไกล ส่วนในด้านการเขียนผู้เขียนจะต้องเป็นคนที่มีรูกำมาก รู้จักสังเกตวิธีการใช้คำที่สละสลวยและนำมาใช้เป็นแนวในการเขียนของตน

2. ผู้เขียนต้องเป็นตัวของตัวเอง ทั้งในเชิงการประพันธ์และชีวิตจริง ไม่ควรลอกแบบท่วงท่าของการเขียนของผู้อื่น แต่ในเวลาเดียวกันก็ต้องรู้จักและเห็นลักษณะของนักเขียนอื่นด้วย

ลีทซา พิณีจฎกอล และคนอื่น ๆ (ลีทซา พิณีจฎกอล และคนอื่น ๆ 2514 : 1 - 9) กล่าวว่า การเขียนประกอบไปด้วยหลักสำคัญ 2 ชั้น คือ ชั้นการคิดและชั้นการเขียน ทั้งสองชั้นนี้จะแยกจากกันมิได้ ผู้เขียนควรเริ่มต้นด้วยการคิดถึงสิ่งใกล้ตัวของก่อน จากนั้นจึงค่อยคิดไปถึงสิ่งที่อยู่ห่างจากตัวออกไปเป็นสำคัญ

ปรีชา ช่างขวัญยืน (2517 : 99 - 129) กล่าวถึง ขบวนการแห่งการเขียนว่า แบ่งออกเป็น 4 ชั้น คือ

1. คิดให้เข้าจุด หมายความว่า ต้องคิดถึงสิ่งที่อยู่ในวงจำกัด และคิดถึงจุดประสงค์ที่สำคัญเพียงจุดเดียว เพราะการเขียนที่ดีนั้นควรเขียนในสิ่งที่มีเนื้อหาขอบเขตแคบแต่อธิบายไว้อย่างละเอียด ไม่ควรเขียนในสิ่งที่กว้างเกินไป

การคิดให้เข้าจุดนั้นมีหลักปฏิบัติ 3 ประการ คือ

1.1 คิดในสิ่งที่รู้ หมายความว่า คิดในสิ่งที่เรามีประสบการณ์ ซึ่งมีใช้ประสบการณ์ทางตรงเท่านั้น แต่อาจเป็นสิ่งที่เราได้ยิน ได้ฟัง ได้อ่าน ได้คิด จากห้องสมุด จากตำรา หรือผู้อื่น ฯลฯ ก็ได้

1.2 คิดในหัวข้อจำกัด คือ จำกัดหัวข้อที่จะเขียนให้อยู่ในขอบเขตที่เราจะหาข้อมูล และรายละเอียดที่เป็นจริงได้

1.3 ทาให้ผู้อ่านเข้าใจความคิดหลักกระจ่างแจ้ง

2. จักระเปรียบเทียบความคิด แบ่งออกเป็น 3 สถานะ คือ

2.1 วัตถุประสงค์เรื่องราวให้ผู้อ่านเห็นชัดเจนว่าเรื่องที่เขียนนั้นมีความเป็นมาเป็นขั้นตอนอย่างไร

2.2 จัดลำดับสถานที่ ในข้อเขียนนั้นต้องพรรณนาตามสภาพความเป็นจริง เพื่อให้ผู้อ่านเห็นภาพที่เราเขียนได้แจ่มชัดที่สุด

2.3 จัดลำดับเหตุผล คือ จัดให้ความคิดหลักและความคิดสนับสนุนเป็นเรื่องเดียวกัน เช่น ถ้าความคิดหลักเป็นเรื่องทางเหตุผล ความคิดสนับสนุนก็เป็นเรื่องเหตุผลควบ

3. มีความกระชับในเรื่องที่คิด หมายความว่า ในการคิดนั้น ควรคิดเกี่ยวกับข้อเท็จจริงที่จាក់แน่นอน โดยประมวลความรู้ต่าง ๆ ที่เรามีอยู่นั้นให้อยู่ในขอบเขตจាក់แน่นอนไป คือ สรุปความคิดให้ข้อความที่เฉพาะเจาะจงที่สุด

4. แสดงความคิดให้แจ่มแจ้ง สิ่ง чтоช่วยให้แสดงความคิดได้แจ่มแจ้ง ได้แก่

4.1 เขียนคำนำให้ผู้อ่านเกิดความสนใจ และนำไปสู่ความคิดหลัก

4.2 ใช้ย่อหน้าเป็นเครื่องหมายแสดงส่วนสำคัญของเรื่อง

4.3 ต้องมีสัมพันธภาพระหว่างประโยคต่าง ๆ คือประโยคแต่ละประโยคต้องมีความสัมพันธ์กันอย่างมีระเบียบ

จะเห็นว่า "ความคิด" เป็นสิ่งที่สำคัญมากในขบวนการเขียน ฉะนั้นในการสอนเขียน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องฝึกทักษะการเขียนควบคู่กันไปกับการฝึกความคิด

ความหมายของเรียงความ เปลื้อง ณ นคร (เปลื้อง ณ นคร 2512 : 2) ให้ความหมายไว้ว่า การเรียงความตามนัยแห่งไวยากรณ์ คือ การเรียบเรียงถ้อยคำให้เป็นภาษา เข้าใจชัดเจน นับเป็นที่รวมวิชาอันเกี่ยวกับภาษา การเรียงความมีความหมายรวมตลอดถึง การพูดจา สนทนา ปาฐกถา การเรียงความจึงเป็นเครื่องมืออันสำคัญสำหรับแสดงความรู้ลึก ความต้องการ ความคิด ให้ผู้อ่านทราบ

ประสิทธิ์ กาพย์กลอน (ประสิทธิ์ กาพย์กลอน 2518 : 180) ให้คำจำกัดความของการเขียนเรียงความว่า "การเขียนเรียงความเป็นศาสตร์และเป็นศิลปะอย่างหนึ่ง ที่ว่าเรียงความเป็นศาสตร์เพราะมีรูปแบบและวิธีเขียนอย่างหนึ่งที่เป็นแบบแผน ส่วนที่ว่าเป็นศิลปะเพราะต้องใช้ความสามารถเฉพาะตัวเขียนออกมาให้สวยงาม การเขียนเรียงความจึงต้องคำนึงถึงแบบ (รูปแบบ) และท่วงเขียนให้อ่านควย"

ฉัตรภา มุขนาค และคนอื่น ๆ (ฉัตรภา มุขนาค และคนอื่น ๆ 2526 : 95) ให้ความหมายของเรียงความว่า เรียงความเป็นการเขียนที่ฝึกให้ผู้เขียนรู้จักใช้ความคิด ความเห็น และความรู้ของตนในการเขียนเรียบเรียงขึ้นเป็นเรื่องราว และถ่ายทอดความรู้สึกออกสู่ผู้อ่าน

ดังนั้นเรียงความจึงเป็นงานเขียนประเภทหนึ่ง ที่แสวงหากถึงความรู้ ความคิด ที่ผู้เขียนจะต้องใช้รูปแบบเฉพาะและมีศิลปะในการเขียน การเรียงความมีความหมายรวมถึงการพูดควย

องค์ประกอบของเรียงความ สิทธิา พิณภูวคด และคนอื่น ๆ (สิทธิา พิณภูวคด และคนอื่น ๆ 2514 : 109) กล่าวถึงองค์ประกอบของเรียงความดังนี้

1. คำนำ เป็นตอนเปิดเรื่องหรือส่วนที่ชักจูงผู้อ่านให้ติดตามอ่านต่อไป
2. เนื้อความหรือเนื้อเรื่อง เน้นใจความส่วนใหญ่ของเรื่อง เนื้อความจะมีลักษณะอย่างใดขึ้นอยู่กับประเภทของเรื่อง

3. สรุป หรือบทลงท้าย เป็นการสรุปความคิดเห็น หรือนำเอาข้อความสำคัญมากล่าวย้ำให้เด่นชัด เพื่อให้ผู้อ่าน จับประเด็นความคิดสำคัญได้แน่นอนยิ่งขึ้น

วิธีการเขียนคำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป ประสิทธิ์ กาพย์กลอน (ประสิทธิ์ กาพย์กลอน 2518 : 184 - 185) เสนอวิธีการเขียนในองค์ประกอบของเรียงความแต่ละส่วนดังนี้

การเขียนคำนำ ต้องเขียนเร้าใจผู้อ่าน และทำให้ผู้อ่านสนใจ สนุกสนาน คืบคลาน อยากรู้เรื่องราวที่จะเขียนโดยอาจตั้งเป็นคำถาม ประชวรชวนคิด ยกสุภาษิต คำขวัญ คำคม ขึ้นมากล่าวให้คำจำกัดความ หรือยกเรื่องแปลก ๆ มากล่าวนำ ข้อสำคัญอย่าเขียนให้ยาวเกินไป หรือออกนอกเรื่อง

การเขียนเนื้อเรื่อง ต้องเขียนให้มีแนวคิดอย่างเกี่ยว โยให้ทุกส่วนของเรื่อง สัมพันธ์กันโดยตลอด มีการเน้นส่วนที่สำคัญ ในขณะที่เดียวกันก็ต้องมีความชัดเจน แจ่มแจ้ง และมีเหตุผล เนื้อเรื่องนี้อาจแบ่งเป็นหลายตอน

การเขียนบทสรุป ต้องฝากความประทับใจหรือข้อคิดให้แก่ผู้อ่าน ซึ่งอาจใช้วิธีการ เช่น เกี่ยวกับการเขียนค่านา ข้อสำคัญก็คือ บทสรุปมิใช่การสรุปเรื่องราวที่กล่าวแล้วนำมา กล่าวซ้ำอีก

เจือ สตะเวทิน (เจือ สตะเวทิน 2518 : 45) ได้เน้นให้เห็นความสำคัญ ของบทสรุปว่า คำลงท้ายนั้นเขียนยากมากเท่า ๆ กับคำนำ เขียนอย่างไรผู้อ่านจึงจะพอใจ รู้สึกสนใจที่ได้อ่านงานเขียนของเรามาแต่ต้น คำลงท้ายที่ดี ควรใ้ผู้อ่านได้ในสิ่งต่อไปนี้

1. ให้ความบันเทิงหรือเพลิดเพลิน เห็นจริงเห็นวงศ์ภาพที่เราเขียนมา เขา อาจชอบเนื้อเรื่อง ส่วนวน ท่วงทानองการเขียน หรือเกิดความสะใจ
2. ให้ความรู้เพิ่มเติม หรือได้ความคิดแปลกใหม่ บ่มจะกระตุ้นใ้ผู้อ่านได้คิด อันเป็นทางใช้ปัญญา

3. ได้คติธรรมอันควรไตร่ตรอง อุทาหรณ์ ชักจูงใ้จิตใจของใส มองชีวิต ถูกต้องในแง่คิงาม นี่คือนลทางค่านศีลธรรม

การเลือกหัวข้อเรียงความ ศิวภรณ์ หอมสุวรรณ (ศิวภรณ์ หอมสุวรรณ 2521 : 17) ให้หลักในการเลือกคังนี้

1. เลือกเรื่องใ้ผู้เขียนมีความรู้เรื่องนั้น ๆ คีที่สุค สามารถใ้จะหาข้อมูลมา ประกอบการเขียน ซึ่งจะทำให้ข้อเขียนนั้นมึน้ำหนกยั้งชั้ง
2. เลือกเรื่องใ้ผู้เขียนมีประสบการณ์คัวตนเอง
3. เลือกเรื่องใ้ไม่จำคักความคิดจนเกินไป
4. เลือกเรื่องใ้ผู้เขียนมีความสนใจ พอใจ และเกิดความสนุกสนานใ้จะเขียนเรื่อง
5. เลือกเรื่องใ้ตนเองคิดว่าจะเขียนคอดีที่สุค

ขั้นตอนในการเรียงความ ประสิทธิ์ กาศย์กลอน (ประสิทธิ์ กาศย์กลอน 2518 : 185) ได้เสนอขั้นตอนในการเรียงความ ดังนี้

1. การเลือกเรื่องที่จะเขียน ควรเป็นเรื่องที่เพิ่งกำเนิดขึ้น และน่าสนใจ เรื่องใกล้ ๆ ตัว หรือเรื่องแสดงความคิดเห็น
2. การวิเคราะห์เรื่อง ควรพิจารณาขอบข่ายของเรื่องว่ากว้างแคไหน เรื่องที่เขียนควรมีขอบข่ายแคบ ๆ และต้องเหมาะสมกับผู้อ่าน
3. การแสวงหาข้อมูลเพื่อนามาประกอบเรื่อง เรื่องที่เขียนจะมีน้ำหนัก น่าเชื่อถือถ้าจะต้องมีหลักฐานอ้างอิงที่มา หรือต้นเค้าของเรื่อง ขอบ้างละเอียด
4. การวางโครงเรื่อง ควรจัดลำดับความคิดให้สัมพันธ์กัน และแยกประเด็นใหญ่ ประเด็นย่อย ออกจากกันอย่างชัดเจน
5. การแสดงออก เป็นการขยายความโครงเรื่องให้เป็นไปตามลำดับขั้น
6. การตรวจทาน เมื่อเขียนเสร็จแล้วควรนำมาอ่านตรวจทานแก้ไขสิ่งที่ยังบกพร่องให้หมดไป

เจือ สตะเวทิน (เจือ สตะเวทิน 2517 : 10) กล่าวว่า ในการเขียนเรียงความให้ดีขึ้น ผู้เขียนต้องแสดงภูมิปัญญา 2 ประเภท คือ ปัญญาคน และปัญญาท่าน
 ปัญญาคน คือ ความฉลาดส่วนตัว ในการที่จะเสนอสิ่งแปลกใหม่แก่ผู้อ่าน ปัญญาคนเป็นสิ่งสำคัญในการเขียนเรียงความ เพราะเป็นสิ่งที่ประกาศความฉลาดในวงวิชาการและแสดงความเป็นตัวของตัวเอง

ปัญญาท่าน คือ การค้นคว้าเพิ่มเติม เพื่อนามาเพิ่มเติมหรือสนับสนุนความคิดของตนเอง

การวางโครงเรื่องในการเขียนเรียงความ ประสิทธิ์ กาศย์กลอน (ประสิทธิ์ กาศย์กลอน 2518 : 116) ได้ให้ความสำคัญในการวางโครงเรื่องดังนี้ โครงเรื่องคือการจัดแยกแยะหัวข้อความคิดที่ได้ระบียบ เป็นวิธีรวมกลุ่มความคิดและจากัดขอบข่ายความคิดเป็นหมวดหมู่ โครงเรื่องจึงมีประโยชน์ในการเขียนอย่างยิ่ง ช่วยให้ผู้อ่านสามารถวิเคราะห์หัวข้อได้กระจ่าง และเข้าใจความสำคัญได้ถูกต้อง โครงเรื่องช่วยให้เรียงข้อความ

ได้ตรงกับจุดประสงค์ของผู้เขียน ช่วยในการเสาะหาเนื้อเรื่องมาบรรจุให้พอดีกับหัวข้อ นอกจากนั้น ยังช่วยให้ข้อความมีลำดับขั้น ไร้แต่ต้นจนจบ โครงเรื่องจึง เปรียบเสมือน เข็มทิศที่คอยควบคุมความคิดของผู้เขียนไม่ให้ออกนอกเรื่องอีกด้วย

ประเภทของเรียงความ เนื่องจากเรียงความเป็นงานที่มีรูปแบบและท่วงท่าของการเขียนที่มีรายละเอียดแตกต่างกันออกไป จึงมีผู้รู้ได้แบ่งเรียงความออกเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้

เปลื้อง ณ นคร (เปลื้อง ณ นคร 2516 : 141) ได้แบ่งเรียงความตาม โครงเรื่องเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. เรียงความเรื่องประวัติศาสตร์ ได้แก่ ประวัติบุคคล ประวัติสมัยต่าง ๆ คำานาน

2. เรียงความหมวดพรรณนา ได้แก่ พรรณนาถิ่นฐานบ้านเมือง พรรณนา ความรู้สึกนึกเห็น พรรณนาหนังสือและเรื่อง เป็นต้นเชิงคดี พรรณนาเรื่อง ห้า ๆ ไป

3. เรียงความแผนการวิเคราะห์วิจารณ์ ได้แก่ วิจารณ์หนังสือต่าง ๆ วิจารณ์ เรื่อง เบ็ดเตล็ด

4. เรียงความปัญหาธรรม ภาษิต และคุณนามต่าง ๆ

ลีลา พิธีจกวดล และคนอื่น ๆ (ลีลา พิธีจกวดล และคนอื่น ๆ 2514 : 111 - 114) ได้แบ่งประเภทของเรียงความตามเนื้อหาคล้ายคลึงกับ เปลื้อง ณ นคร และให้รายละเอียดเกี่ยวกับท่วงท่าของการเขียนเรียงความประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. เรียงความเรื่องประวัติต่าง ๆ การเขียนเรียงความประเภทนี้มักใช้ ไวหารท่าของบรรยาย เรื่องที่นำมาเขียนมักเป็นข้อเท็จจริง ไม่ถ้องแทรกความรู้สึก

2. เรียงความเรื่องภาษิต ธรรม และนามธรรม วิธีเขียนเรียงความ ประเภทนี้ต้องอธิบายหรือให้คำจำกัดความของภาษิต หรือนามธรรมต่าง ๆ แล้วบรรยาย ให้ได้ความแจ่มชัด มักใช้ไวหารท่าของ เทศนา

3. เรียงความเชิงให้ความรู้ วิธีเขียนเรียงความประเภทนี้อาศัยเรื่องราว จากประสบการณ์เป็นข้อผูก ไวหารที่ใช่มักเป็นบรรยายไวหาร

4. เรียงความแสดงความคิดเห็น วิธีเขียนเรียงความประเภทนี้ ผู้เขียนมีอิสระที่จะแสดงความคิดเห็นอย่างใดก็ได้ โดยอาศัยความเป็นจริงและหลักของเหตุผล

5. เรียงความแสดงความรู้สึก ส่วนสำคัญของเรียงความประเภทนี้คือ ความรู้สึกที่แสดงออก โวหารที่ใช้ส่วนใหญ่จะเป็นพรรณนาโวหาร

นอกจากนั้น เปลื้อง ณ นคร (เปลื้อง ณ นคร 2514 : 126) ยังได้แบ่งเรียงความตามจุดมุ่งหมายและวิธีเขียนเป็น 2 ประเภท คือ

1. เรียงความเชิงสาระ นักไปทางวิชาการ ผู้เขียนต้องการอธิบายความรู้อย่างใดอย่างหนึ่ง ไม่คำนึงถึงการใช้สำนวนโวหาร และความเพลิดเพลินของผู้อ่าน

2. เรียงความเชิงปกิณกะ เน้นการให้ความคิดแก่ผู้อ่าน และคำนึงถึงความเพลิดเพลินเป็นประการแรก

องค์ประกอบของเรียงความที่ดี ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (ฐะปะนีย์ นาครทรรพ 2520 : 61) ได้กล่าวถึงลักษณะของเรียงความที่ดีว่า

1. ต้องมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน และประมวลข้อคิดสำคัญ ๆ เข้าสู่จุดหมายอย่างมีระเบียบ

2. ต้องมีเอกภาพ คือความเป็นอันหนึ่งอันเดียวของเรื่อง หมายถึง มีความคิดรวบยอดเด่นชัด และมีสัมพันธ์ภาพคือ ความสัมพันธ์กลมกลืนกับความคิด ทั้งจะต้องมีสารัตถภาพคือ การเน้นข้อคิดที่สำคัญ

3. ต้องมีสัดส่วนที่เหมาะสมคือ มีข้อความเปิดเรื่อง ปิดเรื่อง และดำเนินเรื่องตามสัดส่วนที่พอเหมาะที่กล่าวแล้วในเรื่องส่วนประกอบของเรียงความ

4. ต้องมีการจัดลำดับเรื่องอย่างเหมาะสม โดยเขียนความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องนั้นเป็นหัวข้อสั้น ๆ แล้วนำมาเรียงลำดับให้เป็นระเบียบ

เปลื้อง ณ นคร (เปลื้อง ณ นคร 2512 : 2) กล่าวถึงเรียงความที่ดีต้องประกอบด้วย

เอกภาพ ได้แก่ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียว การเขียนเรียงความเรื่องหนึ่ง ๆ จะต้องมีความหมายอันสำคัญแต่เพียงอย่างเดียว ข้อความต่าง ๆ จะต้องเกี่ยวข้องกับความหมายที่ตั้งไว้อย่างเดียวเท่านั้น จะพูดอะไรเรื่องไม่ได้ ถ้าจะพูดเรื่องอื่น เรื่องที่นำมาพูดนั้นต้องเกี่ยวข้องกับหรือช่วยให้เรื่อง เดิมเด่นชัดขึ้น

สัมพันธ์ภาพ คือ ความเชื่อมโยง ข้อความต่าง ๆ จะต้องดำเนินไปตามลำดับต่อเนื่องกัน ความคิดที่เขียนลงไปนั้นต้องมีลำดับรับกันให้เนื้อความต่อกัน

สารัตถภาพ คือ การเน้นใจความสำคัญ ความใดที่สนับสนุนเนื้อเรื่องให้เด่นชัด จะต้องอยู่ในที่เด่น และต้องให้มีเนื้อที่มาก คือต้องพูดไต่ยาว ส่วนที่เป็นผลความต้องกล่าวแต่น้อย

เอกสาร คำรา เกี่ยวกับวิธีสอนเรียงความ

ความมุ่งหมายในการสอนเรียงความ

รองรัตน์ อิศรภักดี (รองรัตน์ อิศรภักดี 2514 : 113 - 114) ได้สรุปวัตถุประสงค์ของการสอนเรียงความไว้ดังนี้

1. ช่วยให้เด็กมีโอกาสถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกของตนเองที่เกี่ยวกับประสบการณ์ต่าง ๆ ให้ผู้อื่นทราบ

2. ช่วยให้เด็กมีโอกาสเกิดความคิดสร้างสรรค์ คือสามารถเรียงความจากความนึกคิดของตนเองโดยเขียนเป็นเรื่องราวขึ้น ไม่จำเป็นต้องแต่งจากเรื่องที่ครูกำหนดให้เสมอไป เด็กอาจมีจินตนาการจากภาพหรือเรื่องราวที่สมมติขึ้น หรือเป็นเรื่องลึกลับตลกขบขันจากความนึกคิดของตนเอง

3. ช่วยให้เด็กรักการเขียน เพราะสามารถเขียนด้วยความสะดวก ไม่ได้ถูกบังคับให้เขียนแต่เรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ

4. การที่เด็กได้เขียนเรียงความเสมอ ๆ ย่อมช่วยให้เด็กได้ใช้วิชานี้ให้เกิดประโยชน์แก่การเรียนวิชาอื่น ๆ ด้วย เพราะการเขียนเรียงความช่วยให้เกิดทักษะ

ในการเขียน รู้จักใช้ถ้อยคำให้เหมาะสม รู้จักลำดับความสำคัญขงเนื้อเรื่อง ตลอดจนรู้จักสรุปความคิดเห็นต่าง ๆ ของตนเองอีกด้วย

สมถวิล วิเศษสมบัติ (สมถวิล วิเศษสมบัติ 2525 : 82 - 84) ได้รวบรวมหลักการสอนเรียงความและได้เสนอแนะวิธีสอนเรียงความไว้ดังนี้

1. เรื่องที่จะนำมาใช้สอนเรียงความนั้น ควรเลือกเรื่องที่อยู่ในวงความสนใจของเด็กและเหมาะสมกับระดับความรู้ของนักเรียน วิธีที่จะทราบว่าคุณนักเรียนสนใจเรื่องอะไรบ้างนั้นก็โดยให้นักเรียนเสนอชื่อเรื่องแล้วช่วยคัดเลือกเรื่องที่เหมาะสมมาให้เขียน การให้โอกาสแก่นักเรียนเช่นนี้ จะทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเขียนดีกว่าที่ครูจะกำหนดเรื่องให้เขียนทุกครั้งไป

2. ความคิดเห็นในการเขียนเรียงความเป็นสิ่งสำคัญมาก ครูควรหาวิธีช่วยหรือเร้าใจให้นักเรียนคิดให้ได้ว่าจะเขียนอย่างไรจึงจะน่าสนใจ อ้าวเริ่มด้วยการให้นักเรียนรู้จักสังเกตสิ่งที่น่าสนใจรอบ ๆ ตัว และให้บันทึกสิ่งที่ได้สังเกตนั้นด้วยถ้อยคำสั้น ๆ ก่อน ให้นักเรียนรู้สึกว่าการประสบความสำเร็จในการเขียน และปีความสนุกสนานเพลิดเพลิน ต่อไปจึงถึงขั้นที่จะชักจูงภาษาให้สละสลวย

3. การใช้อุปกรณ์การสอนจะช่วยให้การเขียนเรียงความได้ผลดียิ่งขึ้น ครูอาจหาภาพหรือรูปปั้นหรือของจริงมาให้เด็กนักเรียนฝึกพรรณนาโวหาร ฝึกบรรยาย เป็นต้น ๆ ก็ได้ การเขียนเรียงความไม่จำเป็นต้องให้เขียนเรื่องยาว ๆ เสมอไป อาจฝึกสลับกับการเขียนบรรยายหรือพรรณนาสั้น ๆ ก็ได้

4. การสอนเรียงความอาจทำได้หลายวิธี เช่น เริ่มต้นด้วยการใช้คำที่กำหนดให้แต่งประโยคแล้วนำประโยคเหล่านั้นมาเรียบเรียงเป็นข้อความ หรือให้อภิปรายแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จะเขียน เมื่อได้แนวความคิดและโครงเรื่องแล้วจึงเขียน หรือนำไปศึกษานอกสถานที่แล้วกลับมาเขียนเรียงความหรือให้นักเรียนผัดกันเล่าประสบการณ์บางอย่างที่น่าสนใจแล้วเขียนเกี่ยวกับประสบการณ์นั้น ๆ หรือเล่าเรื่องสนุก ๆ ค้างไว้แล้วให้นักเรียนแต่งต่อจนจบ การให้นักเรียนเขียนเรื่องที่คุณนักเรียนมีประสบการณ์จะทำให้เขียนได้ดียิ่งขึ้น

5. ในการเขียนเรียงความเรื่องที่เป็นความรู้ ควรแนะวิธีหาความรู้ให้นักเรียน เช่น ให้นักเรียนหาความรู้จากหนังสือหลายเล่ม ให้ไปสัมภาษณ์ผู้รู้เรื่องนั้น ๆ ให้ไปสังเกตในที่ที่จะหาความรู้หรือสนทนากับเพื่อน ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ และความคิดเห็นกัน ควรฝึกให้นักเรียนรู้จักวิธีใช้ห้องสมุดอย่างถูกต้อง จะเป็นทางส่งเสริมให้นักเรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองต่อไป

6. ครูควรแนะนำให้นักเรียนรู้จักขั้นตอนของการเรียงความคือ ชั้ร่าง และขั้นเรียบเรียง ชั้ร่างคือ การเตรียมความรู้เพื่อเรียบเรียงด้วยการตั้งคำถามตนเองว่า เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์อย่างไร มีใจความย่อ ๆ อย่างไร จะลำดับหัวข้อใดไว้ก่อนหลัง แต่ละข้อที่ลำดับไว้จะมีรายละเอียดอะไร และจะสรุปว่าอย่างไร และถึงขั้นเรียบเรียงด้วยการรู้จักใช้ประโยคสั้น ๆ เขียนให้อ่านเข้าใจง่าย มุ่งความชัดเจนแจ่มแจ้ง เป็นสำคัญ ควรพยายามใช้ถ้อยคำसानวนของตัวเองให้มากที่สุด

7. ครูควรแนะนำให้นักเรียนฝึกในเรื่องการเพิ่มพูนความรู้ เรื่องคำให้มากพอ ฝึกตัวให้เป็นคนช่างสังเกต ใ้รักการอ่านมาก พังมาก รู้จักสังเกตถ้อยคำसानวนของนักเขียนที่ได้รับความนิยมและฝึกเขียนอยู่เสมอ

8. การเขียนเรียงความอาจให้เขียนเป็นรายบุคคลบ้าง เขียนเป็นหมู่บ้าง สลับกันตามโอกาสอันเหมาะสม

9. การแก้ไขข้อบกพร่องในการเขียนเรียงความ อาจให้แก้ไขเป็นรายบุคคล หรือแก้ข้อบกพร่องเป็นส่วนรวม โดยการรวบรวมสิ่งที่นักเรียนฝึกเหมือน ๆ กันมาอธิบายแก้ไข ให้ครูบนกระดานคำ ครูควรให้ความสนใจในการแก้ไขสิ่งบกพร่องนั้น เพื่อความพยายามของนักเรียนจะดีขึ้น

เกี่ยวกับการติชมผลงานของนักเรียนนี้ งานวิจัยในต่างประเทศก็มีความเห็นสอดคล้องกันว่าควรชมมากกว่าติ เช่น กรอฟ (Groff. 1975 : 212) ได้สรุปผลงานวิจัยของเขาว่า การวิจารณ์ไปในทางลบหรือทางบวก จะส่งผลที่ใ้ในค่านคุณภาพของเรียงความ และว่าการวิจารณ์ทั้งทางบวกและทางลบทำให้เกิดอันตรายได้พอ ๆ กัน

อย่างไรก็ตามการวิจารณ์ผลงานของเด็ก ควรวิจารณ์ไปในทางส่งเสริมกำลังใจ ซึ่งตรงกับความเห็นของ ฟิชเชอร์ (Fisher. 1963 : 209 - 212) ที่ว่า อัตราส่วนระหว่างการวิจารณ์ในทางบวกกับทางลบควรเป็น 10 : 1 และตรงกับความคิดเห็นของ เบอร์โรว์ (Burrow. 1959 : 20) ว่า การให้กำลังใจในการเขียนแก่เด็กจะทำให้เด็กมีความพยายามในการเขียนดีขึ้น

สมพร มันทะสูทร (สมพร มันทะสูทร 2526 : 150 - 152) ได้เสนอแนะแนวการสอนเขียนเรียงความกล่าวโดยสรุปดังนี้

1. ให้นักเรียนเลือกเรื่องที่จะเขียนด้วยตนเอง ครูอาจชี้แนะเรื่องที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน
2. ย้ำให้นักเรียนเกิดความคิดอยากแสดงออกทางความคิดผ่านการเขียน ด้วยการชักชวนสนทนาถึงสิ่งที่น่าสนใจที่อยู่รอบตัว อาจ เป็นสิ่งแววด้อม เหตุการณ์ หรือข่าวประจำวัน
3. ใช้อุปกรณ์การสอนที่เหมาะสม เช่น หุ่นรูปสัตว์ต่าง ๆ ภาพ หุ่นจำลองของจริง เพื่อฝึกให้เขียนบรรยายโวหาร พรรณาโวหารหรือเขียนเรียงความตลอดเรื่อง
4. นำตัวอย่างเรียงความที่ดี ๆ มาให้นักเรียนอ่านให้มาก ๆ
5. ให้นักเรียนผูกเรื่องจากคำศัพท์ที่ครูให้ หรือให้นักเรียนรวบรวมคำแปลก ๆ จากหนังสือพิมพ์มาแล้วนำมาผูกเรื่องใหม่เป็นการส่งเสริมจินตนาการ
6. ครูและนักเรียนช่วยกันวางโครงเรื่องที่น่าสนใจ แล้วให้นักเรียนเขียนเรื่องตามโครงเรื่องที่ได้ออกไว้
7. การเขียนเรียงความเชิงวิชาการ ครูต้องแนะนำแหล่งข้อมูลที่จะศึกษาและวิธีการเขียนเรียงความเชิงวิชาการให้ก่อน
8. เมื่อพบข้อบกพร่อง ไม่ว่าจะเป็นการจกัลำดับเรื่องราว การใช้ถ้อยคำ ส่วนวนโวหาร การผูกประโยค ครูต้องแก้เป็นลายลักษณ์อักษรให้นักเรียนทุกคน และนำข้อบกพร่องมาเสนอหน้าชั้นพร้อมแก้ไขให้ดูเป็นแบบอย่าง

9. คัดผลงานเขียนเรียงความที่ดีของนักเรียนในชั้นมาอ่านให้เพื่อน ๆ ฟัง เพื่อส่งเสริมในด้านกำลังใจที่จะเขียนให้ดีขึ้น

10. อาจสอนเรียงความโดยการแบ่งกลุ่มให้นักเรียนช่วยกันเขียนบ้างก็ได้

11. ให้นักเรียนเขียนแสดงอารมณ์ของตนและพฤติกรรมที่นักเรียนคิดว่าตนเองจะทำเมื่อเกิดอารมณ์ต่าง ๆ เช่น รัก โกรธ เกลียด เหวง ฯลฯ

12. ให้นักเรียนถอดคำประพันธ์หรือสุภาษิต แล้วเขียนเป็นเรียงความที่ สละสลวย

จะเห็นว่า ความมุ่งหมายของการสอนเขียนเรียงความนั้น นอกจากจะมุ่งหมาย ให้นักเรียนเขียนเพื่อการติดต่อสื่อความหมาย ถ่ายทอดความรู้ ความคิด ของตนเองให้ ผู้อื่นเข้าใจแล้ว ยังมุ่งหมายให้นักเรียนรู้จักการเขียนเชิงสร้างสรรค์อีกด้วย โดยให้ ผู้เขียนสามารถแสดงความรู้สึกร่างกาย อารมณ์ และความคิดได้อย่างเป็นอิสระ ให้ความคิด สร้างสรรค์ งานเขียนจึงจะออกมาในรูปของศิลปะ ทำความเพลิดเพลินใจให้กับผู้อ่านได้ ส่วน วิธีสอนนั้น ครูจะต้องคิดค้นหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนมีโอกาสดำเนินการในทาง การเขียนได้อย่างคล่องแคล่ว สละสลวย ถูกต้องและชัดเจน มีคุณค่าในทางสร้างสรรค์

เอกสาร ตำรา เกี่ยวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์

ความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์

เจือ สตะเวทิน (เจือ สตะเวทิน 2522 : 3) ให้ความหมายการเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่า เป็นการเขียนที่ส่งเสริมความเจริญงอกงามทางสติปัญญาของนักเรียน ซึ่งถือกันว่าเป็นการเปิดเผยความฉลาดของนักเรียนเป็นรายบุคคลอีกด้วย

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (ฐะปะนีย์ นาครทรรพ 2526 : 6) กล่าวว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ ผู้เขียนจะต้องสามารถใช้จินตนาการ หรือความคิดคำนึงของตนเขียนสารออกมาด้วยถ้อยคำที่สละสลวย ประทับใจผู้อ่านและผู้ฟัง และให้ความรู้สึกในทางเพลิดเพลินเจริญใจ ประทับสติปัญญาไปด้วยในตัว เป็นการเขียนที่มีความหมายตรงกันข้ามกับการเขียนที่มุ่งประโยชน์ทางธุรกิจหรือวิชาการต่าง ๆ

สุจริต เพียรชอบ และสหายใจ อินทรมัธยม (สุจริต เพียรชอบ และสหายใจ อินทรมัธยม 2522 : 134) ให้ความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่า หมายถึง การเขียนเรียบเรียงความรู้ ความคิด ประสบการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนความรู้สึกลึกซึ้งและจินตนาการออกเป็นลายลักษณ์อักษร จะเป็นข้อความสั้น ๆ ทานองคำขวัญ ร้อยแก้ว สั้น ๆ หรือบทกวีนิพนธ์ก็ได้ ข้อเขียนเหล่านี้จะมีเอกภาพ มีความเป็นตัวของมันเองทั้งในแง่ ความคิดและการใช้ภาษาเรียบเรียง

พิสมัย สิงห์แก้ว (พิสมัย สิงห์แก้ว 2520 : 10) ให้ความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่า หมายถึง ความสามารถในการถ่ายทอด ความคิดสร้างสรรค์ อารมณ์ ความรู้สึก และเจตนาของผู้เขียน เป็นภาษาเขียนที่แปลกใหม่ น่าสนใจ ช่วยให้เพลิดเพลินงานเขียนนั้นอาจจะไม่ใหม่ต่อโลก แต่ใหม่สำหรับผู้เขียนเอง

ฮุก (Hook. 1967 : 1 - 3) ได้กล่าวถึงความหมายของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่า มีผู้ให้ความหมายแตกต่างกันโดยสรุป 3 ทิศณะดังนี้

1. งานเขียนทุกชิ้นเป็นงานสร้างสรรค์ เพราะเมื่อบุคคลใดก็ตามเขียนอะไรขึ้นมา ก็ถือว่าเป็นผู้สร้างสรรค้งานไม่ว่าจะเป็นงานประเภทใดก็ตาม

2. ไม่มีงานเขียนใดเป็นงานสร้างสรรค์ เพราะทุกสิ่งมีอยู่ในโลกพร้อมแล้ว ดังภาษิตว่า "ไม่มีอะไรใหม่ภายใต้ดวงอาทิตย์นี้" งานเขียนทุกชิ้นที่สร้างขึ้นเป็นแต่รวบรวมความคิด อารมณ์ และจินตนาการเก่า ๆ มากล่าวใหม่ด้วยถ้อยคำและระบบไวยากรณ์เก่า ๆ

3. งานเขียนบางอย่างเป็นงานเขียนสร้างสรรค์ แม้งานทุกชิ้นจะเป็นงานสร้างสรรค์ แต่งานชิ้นหนึ่งอาจมีคุณค่าเป็นงานเขียนเชิงสร้างสรรค์มากกว่าชิ้นหนึ่ง

ความหมายต่าง ๆ ของการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่กล่าวมานี้อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า การเขียนเชิงสร้างสรรค์ หมายถึง การเขียนสิ่งใดก็ตามที่เกิดจากความคิดและจินตนาการของตนเอง มีคุณค่าในทางสร้างสรรค์

หลักการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์

สมิท (พิศวาท ลัดดากุล 2524 : 30 - 32 อ้างอิงมาจาก Smith, 1972) ให้หลักเกณฑ์การสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์ ดังนี้

1. จะต้องสามารถผลิตผลงานที่มีโครงเรื่องและรูปแบบใหม่ ๆ มีลักษณะเฉพาะตัว (Unique results)
2. จะต้องเน้นกระบวนการทางความคิดแบบอเนกนัย ซึ่งเป็นความสามารถของสมองในการคิดตอบสนองได้หลายประเภท หลายทิศทาง จึงควรรวบรวมทุกคำตอบโดยไม่เพ่งเล็งความถูกต้องสมบูรณ์
3. ในการสอนให้เกิดความสามารถในทางสร้างสรรค์ จะต้องฝึกวิธีจูงใจและสร้างสถานการณ์ท้าทาย อาจใช้วิธีตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดและคิดได้อย่างต่อเนื่อง แต่ควรคำนึงถึงช่วงเวลาที่ให้ผู้เขียนได้ผ่อนคลายความตึงเครียดบ้าง
4. ครูควรใช้สถานการณ์ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะอย่างอิสระ
5. ควรปล่อยให้ผู้เรียนเผชิญกับสิ่งที่ไม่รู้ด้วยตนเอง เพื่อจะได้กระตุ้นความคิดแล้วก็ปล่อยให้ผู้เรียนถ่ายทอดความคิดและจินตนาการตามความพอใจของตน
6. ไม่สามารถจะทำนายผลของผู้เรียนได้ ครูจึงควรเปลี่ยนบทบาทไปเป็นผู้ช่วยเหลือและร่วมมือในการจัดระเบียบความคิด ให้เป็นไปตามแนวของแต่ละคน
7. จะต้องจัดสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเขียนจากความจำสิ่งที่ได้ฟังได้เห็นหรือความรู้สึก
8. การสอนเชิงสร้างสรรค์ หมายความว่า ผู้เรียนจะต้องได้รับการกระตุ้นให้สร้างและพัฒนาความคิดของตนเอง
9. จะเน้นความแตกต่าง ความแปลก ความแตกต่างระหว่างบุคคลและความคิดริเริ่ม
10. กระบวนการมีความสำคัญเท่า ๆ กับผลงานที่ได้รับ

11. จะต้องจัดสถานการณ์เพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ เช่น จัดสถานการณ์ทางกาย ห้องเรียนสะควกสบาย ที่นั่งเหมาะสม ผู้เรียนมีความสุข มีอุปกรณ์ครบครัน จัดสถานการณ์ทางจิตใจด้วยการสร้างบรรยากาศของความเชื่อมั่น ความมีอิสระที่จะคิดหรือเขียน

12. ควรให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จมากกว่าประสบการณ์ล้มเหลว ในระยะแรก อาจประสบความล้มเหลวบ้าง แต่ครูควรพยายามไม่ให้เกิดซ้ำ ๆ เพราะจะทำให้หมดกำลังใจ

13. จะต้องส่งเสริมผู้เรียนให้เรียนรู้ถึงความรู้และทักษะหลาย ๆ ประการ และสนับสนุนให้หาความรู้และทักษะเหล่านั้นมาใช้กับสถานการณ์ใหม่ ๆ

14. ควรกระตุ้นให้ผู้เรียนศึกษากด้วยตนเอง รู้จักนำความคิดมาสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมและความคิดใหม่ ๆ

15. ควรพัฒนาทักษะการวิจารณ์และประเมินคุณค่างานเขียน อาจใช้วิธีให้ผู้เรียนอ่านงานเขียนของตนแล้วให้เพื่อน ๆ ช่วยกันวิจารณ์

16. ควรจะไต่ส้ารวจความคิดและจุดมุ่งหมายในการเขียนก่อน

17. ต้องอาศัยกระบวนการแบบประชาธิปไตย เช่น การเปลี่ยนบทบาทระหว่างครูกับผู้เรียน และการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนโดยยึดหลักประชาธิปไตย

ประชุมพร ศุกรเจริญ (ประชุมพร ศุกรเจริญ 2520 : 65) ได้กล่าวถึงแนวทางที่จะช่วยให้การสอนเขียนแบบสร้างสรรค์เป็นผลสำเร็จได้ ดังนี้

1. ครูควรมีทัศนคติที่ดีต่อการเขียนอย่างสร้างสรรค์และเห็นว่าเป็นสิ่งมีคุณค่า และเข้าใจว่าการเขียนอย่างสร้างสรรค์มีทางช่วยพัฒนาให้เพิ่มพูนขึ้นในตัวเด็กได้ ครูควรยึดหลักว่าการเขียนแบบสร้างสรรค์นั้น นอกจากเป็นผลงานใหม่ ๆ ที่แสดงออกทางการใช้ภาษามากกว่าหลักภาษาแล้ว ครูควรเน้นถึงการเขียนที่ดีมีคุณค่าและไม่ขัดต่อวัฒนธรรมด้วย

2. ในการสอนเขียนแบบสร้างสรรค์ ควรมีการปูพื้นฐานการคิดแบบอเนกนัย คือคิดในหลายแนวทาง โดยการให้ตัวอย่างที่มีลักษณะสร้างสรรค์หลายแบบ อาจจะเริ่มด้วยการฟังครูอ่านเรื่อง บทกลอน หรือข้อความที่น่าสนใจในรูปแบบต่าง ๆ ให้ฟัง การให้เด็กมีโอกาสดูหน้าชั้นโดยใช้นิ้วมือเล่าเรื่องหน้าชั้น การให้ทำแบบฝึกหัดที่มีการวางโครงการอย่างดีแล้ว มีลักษณะคำถามที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ตอบหลาย ๆ แนวทาง มีตัวอย่าง

ให้อ่านมากพอควร และมีโอกาสทำงานในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย มีการอ่านและการแสดงผลงานของนักเรียนทุกคน

3. ครูควรให้กำลังใจและช่วยให้นักเรียนมีความเชื่อมั่นและรักการเขียนด้วยการชมเชย ขอมอบ ไม่คิดสินว่าใครถูก ผิด หรือว่าดีกว่ากัน มีการวิจารณ์ร่วมกันเพื่อปรับปรุงผลงาน ครูจะต้องช่วยกล่อมเกล่าให้เป็นภาษาที่ดี และควรมีชั่วโมงที่สอนเกี่ยวกับหลักภาษาและไวยากรณ์ด้วย เพื่อเป็นการวางรากฐานทางภาษาให้กับเด็ก และนำไปใช้อย่างสร้างสรรค์ต่อไป

จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่กล่าวมา ทำให้ทราบว่า การสอนเรียงความแบบสร้างสรรค์และการสอนเขียนอย่างสร้างสรรค์นั้น ครูเป็นผู้จะบันดาลความสำเร็จให้เกิดขึ้นได้ โดยอาศัยวิธีการสอนที่เหมาะสม บรรยากาศในห้องเรียน และทัศนคติที่ดีของครูผู้สอนที่พร้อมจะออกพบ ขอมอบการแสดงผลงานของเด็ก ซึ่งจะต้องอยู่ในขอบข่ายวัฒนธรรมอันดีงาม

กิจกรรมเสนอแนะในการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์

สุจิต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์ทรัพย์ (สุจิต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์ทรัพย์ 2522 : 134 - 137) ได้เสนอแนะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ ได้แก่

1. ครูนำภาพมาหลาย ๆ ภาพ หรือให้นักเรียนหามาแล้วให้นักเรียนเขียนพรรณนาภาพ
2. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 3 - 4 คน ให้ช่วยกันแต่งเรื่อง และวาดภาพประกอบทำเป็นหนังสืออ่านเล่มเล็ก ๆ
3. ครูนำตัวอย่างการแต่ง เรื่องที่ชนะการประกวดมาให้นักเรียนอ่านในชั้น แล้วให้นักเรียนลองแต่งขึ้นเองตามถนัด แล้วแลกเปลี่ยนกันอ่าน หรือนำไปติดไว้ที่ป้ายนิเทศ หรือจัดแสดงไว้มุมหนังสือของห้อง

อารี รังสินันท์ (อารี รังสินันท์ 2527 : 141 - 161) ได้จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ไว้หลายด้าน และได้เสนอกิจกรรมสร้างสรรค์ทางภาษาไว้จำนวนมาก ผู้วิจัยนำมากล่าวเพียงบางส่วน ดังนี้

1. กิจกรรมความคิดคล่องแคล่ว เช่น

ให้นักเรียนออกสิ่งที่มีกลิ่นหอม มาให้มากที่สุด

2. กิจกรรมต่อความยาว ให้นักเรียนต่อคำ

ตัวอย่าง น้ำ น้ำใจ น้ำค้าง น้ำมือ ฯลฯ

น้ำ น้ำส้มคั้น น้ำใจหญิง น้ำลำไย ฯลฯ

น้ำ น้ำใสใจจริง ฯลฯ

3. กิจกรรม ความเหมือน

ตัวอย่าง ดอกไม้ : มาลี ผกา ลัดดา

ผู้หญิง : นารี กัลยา สุกดา

4. กิจกรรม การเขียนจากของจริง

ให้นักเรียนสังเกต แล้วคิดคำที่เกี่ยวข้อง นำมาสร้างประโยค และแต่งเรื่องจากประโยค เช่น น้ำกุหลาบมาให้สังเกต

คำที่เกี่ยวข้อง หอม สีแดง กลิ่น หานาม ก้านใบ กิ่ง นิม สดชื่น

โรยรา เป็นต้น

5. กิจกรรม อุปมาอุปมัย เติมคำเปรียบเทียบกับคำที่กำหนดให้มากที่สุด เช่น

คำเหมือนถ่าน

คำเหมือนความมืด

6. กิจกรรม คำเปรียบ เทียบ เช่น นกกับเรือบิน มีลักษณะเหมือนกันอย่างไร บรรยายและเขียนลงในกระดาษคำตอบ

7. กิจกรรม จับคู่ คือ ลองคิดเติมคำซึ่งเกี่ยวเนื่องกันหรือคู่กัน เช่น

หญิง คู่กับ ชาย

น้ำ คู่กับ

8. กิจกรรม ตั้งชื่อเรื่องจากเรื่องที่กำหนดให้อ่านมาให้มากที่สุด ใจแปลกและ น่าสนใจ และเลือกเพียง 1 ชื่อ ใส่ไว้ในช่องที่กำหนด
9. กิจกรรม แต่งเรื่องจากภาพ
10. กิจกรรม แต่งประโยคจากคำ
11. กิจกรรม เรียงคำเป็นความเรียง โดยให้นักเรียนในกลุ่มที่กำหนดให้ มาเขียนเรียงความ
12. กิจกรรม เขียนขยายความ โดยให้ผู้เรียนเลือก 1 หัวข้อ แล้วรวบรวม ความคิดเกี่ยวกับหัวข้อนั้น ๆ เป็นข้อ ๆ จัดลำดับความสำคัญ แล้วเขียนเป็นเรียงความ 5 - 10 บรรทัด

ตัวอย่าง ให้เลือกหาเพียง 1 หัวข้อ

ก. ของขวัญปีใหม่สำคัญไฉน

ข. ผู้หญิงกับความงาม

ค. งานสงกรานต์

ฯลฯ

13. กิจกรรม ความคิดคำนึง ได้แก่ แต่งเรื่องจากหัวข้อสมมติขึ้น เช่น "สุนัขไม่เห่า" "แมวไม่กินปลา" ฯลฯ
14. กิจกรรม แสดงทัศนะ เช่น
- ถ้าคนบินได้ อะไรจะเกิดขึ้น
 - ถ้าคนหายตัวได้เมื่อต้องการ อะไรจะเกิดขึ้น
15. การใช้สัญลักษณ์ เช่น
ช่อดอกไม้วันไหว้ครู	แทน	ความรู้ที่แตกฉาน
หญ้าแพรก ดอกมะเขือ	แทน	ความเจริญรุ่งเรือง
ดอกดาวเรือง	แทน	ความสดชื่น อุดมสมบูรณ์
สีเขียว	แทน	ความเยือกเย็น
น้ำ	แทน	ความเข้มแข็ง ออกทน ออกสู้
หิน	แทน	

นิตยา ฤทธิโยธี (นิตยา ฤทธิโยธี 2518 : 63 - 67) ได้เสนอกิจกรรม การสอนเขียนอย่างสร้างสรรค์ ยกมากล่าวพอสังเขปดังนี้

1. เสียงอะไร ให้นักเรียนเล่าหรืออธิบายเสียงที่ได้ยินว่าเป็นเสียงอะไร เช่น เสียงพายุ เสียงการแข่งขันฟุตบอล เสียงสัตว์ร้อง เสียงน้ำตก ฯลฯ
2. เรื่องเกี่ยวกับภาพ รวบรวมภาพไว้หลาย ๆ ประเภท เพื่อใช้ให้เหมาะสม กับระดับความสามารถ และความสนใจของเด็กชายหญิง ภาพสีหรือขาวดำ นักเรียนจะ เลือกเขียนเรื่องสั้น ๆ จากภาพที่เขาสนใจ
3. ตัวละครจากภาพ ให้นักเรียนเขียนเป็นบทสนทนาของตัวละครในภาพ
4. สิ่งที่ไม่ชอบ ให้นักเรียนเขียนเกี่ยวกับสิ่งที่ไม่ชอบพร้อมทั้ง เหตุผล
5. สิ่งที่ชอบ ให้นักเรียนเขียนถึงสิ่งที่ชอบ อธิบายถึงความรู้ และสาเหตุที่ชอบ ควรให้เขียนภายหลังจากที่นักเรียนได้เขียน ระบาย สิ่งที่ไม่ชอบแล้ว
6. เรื่องเกี่ยวกับบุคคลสำคัญ เมื่อเรียนเรื่องวีรบุรุษหรือวีรเทวีทางประวัติศาสตร์ แล้ว ให้นักเรียนเขียนเรื่องเกี่ยวกับบุคคลเหล่านั้น
7. แบบฝึกหัดที่ต้องใช้ความคิดคำนึง จะช่วยให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์ เช่น การใช้ถ้อยคำเปรียบเทียบ เช่น แดงเหมือนกับ หรือสามารถอธิบายถึง รูป รส กลิ่น เสียง ที่คนสัมผัสได้ เช่น เสียงอะไรที่เป็นเสียงเพราะที่สุด เท่าที่นักเรียนเคยได้ยินว่า จง บรรยายเป็นถ้อยคำให้เห็นจริง
8. การค้นหาเอง ให้นักเรียนอ่านเรื่องสนุก ๆ แล้วรวบรวมกลุ่มทำภาพการ์ตูน จากเรื่องที่อ่าน
9. เรื่องเกี่ยวกับสถานที่ที่น่าสนใจ อ่านเรื่องสถานที่ที่น่าสนใจ เช่น น้ำตก ถ้ำ วนอุทยาน แล้วให้นักเรียนเขียนอธิบายสถานที่แห่งใดแห่งหนึ่ง
10. หากขาดแทน อภิปรายถึงคำที่มีความหมายคล้ายกันหรือซ้ำกัน เช่น เขียน คำเดิมไว้แล้วหาคำอื่น ๆ ที่สามารถใช้ทดแทนกันได้ลงไป เช่น

สวย - งาม น่ารัก น่าเอ็นดู
อ้วน - ใหญ่ โต ตุ้ตะ

11. ท่อนิทาน ครูเขียนคำหรือวลีเกี่ยวกับนิทานเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แล้วให้นักเรียนเขียนเรื่องจากคำที่ให้เป็นหลัก โดยให้เด็กเขียนคนละ 1 นาที สิ่งต่อ ๆ ไปจนคนสุดท้ายก็ขมวดเรื่องจบ
12. ท่อเรื่องให้จบ ครูอ่านเรื่องนิทานสั้น ๆ ให้ฟังพอใกล้จะจบเรื่องครูหยุดอ่านแล้วให้นักเรียนเขียนต่อเรื่องให้จบ ความสำคัญจะอยู่ที่ครูเลือกเรื่องที่น่าสนใจและตอนท้ายของเรื่องจะนำไปสู่ความแปลกประหลาดใจ
13. วิธีเรียงต้นประโยค ครูแนะนำวิธีเขียนเริ่มต้นเรื่องด้วยประโยคที่น่าสนใจ เช่น

เป็นนาที่ทองของข้าพเจ้าที่ได้มีโอกาสท่องเที่ยวไปใน ...

ขณะที่สมศักดิ์ก็เดินเข้าห้องสมุด ...

ดวงอาทิตย์กำลังทอแสงโผล่พ้นขอบฟ้า

14. คาอิชิชฐาน ให้นักเรียนเล่าสิ่งที่ตนอยากจะได้หรืออยากจะเป็นพร้อมด้วยเหตุผล มาคนละประมาณ 3 อย่าง แล้วจึงเขียนลงในสมุด ครูควรแนะนำว่า ควรเป็นสิ่งที่น่าสนใจและเป็นสิ่งที่ตนปรารถนาอย่างยิ่ง สิ่งที่ปรารถนา นั้นอาจเหมือนหรือพ้องกับคนอื่นก็ได้

เกณฑ์การประเมินผลเรียงความ

เสนาะ ทัดดี (เพ็ญ เลียงจันทร์ 2521 : 23 - 24 อ้างอิงมาจากเสนาะ ทัดดี 2513) ได้รวบรวมเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

1. ตรวจสอบเรียงความโดยใช้มาตรฐาน (Standard) เป็นหลัก หมายถึงวิธีการตรวจให้คะแนน หรือการให้เกรดแก่เรียงความฉบับใด ๆ โดยผู้ตรวจเป็นผู้กำหนดเกณฑ์ (Criteria) ไว้ล่วงหน้าว่า เรียงความที่ดีนั้นจะต้องมีลักษณะใดบ้าง
- ตัวเกณฑ์ดังกล่าวเป็นตัวเกณฑ์ที่ยอมรับกันแล้วว่า เป็นหลักวิชาของขบวนการเรียงความที่ดี คุณลักษณะของเรียงความที่ดีที่ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร เสนอไว้มี 3 ประการ คือ

1.1 แบบฟอร์มของการเขียนเรียงความ เช่น กำน่า การเว้นวรรคตอน การย่อหน้า และการกล่าวสรุป

1.2 การใช้ภาษาหรือการเรียบเรียงถ้อยคำ เช่น การใช้คำให้ถูกต้อง ตรงความหมาย การเขียนประโยคให้ถูกต้องตามหลักภาษา

1.3 เนื้อหาสาระสำคัญ เป็นการดูว่าเรียงความฉบับนั้น มีเนื้อหาแสดงความคิดเห็นที่สำคัญและดีแค่ไหนอะไรบ้าง

2. การตรวจเรียงความโดยใช้เกณฑ์ปกติ (Norm) เป็นหลัก หมายถึง การตรวจให้คะแนนหรือการที่ราคาคุณภาพของเรียงความโดยใช้ความสามารถของกลุ่มตัวอย่าง เป็นหลัก กล่าวคือ ผู้ตรวจจะอ่านเรียงความทุกฉบับอย่างคร่าว ๆ อ่านพร้อมทั้งประเมินว่า เรียงความฉบับใดจะมีคุณค่าส่วนรวมอยู่ในระดับใดใน 5 ระดับ ดีมาก ดี พอใช้ ยังไม่พอใช้ อ่อน จากนั้นจึงกลับไปอ่านเรียงความแต่ละระดับอีกครั้งหนึ่ง โดยพยายามลำดับเรียงความ เหล่านั้นตามอันดับคุณภาพ (Order of Merit) ในแต่ละระดับ การพิจารณาครั้งนี้ ถ้าหากว่าการพิจารณาครั้งแรกให้ระดับเรียงความฉบับใดไม่ถูกต้อง ก็แก้ไขให้ถูกต้องตามคุณภาพของเรียงความฉบับนั้น นั่นคือ ผู้ตรวจเรียงความจะต้องเรียงอันดับติดต่อกันไปจาก ยอดเยี่ยม ไปจนถึงอ่อนสุด ต่อจากนั้นจึงแบ่งเรียงความเหล่านั้นออกเป็น 5 ประเภท จาก A ถึง E โดยกำหนดไว้ว่า จำนวนเรียงความที่ดียอดเยี่ยมคือ เกรต A และที่อ่อนมาก คือ เกรต E ควรจะมีอย่างละประมาณ 7 % เรียงความที่มีคุณภาพดีคือ เกรต B และเรียงความที่ยังไม่พอใช้คือ เกรต D ควรจะมีอย่างละ 24 % ส่วนที่เหลืออีก 38 % ควรจะเป็นเรียงความที่มีคุณภาพพอใช้ได้หรือ เกรต C การกำหนดจำนวนเปอร์เซ็นต์ของ เกรต A ถึง E นั้น ยังไม่เป็นที่แน่นอนนัก แต่ก็ใกล้เคียงกับที่กล่าวมาแล้ว

สมบูรณ์ ชิตพงศ์ (สมบูรณ์ ชิตพงศ์ 2511 : 41 - 44) ได้วิเคราะห์หน้าหนัก ในการประเมินคุณภาพเรียงความแบบที่ให้คะแนนชนิดที่ใช้เกณฑ์มาตรฐาน โดยให้หน้าหนัก ดังนี้ ด้านเนื้อหา 55 % การใช้ภาษา 28 % และการวางแบบฟอร์ม 17 % ตัวเลขนี้อาจแบ่งฉบับเป็นเชิงปฏิบัติได้ว่า ผู้ตรวจเรียงความที่ยึดถือมาตรฐานเป็นเกณฑ์จะมุ่งเน้น

ให้ความสำคัญต่อเนื้อหาที่นักเรียนแต่งประมาณ 14 ส่วนต่อการใช้ภาษา 7 ส่วน และต่อแบบฟอร์ม 4 ส่วนเท่านั้น ส่วนการตรวจโดยใช้เกณฑ์ปกติให้ข้าพเจ้าครั้งนี้ คำนวณเนื้อหา 42.82 % คำนวณการใช้ภาษา 32.56 % และแบบ 23.60 %

ประสิทธิ์ ภาพยนตร์ (ประสิทธิ์ ภาพยนตร์ 2518 : 12) ให้หลักการในการให้คะแนนเรียงความครั้งนี้ คำนวณเนื้อเรื่องให้ 40 % การใช้ภาษา 40 % รูปแบบ 10 % และกลไกประกอบการเขียน 10 %

ฐะปะนีย์ นาคกรทรรพ (ฐะอุม วิบูลย์ศรี 2519 : 80 อ้างอิงมาจาก ฐะปะนีย์ นาคกรทรรพ 2519) ให้เกณฑ์การตรวจเรียงความ ดังนี้

1. ตั้งเกณฑ์การให้คะแนนไว้ก่อน คือ ถ้าพอใจมาก ให้คะแนน 16 ขึ้นไป จากคะแนนเต็ม 20 พอใจพอประมาณ คะแนนจะอยู่ระหว่าง 14 - 15 พอใจน้อย หรือไม่พอใจ คะแนนจะอยู่ในเกณฑ์ต่ำ คือ 12 - 13

2. อ่านครั้งแรกดูเป้าหมายของการเขียน ดูวิธีเขียนว่าน่าสนใจหรือไม่ ภาษاتفังราวรื่นไหล

3. ดูความหมายเนื้อเรื่อง ต้องยาวพอสมควรกับที่กะไว้ให้

ราตรี ชันวารชกร (ฐะอุม วิบูลย์ศรี 2519 : 174 อ้างอิงมาจาก ราตรี ชันวารชกร) ให้เกณฑ์การตรวจงานเขียนเรียงความคือ ให้คะแนนความคิดเห็นและความคิดสร้างสรรค์มากที่สุด รองลงไปคือ การใช้ภาษา ส่วนที่ให้คะแนนน้อยที่สุด คือ รูปแบบ

เพ็ญศิริ ภักดิ์อุทธรณ์ (เพ็ญศิริ ภักดิ์อุทธรณ์ 2521 : 42 - 43) ศึกษาวิธีประเมินผลการเขียนเรียงความ แล้วสรุปเป็นเกณฑ์การพิจารณาคุณภาพเรียงความ โดยคำนึงถึงสัดส่วนความสำคัญ ดังนี้

การแสดงความคิดเห็น	5 ส่วน
การเชื่อมโยงความคิด	2 ส่วน
การเสนอเรื่อง	1 ส่วน
การใช้ภาษา	1 ส่วน
เนื้อหาสาระ	1 ส่วน

และกำหนดเกณฑ์เพื่อจัดอันดับคุณภาพเรียงความ ดังนี้

ดีมาก	มีค่าเท่ากับ	5
ดี	มีค่าเท่ากับ	4
พอใช้	มีค่าเท่ากับ	3
เกือบพอใช้	มีค่าเท่ากับ	2
ไม่ดี	มีค่าเท่ากับ	1

การประเมินผลการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การเขียนเชิงสร้างสรรค์ เป็นผลงานที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์เฉพาะบุคคล การวัดและประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเขียนของนักเรียนนั้น ครูต้องระมัดระวังมิให้บั่นทอนกำลังใจ ควรมีหลักเกณฑ์ที่แน่นอน และเที่ยงธรรม วิธีที่ดีกว่าจะเป็นการวัดพัฒนาการของแต่ละบุคคล ดูความก้าวหน้าของผลงาน ไม่ควรใช้เกณฑ์ของผู้สอน หรือเปรียบเทียบผลงานกับคนอื่น

พิศมัย สิ่งแก้ว กล่าวถึงเกณฑ์ของ ฟอเลย์ (Foley) เกี่ยวกับสิ่งที่ควรระวังในการเขียนดังนี้ (พิศมัย สิ่งแก้ว 2520 : 37)

1. ความคิด (Ideas) ได้แก่ เนื้อหาตรงประเด็น มีเหตุผลและน่าเสียง (Tone)
2. การเรียบเรียงเนื้อหา (Organization) ได้แก่ สิ่งที่ควรเน้น มี

เค้าโครงความคิดที่เป็นระเบียบ

3. สลีลาการเขียน (Style) แสดงความเป็นต้นคิด มีท่วงทำนองเฉพาะตน
4. กลไกในการเขียน (Mechanics) ได้แก่ การสะกดการันต์ วรรคตอน

และหลักภาษา

5. การเลือกใช้คำ (Choice of Words) ได้แก่ ความชัดเจน เลือกคำได้ตรงตามความหมาย ทั้งความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย และการเลือกใช้คำตามระดับภาษา

ประสิทธิ์ กาพย์กลอน (ประสิทธิ์ กาพย์กลอน 2516 : 10 - 12) ได้เสนอแนะสิ่ง que ควรพิจารณาในการตรวจงานเขียนไว้ดังนี้

1. เนื้อเรื่อง พิจารณาแนวคิดหรือแนวเรื่อง การจัดระเบียบความคิด การอ้างเหตุผล การขยายความ และความแจ่มแจ้งชัดเจน
2. การใช้ภาษา พิจารณาระดับภาษาที่ถูกต้องตามกาลเทศะ และลักษณะของเรื่อง คำ ประโยค การเขียนย่อหน้า การเว้นวรรคตอน การใช้สำนวนโวหาร คำพังเพย สุภาษิตต่าง ๆ
3. รูปแบบพิจารณาเฉพาะการเขียนที่มีแผนแน่นอนว่าเขียนได้ถูกรูปแบบการเขียนชนิดนั้น ๆ หรือไม่
4. กลไกประกอบการเขียนอื่น ๆ ได้แก่ สะกดการันต์ ลายมือ ความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อย

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้หลักในการประเมินผลงานเขียน ดังนี้ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 2523 : 7)

การที่จะตัดสินว่างานเขียนชิ้นใดเป็นงานสร้างสรรค์ ควรยึดหลัก 4 ประการ คือ

1. ให้ความคิดแปลกใหม่ หมายถึง ความคิดที่ไม่ซ้ำแบบ หรือไม่ได้ลอกเลียนผู้อื่น เป็นความคิดที่ผู้เขียนคิดขึ้นเองหรือคิดแปลงมาอย่างแยบคายด้วยภูมิปัญญาของตน
2. การใช้ภาษาคมคายกะทัดรัด ทั้งนี้เป็นการใช้ภาษาที่ไม่ผิดแปลกไปจากระเบียบของภาษาซึ่งเป็นที่ยอมรับกัน
3. สามารถเร้าความรู้สึกของผู้รับสาร อาจเป็นความขบขัน ความเศร้า ความพิศมัย ความพิศวง ความสวยงาม ความซาบซึ้ง ความอาลัย ความมั่นใจ ฯลฯ อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างรวมกันก็ได้
4. เป็นประโยชน์ไม่ทางตรงก็ทางอ้อม เช่น ให้ข้อคิดที่เป็นคติในการดำรงชีวิต ชี้ให้เห็นคุณโทษ แนะนำให้รู้จักสังเกต พิจารณาส่งต่าง ๆ โดยแยบคายก่อให้เกิดจินตนาการในทางที่ดีงาม หรือให้ความเพลิดเพลินแก่จิตใจ ในลักษณะของบันเทิงนาการ เป็นต้น

เสริม พงศ์ทอง (เสริม พงศ์ทอง 2522 : 30) กล่าวถึงการประเมินผล การเขียนเชิงสร้างสรรค์ว่า การแสดงออกทางภาษาที่จะถือว่าเป็นการสร้างสรรค์นั้น ต้องมีลักษณะดังนี้

1. แสดงถึงความคิดริเริ่มอันมีรากฐานมาจากความคิดเห็นของตนเอง ความคิดนั้นอาจจะไม่ใช่ความคิดใหม่ แต่เสนอความคิดนั้นในแนวใหม่ไม่ซ้ำกับวิธีที่คนอื่น ๆ เสนอมาแล้ว

2. เป็นความปรารถนาอย่างแท้จริงของผู้เขียนที่ต้องการแสดงออก

3. เป็นงานที่แสดงถึงความคิดและจินตนาการที่แปลกใหม่ แจ่มแจ้งให้เห็นถึง บุคลิกลักษณะและความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียนอย่างแจ่มชัด

เสริม พงศ์ทอง (เสริม พงศ์ทอง 2521 : 44 - 45) ศึกษาวิธีประเมินผล งานเขียนของผู้หลายท่าน แล้วสรุปเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

1. อ่านเรื่องให้ตลอดอย่างน้อย 2 ครั้ง แล้วจัดลำดับความสามารถของ นักเรียน เป็นสูง กลาง ต่ำ

2. อ่านและให้คะแนน แบ่ง เป็นสัดส่วนตามความสำคัญดังนี้

ความคิดและความสามารถในการเรียบเรียง	5	ส่วน
การใช้ภาษา	4	ส่วน
กลไกประกอบการเขียน	1	ส่วน

และได้กำหนดเกณฑ์เพื่อ เป็นแบบให้คะแนนการเขียนดังนี้

ดีมาก	มีค่าเท่ากับ	5
ดี	มีค่าเท่ากับ	4
พอใช้	มีค่าเท่ากับ	3
เกือบพอใช้	มีค่าเท่ากับ	2
ต้องแก้ไขอีก	มีค่าเท่ากับ	1

พิศวาท ลัดดากุล (พิศวาท ลัดดากุล 2523 : 58 - 59) ใ้กษาวิธีประเมินผลงานเขียนของครูหลายท่าน แล้วสรุปเป็นเกณฑ์การวัดผลงานเขียนดังนี้

ขั้นแรก อ่านงานเขียนของนักเรียนแล้วแบ่งเป็น 5 กลุ่มความสามารถ คือ ดีมาก ดี ปานกลาง พอใช้ และยังคงต้องปรับปรุง

ขั้นที่สอง ตรวจให้คะแนนแบบพิจารณาเป็นส่วน ๆ ดังนี้

1. ความคิด	10 คะแนน
2. วิธีการเขียน	5 คะแนน
3. การใช้ภาษา	5 คะแนน
4. กลไกประกอบการเขียน	5 คะแนน

จะเห็นว่าเกณฑ์การให้คะแนนของเรียงความและงานเขียนประเภทสร้างสรรค์ ให้น้ำหนักมากที่สุด คือ เนื้อหาหรือความคิด รองลงมาคือ การใช้ภาษา ส่วนกลไกประกอบการเขียนและรูปแบบให้น้อยที่สุด จากเกณฑ์ดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์เพื่อสร้างเกณฑ์การตรวจเรียงความในงานวิจัยฉบับนี้

เอกสารและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์

ความหมายของความคิดสร้างสรรค์ มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายแตกต่างกันบ้าง ดังนี้

ฟรอยด์ (Freud. 1938 : 193) มีทัศนะดังนี้ ความคิดสร้างสรรค์เริ่มต้นจากความขัดแย้งซึ่งถูกขับออกมาโดยพลังของจิตใต้สำนึก ขณะที่มีความขัดแย้งเกิดขึ้นนั้น คนที่มีความคิดสร้างสรรค์จะมีความคิดอิสระเกิดขึ้นมากมาย (Freely Rising Ideas) แต่คนที่ไม่มีความคิดสร้างสรรค์จะไม่มีความคิดอิสระเกิดขึ้น

กิลฟอร์ด (Guilford. 1959 : 389) ให้ความหมายว่า เป็นความสามารถทั่ว ๆ ไปในการทำงานของสมอง เป็นความคิดได้หลายทิศทาง ซึ่งประกอบด้วยความยืดหยุ่นในความคิด ความคล่องในการคิด และความคิดที่เป็นของตนเองโดยเฉพาะ

ทอร์เรนซ์ (Torrance, 1964 : 5) ได้รวบรวมความคิดของไทเลอร์ (Taylor) ว่า ความคิดสร้างสรรค์นั้นไม่จำเป็นต้องถึงขั้นสูงสุดเสมอไป เช่นการคิดค้นประดิษฐ์สิ่งใหม่ ๆ หรือการสร้างทฤษฎีที่ต้องใช้ความคิดคำนวณธรรมดา แต่อาจเป็นขั้นใดขั้นหนึ่งในห้าขั้นต่อไปนี้ก็ได้

ขั้นที่ 1 เป็นขั้นที่แสดงออกมาอย่างอิสระในค่านิยมความคิดริเริ่ม โดยไม่คำนึงถึงคุณภาพของงาน

ขั้นที่ 2 งานที่เป็นผลผลิต ขั้นนี้ต้องอาศัยทักษะบางอย่าง

ขั้นที่ 3 เป็นงานประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ ๆ ที่ไม่ซ้ำแบบใคร

ขั้นที่ 4 เป็นการปรับปรุงงานขั้นที่ 3 ให้ดีขึ้น

ขั้นที่ 5 เป็นงานที่เกิดจากการคิดสิ่งที่เป็นนามธรรมขั้นสูงสุด

วอลลาซ และโคแกน (Wallace and Kogan, 1965 : 13 - 20) ให้ความหมายว่า เป็นความสามารถคิดเชื่อมโยงสัมพันธ์ได้ คนที่มีความคิดสร้างสรรค์คือคนที่สามารถคิดอะไรได้อย่างสัมพันธ์กัน เป็นลูกโซ่ คือ เมื่อระลึกถึงสิ่งหนึ่งได้ก็จะเป็นสะพานช่วยให้ระลึกถึงสิ่งอื่นที่มีความสัมพันธ์กับได้ต่อไปอีก เช่น เมื่อเห็นคำว่า ปากกา ก็นึกถึง กระดาษ ดินสอ ขวดหมึก โต๊ะ เก้าอี้ สมุดบันทึก ฯลฯ ยิ่งคิดได้มากเท่าไรยิ่งแสดงถึงศักยภาพด้านความคิดสร้างสรรค์มากเท่านั้น

เวสคอต และสมิท (อาร์วี รังสินันท์ 2527 : 3 อ้างอิงมาจาก Wescott and Smith, 1963) ได้อธิบายว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการทางสมองที่รวมการคิดประสมการเดิมของแต่ละคนออกมา แล้วนำมาจัดให้อยู่ในรูปใหม่ การจัดรูปใหม่ของความคิดนี้เป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละคน ไม่จำเป็นจะต้องเป็นสิ่งใหม่ระดับโลกก็ได้

จากความหมายต่าง ๆ ที่นักการศึกษาได้กล่าวไว้ สรุปความหมายของความคิดสร้างสรรค์ได้ว่า หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการที่จะคิดได้ในลักษณะหลายทิศทาง ความคิดนั้นมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน เป็นการคิดที่นำไปสู่การค้นพบสิ่งแปลกใหม่ มีลักษณะเฉพาะตน โดยมีสิ่งเก่าหรือประสมการเดิมเป็นองค์ประกอบ นอกจากนั้นภาวะความขัดแย้งทางจิตยังทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ได้อีกด้วย

การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์

สมิท (Smith. 1961 : 611) ได้ศึกษาพบว่า บรรยากาศในโรงเรียนและในห้องเรียนมีผลต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กมาก ห้องเรียนที่เด็กสามารถแสดงความคิดใหม่ ๆ แปลก ๆ ของตนเองโดยเฉพาะ (Own Originality) ได้เต็มที่ ย่อมเป็นห้องเรียนที่สนับสนุนการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนได้มากกว่า จากการศึกษาของ โรเจอร์ส (Rogers. 1970 : 146 - 149) พบว่า ภาวะที่ส่งเสริมให้บุคคลกล้าคิด กล้าสร้างสรรค์ ได้แก่ ภาวะที่บุคคลรู้สึกปลอดภัยซึ่งเกิดจากความรู้สึกว่า ตนเองมีค่าและได้รับการยอมรับ รวมทั้งมีภาวะที่มีเสรีภาพในการแสดงออกโดย เองถูกวิพากษ์วิจารณ์หรือ ประเมินค่า เขาวานา ยุทธสุริยพันธ์ (เขาวานา ยุทธสุริยพันธ์ 2514 : 12 - 15) ได้ศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนในบรรยากาศแบบเปิดโอกาสให้แก่เด็กได้แสดงออกซึ่งความคิดเห็นไม่เคร่งกระเปียบนัก เช่น โรงเรียนสาธิต ปรากฏว่านักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนในโรงเรียนที่มีบรรยากาศการเรียนการสอนแบบเคร่งครัด เช่น โรงเรียนที่ใช้หลักสูตรแบบปกติ

จากผลการศึกษาดังกล่าว ทำให้ทราบว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่อยู่ในตัวบุคคลและสามารถพัฒนาให้สูงขึ้นได้โดยการจัดสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสมกระตุ้น ให้ผู้เรียนมีอิสระในการแสดงออก ในทางตรงกันข้าม ความคิดสร้างสรรค์จะเจือจางลงได้ ถ้าผู้เรียนอยู่ในภาวะที่ถูกจำกัดอิสรภาพ

การส่งเสริมให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการเรียนการสอนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ดังที่ อารี สันหวี (วัลลีย์ เรืองเกษตรกรณ 2527 : 18 อ้างอิงมาจาก อารี สันหวี 2510) กล่าวไว้ว่า การศึกษาเพื่อความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งจำเป็นในปัจจุบัน เพราะสังคมเปลี่ยนแปลง มีปัญหาใหม่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ชาวชนไทยจะต้องได้รับการฝึกให้มีความคิดสร้างสรรค์เพื่อช่วยแก้ปัญหาสังคม เด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์เติบโตขึ้นจะเป็นผู้ใหญ่ที่มีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้นด้วย เด็กจึงต้องได้รับการส่งเสริมให้สมรรถภาพด้านความคิดสร้างสรรค์ได้พัฒนาเต็มที่

อารี รังสินันท์ (อารี รังสินันท์ 2527 : 93) กล่าวถึงบทบาทของครูในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ว่า ครูมีบทบาทและหน้าที่สำคัญหลายประการในสังคม แต่หน้าที่ที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งคือ ครูเป็นผู้นำในวงการศึกษากล่าวคือ เป็นทั้งผู้สอนและทดลองปฏิบัติจริง เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงสิ่งที่ค้างคา สำหรับงานด้านการสอนนั้นต้องเน้นความสำคัญของการจัดกิจกรรมที่ยั่วและกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนการคำนึงถึงบรรยากาศที่ส่งเสริมให้คนกล้าคิด กล้าแสดงออก ครูเป็นบุคคลที่จะทำให้กิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ ทอร์เรนซ์ (Torrence. 1964 : 47) ยังได้กำหนดหลักการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ดังนี้

1. ยอมรับและเอาใจใส่ต่อคำถามแปลก ๆ ของเด็ก พ่อแม่หรือครูไม่ต้องกลัวว่าการเดาของเด็กเกี่ยวกับปัญหาและวิธีแก้ปัญหานั้นจะถูกหรือผิด แต่จะต้องช่วยกระตุ้นให้เด็กได้วิเคราะห์และค้นหาเพื่อพิสูจน์การเดา โดยใช้พื้นฐานจากการสังเกตและประสบการณ์ของเด็กเอง

2. ยอมรับและเอาใจใส่ต่อความคิดแปลก ๆ ของเด็ก

3. แสดงให้เด็กเห็นว่าความคิดนั้นมีคุณค่า ทำให้มีการเสริมแรงภายในเกิดขึ้น

4. จัดเตรียมโอกาสเพื่อการฝึกหัดหรือการเรียนรู้โดยไม่ต้องประเมินผล เด็กอาจจะต้องการเวลาซึ่งสามารถเรียนได้โดยไม่ต้องคอยพะวงต่อการประเมินผล

ปัจจัยที่จะทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ตามความคิดของ วิจิตร วรุทบางกูร (วิจิตร วรุทบางกูร 2520 : 46 อ้างอิงมาจาก Parnes. 1967) มีดังนี้

1. ความรู้พื้นฐานของแต่ละคน (Individual's Knowledge) อย่างน้อยผู้นั้นจะต้องทราบว่าปัญหาที่เขาประสบในปัจจุบันและในอดีต เขาแก้ปัญหานั้นอย่างไร

2. จินตนาการ (Imagination) อย่างน้อยต้องคิดว่าจะมีทางอื่นหรือวิธีอื่นที่จะแก้ปัญหานี้ได้หรือไม่ ถ้ามีมีอะไรบ้าง

3. การพิจารณา (Judgement) ต้องมีการใช้วิจารณญาณวิเคราะห์ได้ว่าวิธีแก้ปัญหานั้นใดสามารถนำไปปฏิบัติได้และเป็นประโยชน์ที่สุด

ลักษณะของครูที่จะช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ มีดังนี้ (กรมการฝึกหัดครู
กระทรวงศึกษาธิการ 2521 : 52 - 53)

1. มีความตระหนักรู้เสมอว่า ความคิดสร้างสรรค์นับเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับ
นักเรียนและเกิดขึ้นได้เสมอทุกโอกาส
2. ยอมรับฟังความคิดเห็นแปลก ๆ ใหม่ ๆ และที่แตกต่างจากคนอื่น จะต้อง
ไม่ตำหนิติเตียนหรือกล่าวหาว่าเด็กคิดนอกกรอบนอกทาง
3. รู้คุณค่าของตัวเอง จะต้องไม่เป็นคนเห็นแก่ตัว ไม่ถือตัว พร้อมทั้งมีการ
แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นอยู่เสมอ
4. รู้จักเสียสละ มีอิสรภาพในการทำงานเพื่อส่วนรวม
5. มีความกระปรี้กระเปร่า กระฉับกระเฉง มีความก้าวร้าวแฉ่วแฉ้อใน
การทำงาน
6. มีการปรับปรุงตนเองอยู่เสมอในด้านการสอน การสมาคมกับผู้อื่น พร้อมทั้ง
มีความสนใจต่อเหตุการณ์รอบตัว
7. มีความอดทน อดกลั้น ไม่ท้อแท้ เมื่อประสบปัญหาที่ยุ่งยากและสามารถ
แก้ปัญหาด้วยตนเองได้สำเร็จ
8. มีอิสระในการสร้างบรรยากาศที่อำนวยให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์
ได้ทุกโอกาส
9. มีทัศนคติทางบวกแก่ตนเอง โดยแสวงหาและเรียนรู้ประสบการณ์ใหม่อยู่เสมอ
และพยายามคิดค้นหาความสำเร็จแปลก ๆ ใหม่ ๆ
10. คำนึงถึงปัญหาที่จะตามมาพร้อมทั้งสามารถรวบรวมปัญหาที่เกิดขึ้นมาสร้าง
ประโยชน์ให้เด็กรู้จักคิดในค่านี้อารมณ์สร้างสรรค์

ทฤษฎีโครงสร้างทางเขาวนปัญญาของกิลฟอร์ด

กิลฟอร์ด (เพเยอร์ ทักนิช 2523 : 9 - 14 อ้างอิงมาจาก Gailford.
1973) ได้เสนอทฤษฎีโครงสร้างของเขาวนปัญญา

โดยอธิบายความสามารถทางสมองของมนุษย์เป็น 3 มิติ ดังนี้

มิติที่ 1 (Operation) หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงาน หรือวิธีการคิดของ
สมอง ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 5 แบบ คือ

1. การรู้จักและเข้าใจ (Cognition) ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจใน
สิ่งที่พบเห็น เช่น เมื่อเห็นของเล่นรูปร่างกลม ๆ ทำด้วย ยาง ดินเหนียว ก็บอกได้ว่า ลูกบอล
หรือเห็นภาพ ก็ทราบได้ว่าเป็นภาพ ขะมวง

2. การจำ (Memory) เป็นความสามารถของบุคคลที่จะเก็บสะสม รวบรวม
ข้อมูลต่าง ๆ ที่รู้จักไว้ได้ และความสามารถระลึกออกมาในรูปเดิมได้ตามต้องการ เช่น
การกำหนดหมายเลขประจำตัวของ นาย ก เป็น 47859 แล้วให้ นาย ก จำไว้ เมื่อถาม
นาย ก ถึงหมายเลขประจำตัวนั้น นาย ก ก็สามารถจะตอบได้ถูกต้อง

3. การคิดแบบอเนกนัย (Divergent Thinking) หมายถึง ความ
สามารถทางสมองของบุคคลที่สามารถให้ข้อมูลต่าง ๆ ได้โดยไม่จำกัดจำนวน ตามสิ่งเร้า
ที่กำหนดให้ เช่น ใ้หม้อกคาที่มีพยัญชนะต้น ก มาให้มากที่สุด ก็บอกได้ว่า กิน การ กานต์
ก่อน แก่ กบี่ ...

4. การคิดแบบเอกนัย (Convergent Thinking) หมายถึง ความ
สามารถทางสมองของบุคคลที่สามารถสรุปความที่คิและถูกต้องที่สุดจากข้อมูลที่กำหนดให้

5. การประเมินค่า (Evaluation) หมายถึง ความสามารถทางสมอง
ของบุคคลที่สามารถหาเกณฑ์ที่สมเหตุสมผลจากข้อมูลที่กำหนดให้ และสรุปได้ว่าข้อมูลใด
มีลักษณะสอดคล้องกับเกณฑ์นั้น เช่น บอกว่า อักษรชุด ก ก ก ข ก ก ข ข มีลักษณะการ
จัดเรียงเหมือนกับ ค ค ค ง ง ก ง ง หรือไม่ ก็ตอบว่า ไม่เหมือน

มิติที่ 2 (Contents) หมายถึง เนื้อหาหรือสิ่งเร้าที่จะนำมาเป็นสื่อในการคิด
แบ่งออกเป็น 4 แบบ คือ

1. ภาพ (Figural) หมายถึง ข้อมูลที่เป็นรูปธรรม สามารถที่จะรับรู้
และระลึกออกมาได้ เช่น ภาพขนาดต่าง ๆ ฯลฯ

2. สัญลักษณ์ (Symbolic) หมายถึง ข้อมูลที่อยู่ในรูปเครื่องหมายต่าง ๆ
เช่น ตัวเลข ตัวอักษร ตัวโน้ตทางดนตรี ฯลฯ

3. ภาษา (Semantic) หมายถึง ข้อมูลที่อยู่ในรูปของถ้อยคำที่มีความหมายต่าง ๆ กัน

4. พฤติกรรม (Behavioral) หมายถึง ข้อมูลที่อยู่ในรูปกิริยาอาการของมนุษย์

มิติที่ 3 (Products) หมายถึง ผลการคิด แบ่งออกเป็น 6 แบบด้วยกัน คือ

1. หน่วย (Units) หมายถึง สิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งมีความสมบัติเฉพาะของตน และแตกต่างไปจากสิ่งอื่น ๆ เช่น นก ม้า ช้าง เป็นต้น

2. กลุ่ม (Classes) หมายถึง กลุ่มของสิ่งของที่มีคุณลักษณะร่วมกัน เช่น จำพวกของมีคม จำพวกผลไม้

3. ความสัมพันธ์ (Relations) หมายถึง ผลของการเชื่อมโยงความคิด ตั้งแต่ 2 พวกเข้าด้วยกัน โดยอาศัยลักษณะบางอย่างเป็นเกณฑ์ ความสัมพันธ์นี้อาจจะอยู่ในรูปของหน่วยกับหน่วย กลุ่มกับกลุ่ม หรือระบบกับระบบก็ได้ เช่น พระกับวัด คนกับบ้าน นกกับรัง เป็นความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่มีชีวิตกันที่อยู่อาศัย

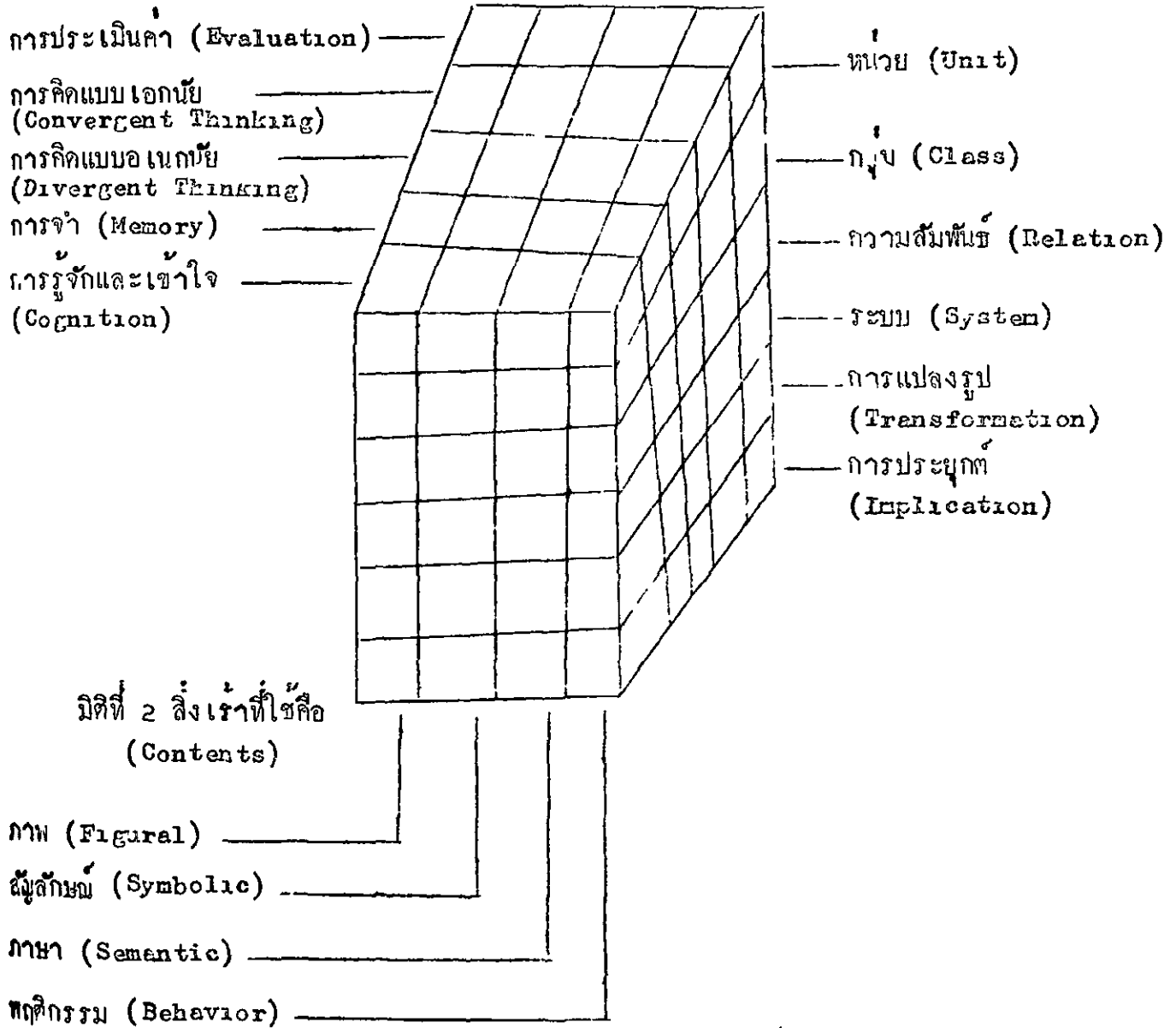
4. ระบบ (Systems) หมายถึง การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของผลการคิดหลาย ๆ คู่เข้าด้วยกันอย่างมีระเบียบแบบแผนอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น 1 3 5 7 9 เป็นระบบเลขคี่

5. การแปลงรูป (Transformations) หมายถึง การเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง การให้คำนิยามใหม่ การศึกษาการขยายความ การเปลี่ยนแปลงข้อมูลเสียใหม่ ให้มีรูปร่างต่างไปจากเดิม เช่น กม เป็น กมล เป็นต้น

6. การประยุกต์ (Implications) หมายถึง การคิดที่มีผล สามารถนำเอาไปใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหาได้หรือปฏิบัติได้

มิติที่ 1 วิธีการคิด (Operations)

มิติที่ 3 ผลการคิด (Product)

(พเยาว์ ทักขิณ 2523 : 12)

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิโครงสร้างทางสติปัญญาของกิลฟอร์ด

จากแผนภูมิโครงสร้างทางสติปัญญาของกิลฟอร์ด ประกอบด้วย 120 ห้อง หรือ 120 cells แต่ละห้องจะเป็นตัวแทนของสมรรถภาพทางสมองหนึ่งสมรรถภาพ ความคิดสร้างสรรค์เป็นสมรรถภาพสมองประเภทหนึ่งของมนุษย์ ซึ่ง กิลฟอร์ด อธิบายว่า พฤติกรรมความคิดสร้างสรรค์จัดอยู่ในมิติด้านการปฏิบัติงาน (Operations) ซึ่งเป็นมิติหนึ่งของโครงสร้างทางสติปัญญา (The Structure of Intellect)

ความคิดสร้างสรรค์เป็นความสามารถของบุคคลที่จะคิดแตกแขนงออกไปหลายทิศทาง หลายแง่หลายมุม หรือเรียกว่า คิดแบบไดเวอร์เจนซ์ (Divergent Thinking) หมายถึง ความสามารถในการแก้ปัญหาต่างๆ เป็นการคิดที่ก่อให้เกิดสิ่งแปลกใหม่นามาประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ความสามารถนี้ประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ

1. ความคล่องในการคิด (Fluency) หมายถึง ความฉวยตัวของสมองในการคิดแก้ปัญหาไว้อย่างรวดเร็ว คล่องแคล่ว และปีการตอบสนองไปปริยายที่มากกว่าในเวลาจำกัด

2. ความคิดยืดหยุ่น (Flexibility) หมายถึง ความสามารถของสมองในการคิดคำตอบหรือแก้ปัญหาได้หลาย ๆ แนวทาง

3. ความคิดริเริ่ม (Originality) หมายถึง ความสามารถของสมองในการคิดสิ่งแปลกใหม่ และเป็นการตอบสนองที่ไม่ซ้ำกับของผู้อื่น (Guilford, 1976 : 61 - 41)

จากหลักความคิดสร้างสรรค์ของกิลฟอร์ดที่มุ่งไปที่ความสามารถของบุคคลที่จะคิดได้รวดเร็วกว้างขวาง และมีความคิดริเริ่ม ถ้ามีสิ่งเร้ามากกระตุ้นให้เกิดความคิดนั้น ตามทฤษฎีโครงสร้างทางสติปัญญาของกิลฟอร์ด สิ่งเร้าที่จะมากกระตุ้นให้เกิดความคิดนั้นมีอยู่ด้วยกัน 4 ชนิด คือ

1. รูปภาพ (Figural)
2. สัญลักษณ์ (Symbolic)

3. ภาษา (Semantic)

4. พฤติกรรม (Behavioral)

เช่น การคิดสร้างสรรค์ที่ใช้รูปภาพเป็นสิ่งเร้า ก็จะทำให้นักเรียนดูภาพแล้วถามว่า สามารถมองเห็นเป็นภาพอะไรได้บ้าง เช่น

ตัวอย่างภาพ สามารถมองเห็นเป็น เก้าอี้ก็ได้ ภาพหมวกก็ได้ ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้ภาษา (Semantic) เป็นสิ่งเร้าที่จะให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาตามทฤษฎีของกิลฟอร์ด

ได้มีผู้ศึกษาและค้นคว้าไว้ดังนี้

อนาสตาซี (โสภา ชุรรmgrวพย์ 2528 : 22 - 25 อ้างอิงมาจาก Anastasi, 1968) ได้กล่าวถึงแบบทดสอบของกิลฟอร์ด และคริสเตนเสน (Guilford and Christensen) ที่ใช้วัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาว่า

1. ผลของการคิดแบบอเนกนัยทางภาษาในรูปของหน่วย (DMU) ใช้แบบทดสอบที่ให้เขียนชื่อสิ่งของที่อยู่ในพวกเดียวกัน เช่น ของเหลวที่เป็นเชื้อเพลิง ได้แก่ น้ำมัน ก๊าซ แก๊สโซลีน แอลกอฮอล์
2. ผลการคิดแบบอเนกนัยทางภาษาในรูปของกลุ่ม (DMC) ใช้แบบทดสอบที่ให้บอกประโยชน์ของสิ่งของที่กำหนดให้ เช่น ให้บอกประโยชน์ของหนังสือพิมพ์ (ประโยชน์ทั่วไปสำหรับอ่าน) ประโยชน์อย่างอื่น ๆ ได้แก่ ทำเชื้อเพลิง ใช้กัมของแตก
3. ผลการคิดอเนกนัยทางภาษาในรูปของความสัมพันธ์ (DMR) ใช้แบบทดสอบที่ให้เขียนคำต่าง ๆ ที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน หรือตรงกันข้ามกับคำที่กำหนดให้
4. ผลการคิดอเนกนัยทางภาษาในรูปของการแปลงรูป (DMT) ใช้แบบทดสอบที่ให้บอกเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น อันเป็นผลเนื่องมาจากเหตุการณ์ที่กำหนดให้ ตัวอย่าง เช่น ถ้าคนไม่จำเป็นต้องนอนพักผ่อนจะเกิดผลอะไรบ้าง อาจเป็น คนทำงานได้มากขึ้น ไม่จำเป็นต้องใช้น้ำพิทาปลูก และอื่น ๆ ในแบบทดสอบนี้จะมีคะแนนอยู่ 2 ประเภท คือ ความคล่องในการคิดและความยืดหยุ่นในการคิด

5. ผลการคิดแบบอเนกนัยทางภาษา ในรูปของการประยุกต์ (DMI) ใช้แบบทดสอบที่ให้ออกรายชื่อของงานอาชีพต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสัญลักษณ์ที่กำหนดให้ เช่น อาจได้แก่ วิศวกรไฟฟ้า เจ้าของโรงงานทอหลอดไฟฟ้า และอื่น ๆ

นอกจากนี้ยังมีแบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักการศึกษา ซึ่ง พจน์ สะเพียรชัย (โสภณ ขรรฆรวุฑฒ์ 2528 : 25 อ้างอิงมาจาก พจน์ สะเพียรชัย 2519) ได้รวบรวมไว้ ผู้วิจัยกล่าวโดยสรุปดังนี้

1. การคิดแบบอเนกนัยทางภาษาในรูปของหน่วย (DMU) รูปแบบของข้อสอบชนิดนี้ส่วนมากจะเป็นการกำหนดประเภทของสิ่งของที่มีลักษณะเฉพาะบางอย่างให้แล้วให้ออกสมาชิกของสิ่งนั้น ๆ

2. การคิดแบบอเนกนัยด้านกลุ่ม (DMC) ลักษณะของแบบทดสอบจะเป็นให้บอกประโยชน์ของสิ่งของ สามารถวัดความคิดยืดหยุ่นได้ เช่น จงบอกประโยชน์ของก้อนอิฐมาใหม่มากที่สุด

ข้อสอบอีกประเภทหนึ่งที่ใช้วัดได้ผลคือ การจับคู่คำที่กำหนดให้และให้ออกเหตุผล การจับคู่คำ เช่น กำหนดคำให้ 7 คำ คือ 1. ลูกศร 2. น้ำผึ้ง 3. จระเข้ 4. ปลา 5. วัว 6. เรือใบ 7. นกกระจอก

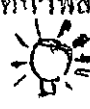
ตัวอย่างคำตอบ - 1, 2, 5, 7 (พบในอากาศ)
 - 3, 4, 6 (พบในน้ำ)
 - 2, 3, 4, 7 (จำพวกสัตว์)
 - 3, 4, 5, 7 (มีหาง)

3. แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาในรูปของระบบ (DMS) จะวัดได้โดยใช้แบบทดสอบ การแต่งประโยคจากอักษรที่กำหนดให้ ซึ่งเป็นผลงานวิจัยของ คริสเตนเสน และกิลฟอร์ด (Christensen and Guilford. 1963)

ตัวอย่างแบบทดสอบ

น	ห	น	ก
นก	หา	น้ำ	กิน
หนู	เห็น	นก	แก้ว

4. แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาในรูปของการแปลงรูป (DMT) ซึ่งเป็นผลการศึกษาของ เมคนิค (Mednick. 1964) พบว่า แบบทดสอบที่ใช้ตัวเร้า 3 ตัว และให้หาคำตอบ 1 ตัว ที่มีความสัมพันธ์กับคำทั้งสาม จะสามารถวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาด้านนี้ได้ เช่น กำหนด คำว่า กะทิ แม่ ใจ คำตอบ คือ น้ำ

5. แบบทดสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา ในรูปของการประยุกต์ (DMI) แบบทดสอบที่ใช้ตัวค้ำนี้ เรียกว่า "Possible Jobs" คือ กำหนดภาพสัญลักษณ์ให้และให้บอกว่า ภาพนี้สามารถใช้แทนกลุ่มคนหรืออาชีพอะไรได้บ้าง เช่น ใช้แทนอาชีพช่างไฟฟ้า นักเรียนที่เรียนเก่ง ร้านขายเครื่องไฟฟ้า

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมบูรณ์ ชิตพงศ์ (สมบูรณ์ ชิตพงศ์ 2511 : 114) ได้วิจัยเรื่อง "สมรรถภาพทางสมองส่งผลกระทบต่อความสามารถในการเขียนเรียงความ" โดยใช้แบบทดสอบความถนัดด้านภาษาไทย ด้านความทรงจำ ด้านการพิจารณาเหตุผล และด้านความคล่องแคล่วในการใช้คำ ทดสอบสมรรถภาพทางสมองของกลุ่มตัวอย่างประชากร นักเรียนชั้น ม.ศ. 3 โรงเรียนในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า ตัวพยากรณ์ที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการเขียนเรียงความมากที่สุด คือ สมรรถภาพด้านภาษา อันดับต่อมาคือการพิจารณาหาเหตุผลและอันดับสุดท้ายคือ ความจำ นักเรียนหญิงมีความสามารถในการเขียนเรียงความดีกว่านักเรียนชาย แต่ค่านอื่น ๆ ความสามารถพอ ๆ กัน อาชีพนิคมการค้าหรือผู้ประกอบการมีความแตกต่างของความสามารถในแต่ละด้านด้วย ยกเว้นด้านความคล่องแคล่วในการใช้คำ แม้นิคมการค้าหรือผู้ประกอบการจะมีอาชีพต่างกันก็ไม่ส่งผลกระทบต่อความคล่องแคล่วในการใช้คำ การประเมินที่ราคาคุณภาพเรียงความนั้น สิ่งสำคัญที่ควรเน้นคือ เนื้อหา การใช้ภาษา และแบบฟอร์มตามลำดับ

เสนาะ หัตถ์ (เสนาะ หัตถ์ 2513 : 75 - 82) ได้วิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างแบบทดสอบทางภาษากับผลสัมฤทธิ์ในการเขียนเรียงความ กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนในจังหวัดลพบุรี จำนวน 572 คน แบบทดสอบที่เป็น

ตัวเกณฑ์คือแบบทดสอบเรียงความ แบบทดสอบที่เป็นตัวพยากรณ์คือ แบบทดสอบทางด้านภาษา 10 ชนิด ได้แก่ คำศัพท์ สะกดคำ คำตรงกันข้าม เติมความ ความเข้าใจ ความจำ อนุกรมคำ อุปมาอุปไมย ไม่เข้าพวก และศัพท์สัมพันธ์ ผลการวิจัย แบบทดสอบศัพท์สัมพันธ์ มีความสัมพันธ์กับแบบทดสอบเรียงความมากที่สุด รองลงมาคือ แบบทดสอบการใช้ภาษา และแบบทดสอบด้านคำศัพท์ ตามลำดับ นักเรียนหญิงส่วนใหญ่มีความสามารถในการทำแบบทดสอบด้านภาษาสูงกว่านักเรียนชาย

ชะอุม วิบูลย์ศรี (ชะอุม วิบูลย์ศรี 2519 : 144) ได้ศึกษาการสอนทักษะการใช้คำสัญลักษณ์ในการเขียนความเรียงแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนแผนการ เรียนวิทยาศาสตร์ระดับ ม.ศ. 4 จำนวน 90 คน โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย แบบจำลองที่สร้างขึ้นสามารถฝึกให้ผู้เรียนพัฒนาการเขียนความเรียงได้ดีขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยให้ข้อสังเกตว่า นักเรียนที่มีความสามารถสูง คะแนนก่อนและหลังการเรียนจะแตกต่างกันน้อย นักเรียนที่มีความสามารถระดับกลาง คะแนนก่อนและหลังการเรียนจะแตกต่างกันมาก

ประชุมพร สุกรเจริญ (ประชุมพร สุกรเจริญ 2519 : 64) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของแบบฝึกการเขียนอย่างสร้างสรรค์ ที่สร้างขึ้นตามทฤษฎีความคิดสร้างสรรค์ของกิลฟอร์ด รวม 18 ฉบับ ทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และโรงเรียนสวนหลวง จำนวน 81 คน พบว่า คะแนนความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาก่อนและหลังการเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า แบบฝึกการเขียนอย่างสร้างสรรค์ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเหมาะสมที่จะใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

วรรณภา บัวเกิด (วรรณภา บัวเกิด 2520 : 61) ได้วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างของการเขียนเรียงความและทักษะในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยสร้างแบบทดสอบทักษะการเขียนเรียงความขึ้นทดลองกับนักเรียนโรงเรียนมัธยมสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 100 คน ผลการวิจัยพบว่า

ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างอยู่ในระดับสูง ทักษะการเขียนเรียงความอยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนหญิงมีความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างการเขียนเรียงความสูงกว่านักเรียนชาย แต่มีทักษะการเขียนเรียงความไม่ต่างกัน

กิงกาญจน์ สิริสุคนธ์ (กิงกาญจน์ สิริสุคนธ์ 2521 : 44 - 47) ได้วิจัยเรื่องความสัมพันธ์ของข้อสอบแบบเลือกตอบที่ใช้วัดความสามารถทางภาษากับการวัดความสามารถในการเขียนเรียงความ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 260 คน โรงเรียนปανεพันธ์วิทยา ผลการวิจัยคะแนนจากแบบทดสอบ 6 ฉบับ ปรากฏว่านักเรียนหญิงได้คะแนนสูงกว่านักเรียนชายเป็นส่วนใหญ่ นอกจากแบบทดสอบ 2 ฉบับ คือแบบทดสอบศัพท์สัมพันธ์ซึ่งความแตกต่างนี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และแบบทดสอบวัดความสามารถในการหาสิ่งบกพร่องซึ่ง ความแตกต่างนี้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แบบทดสอบเรียงความแบบอัตนัย นักเรียนหญิงได้คะแนนสูงกว่านักเรียนชาย และความแตกต่างนี้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตัวพยากรณ์ที่ส่งผลต่อการเรียงความมีเพียงฉบับเดียวคือ แบบทดสอบการใช้ภาษาคงนั้น การเรียนการสอนจึงควรเน้นเรื่องการใช้ภาษาให้มากจะช่วยให้ความสามารถทางการเขียนดีขึ้น

เพ็ญ เลียงจันทร์ (เพ็ญ เลียงจันทร์ 2521 : 47 - 51) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการสอนเรียงความแบบสร้างสรรค์กับแบบปกติ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดราชบุรี จำนวน 78 คน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนเรียงความแบบสร้างสรรค์จะมีผลสัมฤทธิ์ในการเขียนเรียงความสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนเรียงความแบบปกติ

ศิวภรณ์ หอมสุวรรณ (ศิวภรณ์ หอมสุวรรณ 2521 : 55 - 56) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการสอนเรียงความโดยใช้สิ่งเร้ากับการสอนเรียงความแบบปกติ ตัวอย่างประชากร คือนักเรียนชั้น ม.ศ. 3 โรงเรียนสาธิตวิทยาลักษณ์สวนสุนันทา จำนวน 67 คน ผลการวิจัย ความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า การสอนโดยใช้สิ่งเร้าจะให้ได้สูงกว่าการสอนตามปกติ

เสริม พงศ์ทอง (เสริม พงศ์ทอง 2521 : 55 - 58) ได้ศึกษาการใช้วรรณคดีสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มตัวอย่างประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนปทุมวิไล จังหวัดปทุมธานี จำนวน 60 คน กลุ่มทดลองใช้การสอนที่ประกอบด้วยแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มควบคุมใช้วิธีสอนตามหลักเกณฑ์การเขียนตามหลักสูตร ผลการวิจัยความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน 2 กลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มทดลองมีความสามารถสูงกว่ากลุ่มควบคุม จึงอาจกล่าวได้ว่า การใช้วรรณคดีไทยสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ผลสูงกว่าการสอนเขียนโดยใช้หลักเกณฑ์การเขียนตามปกติ

เพยาวี ทักษิณ (เพยาวี ทักษิณ 2523 : 60 - 62) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนที่ใช้แบบฝึกที่เขียนได้อย่างอิสระกับแบบฝึกที่ครูเป็นผู้กำหนดเนื้อเรื่อง กลุ่มตัวอย่างประชากร เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 116 คน ผลการวิจัยนักเรียนกลุ่มที่ใช้แบบฝึกเขียนได้อย่างอิสระมีความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาสูงกว่ากลุ่มที่เรียนโดยใช้แบบฝึกที่ครูเป็นผู้กำหนดเนื้อเรื่องโดยนัยสำคัญที่ระดับ .05 และนักเรียนกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พิศวาท ลัคคากุล (พิศวาท ลัคคากุล 2524 : 70 - 71) ได้วิจัยเรื่อง การสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ เพื่อการเรียนการสอนภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการทดลองสอน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา จำนวน 40 คน ผลการวิจัย แบบฝึกทักษะการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 84.37/81.05 หมายความว่า นักเรียนสามารถทำแบบฝึกทักษะได้ถูกต้องโดยเฉลี่ย ร้อยละ 84.37 และสามารถทำข้อสอบหลังเรียนโดยใช้แบบฝึกได้ถูกต้อง ร้อยละ 80.05 แบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนมากกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

งานวิจัยในต่างประเทศ

รอทสไตน์ (Rothstein. 1970 : 2806-A) ได้วิจัยเปรียบเทียบผลการสอนเรียงความ โดยวิธีแบบโปรแกรมกับการสอนเรียงความแบบเดิม ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักศึกษาระดับวิทยาลัย ให้นักศึกษาทุกคนเขียนเรียงความสัปดาห์ละ 4 ครั้ง เป็นเวลา 4 เดือน แล้วให้อาจารย์ 3 คนตรวจ ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์คำผิดจากความเรียงที่นักเรียนเขียนของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 จากแบบสอบถาม พบว่า นักศึกษาพอใจการสอนแบบโปรแกรมมากกว่า ผู้วิจัยสรุปว่า นักศึกษาจะเขียนเรียงความได้ดีเมื่อเขาเขียนสิ่งที่เขารู้และเขียนจากความรู้ที่นึกคิดของเขาเอง

จอบ (Jobe. 1975 : 7529-A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลที่มีต่อการเลือกเรื่องในการเขียนแบบสร้างสรรค์ (Creative Writing) ของเด็ก กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กระดับ 2, 4 และ 6 ชาย หญิง จำนวน 90 คน ใช้เวลา 10 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่า เมื่อนักเรียนมีอิสระในการเลือกเรื่องที่จะเขียนได้เอง เรื่องที่นักเรียนชอบมากที่สุดคือ เรื่องเพื่อน เรื่องของสัตว์ และเรื่องของบุคคลิกภาพ อิทธิพลที่สำคัญเกี่ยวกับการเลือกหัวข้อในการเขียนของนักเรียนคืออิทธิพลภายในซึ่งเป็นความคิดของนักเรียนเอง ประสบการณ์ตรงและหนังสือ นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่า ไม่มีความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยด้านความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ในทุกระดับ

ออสติน (Austin. 1983 : 771-A) ได้วิจัยผลของการอ่านอย่างวิเคราะห์ต่อทักษะการเขียนเรียงความในระดับวิทยาลัย โดยแบ่งกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง กลุ่มละ 25 คน เป็นนักศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 1 กลุ่มทดลองใช้การฝึกเขียนโดยคำนึงถึงการนำรูปแบบ ตัวอย่างการเขียนที่ดี จากเรื่องที่อ่าน ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการอ่านอย่างวิเคราะห์ประกอบการฝึกเขียน ใช้ผลการสอบทั้งก่อนและหลังเรียน โดยใช้ผลของการเขียนในสัปดาห์แรกและสัปดาห์สุดท้ายของการทดลอง ผลการวิจัยกลุ่มทดลองมีคะแนนจากการสอบก่อนและหลังการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กลุ่มควบคุมคะแนนที่ได้มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จากการวิจัย แสดงว่าการใช้บทความหรือเนื้อหาก่อนการอ่านอย่างมีการวิเคราะห์เรื่องด้วยคำ สำนวน ภาษา ศิลปะการเขียนที่ดี เหล่านี้จะมีผลต่อการเรียนวิชาการเขียนได้อย่างดี

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกทักษะ

หลักการทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึก

ในการสร้างแบบฝึก สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทรมพรรษ์ (สุจริต เพียรชอบ และสายใจ อินทรมพรรษ์ 2522 : 52 - 62) กล่าวว่า ต้องยึดหลักทางทฤษฎีการเรียนรู้ทางจิตวิทยา ดังนี้

1. กฎการเรียนรู้ของ ฮอว์นโดล์ เกี่ยวกับกฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) ซึ่งกล่าวว่าสิ่งใดก็ตามที่มีการฝึกหัดหรือกระทำบ่อย ๆ ย่อมจะทำให้ผู้ฝึกมีความคล่องและสามารถทำได้ดี (Law of Use) ในทางตรงกันข้าม สิ่งใดก็ตามที่ไม่ได้รับการฝึกหัดหรือทอดทิ้งไปนานแล้ว ย่อมจะทำให้ทำได้ไม่ดี (Law of Disuse) ภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ ผู้เรียนจะมีทักษะทางภาษาดีคือเมื่อมีการฝึกฝนหรือกระทำซ้ำบ่อย ๆ

2. ความแตกต่างระหว่างบุคคล จวบค้ำนึ่งถึงว่า นักเรียนแต่ละคนมีความรู้ ความถนัด ความสามารถ และความสนใจต่างกัน ฉะนั้นในการสร้างแบบฝึกหัดจึงควรพิจารณาถึงความเหมาะสม คือไม่ยากและง่ายจนเกินไป และควรมีหลาย ๆ แบบ

3. การรูงใจผู้เรียน โดยการจัดแบบฝึกหัดจากง่ายไปหายาก เพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจของนักเรียนซึ่งจะทำให้เกิดผลสำเร็จในการฝึกและช่วยย้่วยุให้ติดตามต่อไป

4. ใช้แบบฝึกสั้น ๆ เพื่อไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย

วรรณารถ พ่วงสุวรรณ (วรรณารถ พ่วงสุวรรณ 2518 : 34 - 37) กล่าวถึงหลักในการสร้างและวางแผนแบบฝึก ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ตั้งวัตถุประสงค์
2. ศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหา
3. ชั้นต่าง ๆ ในการสร้างแบบฝึก
 - 3.1 ศึกษาปัญหาในการเรียนการสอน
 - 3.2 ศึกษาจิตวิทยาวัยรุ่นและจิตวิทยาการเรียนการสอน
 - 3.3 ศึกษาเนื้อหาวิชา

- 3.4 ศึกษาลักษณะของแบบฝึก
- 3.5 วางโครงเรื่องและกำหนดรูปแบบของแบบฝึกให้สัมพันธ์กับโครงเรื่อง
- 3.6 เลือกเนื้อหาต่าง ๆ ที่เหมาะสมมาบรรจุในแบบฝึกให้ครบตามที่กำหนด

ประโยชน์ของแบบฝึก

แบบฝึกมีประโยชน์ต่อการเรียนวิชาทักษะมาก เพ็ทตี (Petty, 1963 : 469 - 472) ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. เป็นส่วนเติมหรือเสริมหนังสือเขียนในการเรียนทักษะ เป็นอุปกรณ์การสอนที่ช่วยลดภาวะของครูได้มาก เพราะแบบฝึกเป็นสิ่งที่จัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบระเบียบ
2. ช่วยเสริมทักษะทางการใช้ภาษา แบบฝึกเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เด็กฝึกฝนทักษะการใช้ภาษาให้ดีขึ้น แต่จะต้องอาศัยการส่งเสริมและความเอาใจใส่จากครูผู้สอนด้วย
3. ช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากเด็กมีความสามารถทางภาษาแตกต่างกัน การให้เด็กทำแบบฝึกหัดที่เหมาะสมกับความสามารถของเขาจะช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในด้านจิตใจมากขึ้น
4. แบบฝึกช่วยเสริมทักษะทางภาษาให้ถ่องทน โดยกระทำดังนี้
 - 4.1 ฝึกทันทีหลังจากเด็กได้เรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ
 - 4.2 ฝึกซ้ำหลาย ๆ ครั้ง
 - 4.3 เน้นเฉพาะเรื่องที่ต้องการฝึก
5. แบบฝึกที่ใช้เป็นเครื่องมือวัดผลการเรียนหลังจากจบบทเรียนในแต่ละครั้ง
6. แบบฝึกที่จัดทำขึ้นเป็นรูปเล่ม เด็กสามารถเก็บรักษาไว้ใช้เป็นแนวทางเพื่อทบทวนด้วยตนเองได้ต่อไป
7. การให้เด็กทำแบบฝึกช่วยให้ครูมองเห็นจุดเด่นหรือปัญหาต่าง ๆ ของเด็กได้ชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้ครูดำเนินการปรับปรุงแก้ไขปัญหานั้น ๆ ได้ทันเวลาที่

8. แบบฝึกที่จัดขึ้นนอกเหนือจากที่อยู่ในหนังสือแบบเรียน จะช่วยให้เด็กได้ฝึกอย่างเต็มที่
9. แบบฝึกที่จัดพิมพ์ไว้เรียบร้อยจะช่วยให้ครูประหยัดทั้งแรงงานและเวลา ในการที่จะต้องเตรียมแบบฝึกอยู่เสมอ ในค้ำนผู้เรียนก็ไม่ต้องเสียเวลาลอกแบบฝึกจากตำราเรียน ทำให้มีโอกาสได้ฝึกฝนทักษะต่าง ๆ มากขึ้น
10. แบบฝึกช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย เพราะการจัดพิมพ์ขึ้นเป็นรูปเล่มที่แน่นอน ย่อมลงทุนต่ำกว่าที่ระหีบส่งลงในกระดาษไขทุกครั้ง และผู้เรียนสามารถบันทึก และมองเห็นความก้าวหน้าของตนเองได้อย่างมีระบบและเป็นระเบียบ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามหัวข้อต่อไปนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การหาเนืงการศึกษาค้นคว้า
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2529 ของโรงเรียนนนทรีวิทยา เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 14 ห้องเรียน นักเรียน 650 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนนทรีวิทยา เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2529 ปีการศึกษา 2529 จำนวน 60 คน

โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

- กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มทดลอง ดำเนินการสอนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์
- กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มควบคุม ดำเนินการสอนโดยใช้วิธีสอนเรียงความแบบปกติ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

1. การสร้างแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์
2. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความ

มีรายละเอียดและขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. การสร้างแบบฝึกการ เขียนเชิงสร้างสรรค์

แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่นำมาใช้นี้ เป็นแบบฝึกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามขั้นตอนต่อไปนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ และแนวทางการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา

1.2 ศึกษากิจกรรมการสอนเขียนเชิงสร้างสรรค์จาก "กิจกรรมที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา" ของ อารี รังสินันท์ "วิธีสอนให้เด็กรู้จักเขียนอย่างสร้างสรรค์" ของ นิศยา ฤทธิโยธี เอกสารการเขียนแบบสร้างสรรค์ ของ วรรมณี โสมประยูร และงานวิจัยของ ประชุมพร สุกรเจริญ พเยาว์ ทักปิม และ พิศวาท ลัดดากุล หนังสือเหล่านี้ได้เสนอแนะกิจกรรมการสอน เขียนไว้หลายลักษณะ ผู้วิจัยได้เลือกกิจกรรมที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของแบบฝึกที่ยึดแนวคิดของกิล ฟอร์ด เป็นหลัก

1.3 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบฝึก เพื่อทราบแนวทางการสร้างแบบฝึกที่ดี

1.4 ศึกษาเอกสารตำราวิชาการ เกี่ยวกับการเขียนเรียงความ

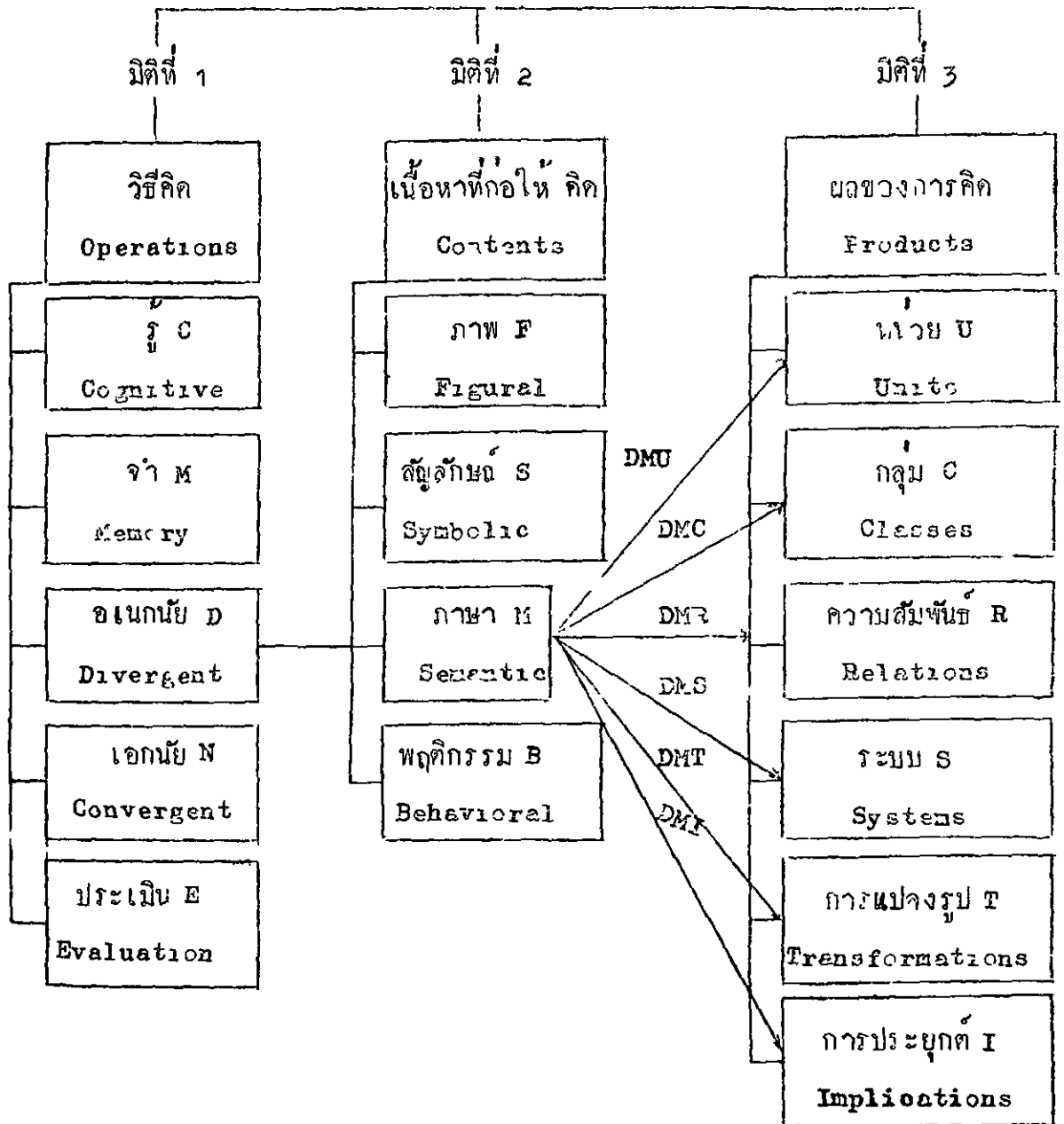
1.5 ศึกษาความมุ่งหมายของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และจุดประสงค์รายวิชาภาษาไทยบังคับระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ท 203, ท 204)

1.6 ศึกษาตำรา วารสาร หนังสือ และหนังสืออ่านนอกเวลา ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ใช้ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 เพื่อคัดเลือก คำ ข้อความ เรื่องราวที่เห็นว่าเหมาะสมนำมาประกอบในการสร้างแบบฝึก

1.7 ศึกษาลักษณะของภาพที่นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นน่าจะสนใจ และเป็นภาพที่ช่วยให้เกิดจินตนาการ เพื่อนำมาประกอบในแบบฝึกและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ การเขียนเรียงความ โดยติดต่อขอความช่วยเหลือแนะนำจากภาควิชาศิลปะและวัฒนธรรม กับภาควิชา เทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมา ผู้วิจัยได้ใช้แนวทางทฤษฎีเชิง
 สร้างสรรค์ทางภาษาของกิลฟอร์ดเป็นพื้นฐานในการสร้างแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์
 โดยอาศัยทฤษฎีโครงสร้างทางสติปัญญา (Structure of Intellect Theory)
 ด้านวิธีคิดเลือกแบบอเนกนัย (Divergent Thinking) ด้านเนื้อหาเลือกการใช้ภาษา
 (Semantic) และด้านผลการคิด (Products) ใช้ทั้ง 6 องค์ประกอบคือ หน่วย กลุ่ม
 ความสัมพันธ์ ระบบ การแปลงรูป และการประยุกต์ ตั้งแบบภูมิทั่วไปนี้ (ประชุมพร
 สุกรเจริญ 2520 : 48 อ้างอิงมาจาก Colford. 1973)

สมรรถภาพทางสมองของมนุษย์

ภาพประกอบ 2 สมรรถภาพทางสมองของมนุษย์

ลำดับชั้นของแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์

แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ที่สร้างขึ้นมี 4 หน่วย ดังนี้

หน่วยที่ 1 การแสดงความคิดเป็นคำ ประกอบด้วย

- สร้างคำจากอักษรที่กำหนดให้ (DMC)
- สร้างคำด้วยวิธีประสมคำ (DMR)
- สร้างคำจากภาพ และจากคำที่กำหนดให้ (DMR)
- เขียนคำที่มีความสัมพันธ์กันตามที่กำหนดให้ คือ คำตรงข้าม และคำที่มีความหมายคล้ายกัน (DMR)

- เขียนชื่อสิ่งของที่จัดอยู่ในจำพวกเดียวกันซึ่งที่กำหนดให้ (DMC)
- การเติมคำที่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มของคำที่กำหนดให้ (DMT)

หน่วยที่ 2 การแสดงความคิดเป็นวลีและประโยค ประกอบด้วย

- เขียนประโยคหนึ่งของสิ่งของที่กำหนดให้ (DMC)
- เขียนเสียงของคำที่กำหนดให้และกำหนดขึ้นเอง (DMS)
- เขียนสิ่งที่คาดหมายว่าจะเกิดขึ้นจากเหตุการณ์ที่กำหนดให้ (DMT)
- เขียนเปรียบเทียบสิ่งทีกล่าวถึงให้ชัดเจนยิ่งขึ้น (DMS)
- เขียนประโยคจากอักษรที่กำหนดให้ (DMS)
- เขียนประโยคจากคำและจากภาพ (DMS)

หน่วยที่ 3 การแสดงความคิดเป็นข้อความและเรื่องราว ประกอบด้วย

- สืบเสาะและเขียนโวหารบางประเภท
- เขียนถึงสิ่งที่นักเขียนชอบและไม่ชอบมากที่สุดพร้อมด้วยเหตุผล
- เขียนบรรยายความหมายจากภาพตามความรู้สึกหรือจินตนาการ (DMR)
- เขียนเรื่องจากคำที่กำหนดให้ (DMI)
- เขียนคำสัญลักษณ์และความหมายของคำสัญลักษณ์ (DKI)
- เขียนอาชีพของสัญลักษณ์ที่กำหนดให้ (DKI)

หน่วยที่ 4 การแสดงความคิดเป็นเรื่องราวตามรูปแบบเรียงความ
ประกอบด้วย

- ศึกษาองค์ประกอบของเรียงความจากตัวอย่างเรียงความที่ดี
- เขียนค่านาจากหัวเรื่องที่กำหนดให้
- เขียนสรุปจากเรื่องราวที่กำหนดให้
- เขียนโครงเรื่องจากหัวข้อที่กำหนดให้
- ตั้งชื่อเรื่องจากเรื่องราวที่กำหนดให้ให้แปลกและน่าสนใจ
- เขียนเรียงความจากภาพตามความรู้สึกและจินตนาการ

ตัวอย่างบางส่วนของแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์

การแสดงความคิดเป็นคำ

1. ฝึกความคล่องในการคิดแบบหน่วย (DMU) พิจารณาจากจำนวนคำตอบในเวลาที่กำหนดให้

สร้างคำจากอักษรที่กำหนดให้

1.1 ให้นักเรียนสร้างคำที่มีความหมายที่ขึ้นต้นด้วยอักษร "ป" ให้ได้มากที่สุด
ที่สุดในเวลาที่กำหนดให้

ตัวอย่าง

คำตอบ ปัน ปณ ป่น ปูน โปน โปรง ปราบ ป้าน ป้อน ปั้น ปิ่น เป็นต้น

1.2 ให้นักเรียนสร้างคำที่มีความหมายที่ขึ้นต้นด้วยอักษร "ล" และลงท้าย
ด้วยอักษร "น" ให้ได้มากที่สุด ในเวลาที่กำหนดให้

คำตอบ ลาน ลับ ลน ลุ่น ล้วน ล้วน ล้วน เลียน เป็นต้น

2. ฝึกความคล่องตัวในการคิดและความยืดหยุ่น เป็นกาาคิดแบบกลุ่มหรือจากวง
(DMC) พิจารณาจากจำนวนคำตอบและประเภทของคำตอบที่ตอบได้หลายทิศทาง เป็นคำตอบ
ที่แปลกและใหม่ไม่เหมือนของใครเลยก็ได้ ถือเป็นคำตอบที่ดี

ตัวอย่าง ให้ออกประโยชน์ของอิฐมาให้มากที่สุดภายในเวลาที่กำหนด

คำตอบ สร้างบ้าน ปาแอมว ถ่วงของให้จนน้ำ ทาทัมโก ทาที่คั้นทิ้งหนังสือ
ทาผงสีแดง ไข่เขียนข้อความ กรองน้ำ ทำที่ไ้ทนเกาะ ตกแต่งสวนในบ้าน... ฯลฯ

ข้อสังเกต จะเห็นว่า เป็นคำตอบที่ดีคือสามารถไขประโยชน์จากอิฐได้
มากมายหลายวิธี เป็นคำตอบที่ดีว่าฉลาดกว่าการตอบ ดังนี้ อิฐ : สร้างบ้าน สร้าง
โรงเรียน ฉาง โรงนา ร้านค้า ธนาคาร ทางเดิน กว้าง พื้น เครื่องสำอางสัตว์ ปล่องไฟ
คำตอบนี้เน้นการก่อสร้าง เพียงอย่างเดียว ถือเป็นคำตอบที่ดีกว่าตัวอย่างแรก

แบบฝึกหัด ประโยชน์ของเสื้อผ้าเก่าที่เราไม่ใช้แล้ว :.....

ประโยชน์ของกล่องกระดาษ :.....

3. ฝึกความคล่องแคล่วในการคิดแบบโยงสัมพันธ์ (D-๓)

3.1 ให้อธิบายคำที่มีความหมายเหมือนกัน คล้ายกัน หรือใกล้เคียงกันกับคำ
ที่กำหนดให้มาให้ได้มากที่สุดภายในเวลาที่กำหนด

ตัวอย่าง "สวย" คำที่มีความหมายคล้ายกันอาจได้แก่ งาม ชวนมอง
น่านอง น่ารัก น่าชม สดใส มีชีวิตชีวา ฯลฯ

แบบฝึกหัด เสียใจ :.....

ดอกไม้ :.....

3.2 กำหนดคำให้หนึ่งเรียนโยงความคิดไปถึงสิ่งที่น่าจะเกี่ยวข้องกับ
ความหมายของคำที่กำหนดให้หนึ่ง ให้นักเรียนเขียนคำให้ได้มากที่สุดภายในเวลาที่กำหนด

ตัวอย่าง "ตลาด" นักเรียนคิดไปถึงอะไรได้บ้าง บอกมาได้มากที่สุด

คำตอบ ความแออัด เสียงจอแจ น้ำเฉอะแฉะ วากาสร้อน เสียงกาทอ
วาจาเชือดเฉือน ผัก ผลไม้ เนื้อ ปลา ขนม ฯลฯ

แบบฝึกหัด กรุงเทพมหานคร :.....

บ้านในชนบท :.....

4. เป้าความคล่องในการคิดและวามคิดริเริ่ม เป็นการคิดแบบระบบ (DMS)

4.1 ให้นักเรียนสร้างประโยคที่สมบูรณ์จากอักษรที่กำหนดให้ 4 ตัว ในแต่ละชุด โดยใช้ตัวอักษรที่กำหนดให้เป็นตัวแรกของแต่ละคำในประโยค เรียงลำดับตามอักษรที่กำหนดให้ได้มากที่สุดในเวลาที่กำหนดให้

ตัวอย่าง พ - - ร - - ฉ - - น

คำตอบ พ่อ รัก ฉับ นาน

พจน์ รัก ฉับ นะ

ฯลฯ

แบบฝึกหัด ฉ ช ปร

คำตอบ

4.2 คำเปรียบเทียบหรือถ้อยคำที่เป็นโวหาร ให้นักเรียนคิดหาถ้อยคำเปรียบเทียบเพื่อเพิ่มจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของงาน

ตัวอย่าง นางสาวไทยคนนี้พื้นสวยราวกับ ไข่มุก

แบบฝึกหัด แม่รักและห่วงใยลูกเหมือนกับ แก้วตา

5. เป้าความคล่องในการคิด ความยืดหยุ่นในการคิด และความคิดริเริ่ม เป็นการคิดแบบแปลงรูป (DMR) เน้นคำตอบที่ฉลาด หรือเป็นคำตอบที่ตอบได้ยากในเวลาที่กำหนดให้

- ให้นักเรียนหาคำหอบที่สัมพันธ์กับคำ 3 คำที่กำหนดให้

ตัวอย่าง ลูก แก้ว หวีด

คำตอบ คือ "นก" เพราะคำว่า "นก" สัมพันธ์กับคำ 3 คำ ที่กำหนดดังนี้
 ดังนี้ ลูกนก นกแก้ว นกหวีด

แบบฝึกหัด ดอก กล้วย ป่า คำตอบ ไม้

คำ ใจ ชุ่น คำตอบ น้ำ

6. ฝึกความคล่องในการคิด ความคิดยืดหยุ่น และ คิดริเริ่ม เป็น การคิดแบบประยุกต์ (DMI)

- ใ้บอกความหมายของสัญลักษณ์จากถ้อยคำและจากภาพ

ตัวอย่าง กอกบัว เป็นสัญลักษณ์ของ ความดี, ความงาม ความบริสุทธิ์
แสงเทียน เป็นสัญลักษณ์ของ ความสว่างทางปัญญา

แบบฝึกหัด สุนัขจิ้งจอก คำตอบ ความเจ้าเล่ห์

ธงไตรรงค์ กาตอบ ชาติไทย

หน่วยฝึกแต่ละหน่วยใช้เวลา 2 คาบ เรียน คาบเรียนละ 50 นาที ระยะเวลาในการทดลองใช้เวลา 4 สัปดาห์ หรือกลุ่มละ 8 คาบ (สัปดาห์ละ 2 คาบ ต่อกลุ่ม)

แบบฝึกที่สร้างขึ้นนี้ผู้วิจัยได้เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท ผู้ทรงคุณวุฒิทางภาษาไทย และผู้เชี่ยวชาญด้านความคิดสร้างสรรค์ ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิพุธ โสภางค์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารี รังวิวัฒน์ อาจารย์พิศศรี แจ้งไพโร และผู้ช่วยศาสตราจารย์จันทิมา พรหมโชติกุล เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของโครงสร้าง เนื้อหาและสำนวนภาษาของแบบฝึก ผลการตรวจมีข้อบกพร่องเรื่องสำนวนภาษา ความสมบูรณ์ของเนื้อหา และลักษณะโครงสร้างของแบบฝึก ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิภาษาไทย และคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท เพื่อให้แบบฝึกมีความสมบูรณ์มากที่สุด

การทดลองใช้แบบฝึกการ เขียนเชิงสร้างสรรค์

ผู้วิจัยนำแบบฝึกที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพระโขนงวิทยาลัย ที่เรียนวิชาภาษาไทยบังคับ (ท 204) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2529 โดยทดลอง 3 ครั้ง คือ ทดลอง 1 คน ทดลองกลุ่มย่อย 10 คน และทดลองภาคสนาม 60 คน การทดลองแต่ละครั้งจะนำข้อบกพร่องด้านเนื้อหา สำนวนภาษา ฯลฯ และอื่น ๆ นำไปแก้ไข พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ทำแบบฝึกเสร็จเร็วเกินเวลาที่กำหนด

ผู้วิจัยจึงเพิ่มจำนวนคำถามในแบบฝึกเพื่อให้เหมาะสมกับเวลา นักเรียนไม่มีปัญหาเกี่ยวกับ ส่วนวนภาษาและเนื้อหาของแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์

2. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความ ตามลำดับ ดังนี้

2.1 ศึกษาแนวการสร้างข้อทดสอบอัตนัย จากเอกสารของสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มศว ประสานมิตร

2.2 นำแบบทดสอบอัตนัย 1 ข้อ เสนอให้คณะกรรมการควบคุมปริญญาโท และผู้ทรงคุณวุฒิทางภาษาไทยตรวจสอบ เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และส่วนวนภาษา ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขข้อทดสอบให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความ เป็นข้อสอบแบบความเรียง (Essay Test) ที่ให้นักเรียนเขียนเรียงความเกี่ยวกับภาพที่กำหนดจากความคิด จินตนาการ หรือประสบการณ์ของตนเอง การตรวจให้คะแนน ใช้ผู้ตรวจ 2 คน คือ ผู้วิจัย และอาจารย์โสภิต แจ่มอรุณ อาจารย์ผู้สอนวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนนสพวีวิทยา เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการสอนเขียนเรียงความระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีประสบการณ์การสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา ไม่ต่ำกว่า 10 ปี แบบทดสอบฉบับนี้มีคะแนนเต็ม 50 คะแนน และปีชั้นตอนในการตรวจให้คะแนนดังนี้

1. อ่านงานเขียนของนักเรียนอย่างน้อยสองครั้ง ในแต่ละระดับกลุ่มความสามารถในการเขียนเรียงความที่แบ่งไว้เป็นกลุ่มสูง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มต่ำ
2. อ่านและให้คะแนนรายบุคคลทีละกลุ่ม แบ่งเป็นสัดส่วนตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

การเสนอเรื่อง	5	ส่วน
การใช้ภาษา	2	ส่วน
การลำดับเรื่อง	1	ส่วน
รูปแบบ	1	ส่วน
กลไกประกอบการเขียน	1	ส่วน

ในแต่ละส่วนพิจารณารายละเอียดต่าง ๆ ดังนี้

ก. การเสนอเรื่อง หมายถึง การแสดงออกด้านความคิด ซึ่งมีการอ้างเหตุผล การขยายความที่ชัดเจน เป็นความคิดที่แปลกใหม่ มีคุณค่า สมเหตุผลเป็นไปได้ ชวนให้ เพลิดเพลินและมีทิศทางในการ เชี่ยวชาญชัดเจน

ข. การใช้ภาษา หมายถึง การเลือกใช้ถ้อยคำ สำนวนภาษาได้ถูกต้องตรง ความหมาย ภาษากระชับรัดกุม และสละสลวย ใช้ถ้อยคำให้ผู้อ่านเห็นภาพ และมีลักษณะเป็นตัวของตัวเอง

ค. การลำดับเรื่อง หมายถึง การเชื่อมโยงความคิดการจัดเรียงเรียงเนื้อหา ได้อย่างต่อเนื่องสัมพันธ์กันตลอดเรื่อง เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วแสดงความสามารถ ของผู้เขียนในการวางโครงเรื่องได้ดี รวมทั้งการดำเนินเรื่อง และสรุปเรื่องได้อย่างน่าสนใจ

ง. รูปแบบ หมายถึง การมีชื่อเรื่อง สักส่วนของคานา เนื้อเรื่อง และสรุปที่ เหมาะสมสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของเรื่อง

จ. กลไกประกอบการเขียน หมายถึง ลายมือ การใช้เครื่องหมายวรรคตอน การสะกดคำ และความสะอาดเรียบร้อย ซึ่งจะช่วยให้การ เขียนถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การใช้คะแนน

วิธีให้คะแนนใช้การพิจารณางานเขียนแต่ละกลุ่มความสามารถ โดยพิจารณาจาก คะแนนแต่ละส่วนด้วยวิธีจัดอันดับคุณภาพ ซึ่งจาแนกคุณภาพเป็น 5 อันดับ คือ

ดีมาก	มีค่าเท่ากับ	5
ดี	มีค่าเท่ากับ	4

ปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3
อ่อน	มีค่าเท่ากับ	2
อ่อนมาก	มีค่าเท่ากับ	1

โดยทำเป็นแบบให้คะแนนการเขียนดังนี้ เรียงลำดับหัวข้อสำคัญในการพิจารณางานเขียนนั้นในช่องซ้ายสุด ถ้าผู้ตรวจให้คะแนนเห็นว่าความสามารถด้านใดในงานเขียนนั้น อยู่ในเกณฑ์ใดก็ให้ขีด ✓ ที่ช่องเกณฑ์นั้น เช่น งานเขียนของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างคนที่ 1 มีความสามารถในการเสนอเรื่องดี ขีด ✓ ที่ช่องหัวข้อการเสนอเรื่องให้ตรงกับช่องเกณฑ์ให้คะแนน ดี และ เห็นว่ากลไกประกอบการเขียนของนักเรียนนี้อยู่ในเกณฑ์อ่อนมากก็ขีด ✓ ที่ช่องหัวข้อกลไกประกอบการเขียนให้ตรงกับช่องเกณฑ์การให้คะแนน ของอ่อนมาก เป็นต้น การคิดคะแนน นำคะแนนในแต่ละเกณฑ์การพิจารณา คูณด้วยน้ำหนักความสำคัญ แล้วนำมารวมกันเป็นคะแนนเรียงความของนักเรียนจากผู้ตรวจ 1 คน สุดท้ายนำคะแนนของผู้ตรวจทั้งสองคนมาเฉลี่ยเป็นคะแนนเรียงความของนักเรียนแต่ละคน

เกณฑ์การพิจารณา	ดีมาก 5	ดี 4	ปานกลาง 3	อ่อน 2	อ่อนมาก 1
การเสนอเรื่อง (5) ๖๕		✓			
การใช้ภาษา (2) 10					
การลำดับเรื่อง (1) 5					
รูปแบบ (1) 5					
กลไกประกอบการเขียน (1) 5					✓
รวม (10)					

การทดลองใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความ

ผู้วิจัยนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความที่สร้างขึ้น และได้รับการตรวจสอบเพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและส่วนวนภาษาจากคณะกรรมการควบคุมปริญญาบัตรและผู้ทรงคุณวุฒิแล้วนั้น ไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนพระโขนงวิทยาลัย โดยทดลอง 3 ครั้ง คือ ทดลอง 1 คน ทดลองกลุ่มย่อย 10 คน และทดลองภาคสนาม 60 คน เพื่อดูความเหมาะสมเรื่องเวลา และภาษาที่ใช้ในข้อสอบ จากนั้นจึงหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (r_{xy}) ของการตรวจให้คะแนน โดยใช้สูตรของเพียร์สัน (Pearson's product moment Correlation Coefficient) และได้ค่าความเชื่อมั่นของการตรวจดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น และนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

ความเชื่อมั่นในการตรวจแบบทดสอบ	r	t
ด้านการเสนอเรื่อง	0.7690	9.1620 ***
ด้านการใช้ภาษา	0.8132	10.0410 ***
ด้านการลำดับเรื่อง	0.5744	5.3444 ***
ด้านรูปแบบ	0.5328	4.7951 ***
ด้านกลไกประกอบการเขียน	0.7147	7.7822 ***
รวมทั้งฉบับ	0.9098	16.6956 ***

$$df = 58 \quad t = 3.551$$

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

การดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2529 ระหว่างเดือนธันวาคม - มกราคม โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอนทั้ง 2 กลุ่ม การสอนแบบปกติใช้กับกลุ่มควบคุม ส่วนกลุ่มทดลองสอนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ การทดลองในแต่ละกลุ่มใช้เวลาทั้งสิ้น 4 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 คาบ รวมเวลาดูแลกลุ่มจะ 8 คาบ ทั้งสองกลุ่มใช้เนื้อหาอย่างเดียวกัน แต่ใช้วิธีสอนแตกต่างกัน โภคดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นดังต่อไปนี้

1. ดำเนินการสอนโดยพยายามจัดให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้เรียนในเวลาที่ใกล้เคียงกัน โดยสลับเวลาระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง เพื่อไม่ให้ข้อแตกต่างกันมากในเรื่องบรรยากาศการเรียนการสอน ดังตาราง 2

ตาราง 2 วันเวลาในการทดลอง

เวลา วัน	8.30 - 10.10 น.	12.40 - 14.20 น.
23 ธันวาคม 2529	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
6 มกราคม 2530	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง
13 มกราคม 2530	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
20 มกราคม 2530	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง

2. ใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทดสอบนักเรียนทั้งสองกลุ่มหลังการทดลองโดยใช้วัน เวลาเดียวกัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หากสถิติพื้นฐาน

1.1 หากค่าเฉลี่ย (\bar{X})

1.2 หากค่าความแปรปรวนของคะแนน (S^2)

2. หากความเชื่อมั่นของการตรวจสอบอัตรา โดยใช้สูตรเพียร์สัน

(Pearson's Product - moment Correlation Coefficient) (บึงอร

ภูภิรมย์ขวัญ 2523 : 155)

$$r_{xy} = \frac{N\sum xy - \sum x \sum y}{\sqrt{[N\sum x^2 - (\sum x)^2] [N\sum y^2 - (\sum y)^2]}}$$

$\sum xy$ แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนชุด x

$\sum y$ แทน ผลรวมของคะแนนชุด y

$\sum x^2$ แทน ผลรวมของคะแนน x แต่ละตัวยกกำลังสอง

$\sum y^2$ แทน ผลรวมของคะแนน y แต่ละตัวยกกำลังสอง

$\sum xy$ แทน ผลคูณระหว่าง x กับ y

N แทน จำนวนหรือสิ่งที่ศึกษา

3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความของนักเรียนที่เรียนโดยใช้การสอนเรียงความแบบปกติกับสอนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิงที่เรียนโดยใช้การสอนเรียงความแบบปกติกับเรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้ t -test แบบ test of Independent (บึงอร ภูภิรมย์ขวัญ 2523 : 106 - 107)

$$t = \frac{(\bar{X}_1 - \bar{X}_2) - (\mu_1 - \mu_2)}{\sqrt{\frac{(N_1-1)S_1^2 + (N_2-1)S_2^2}{N_1+N_2-2} \left[\frac{1}{N_1} + \frac{1}{N_2} \right]}}$$

$$df = N_1 + N_2 - 2$$

เป็ก	\bar{X}_1	เป็นคะแนนของ <u>กลุ่มทดลอง</u>
	\bar{X}_2	เป็นคะแนน <u>เฉลี่ย</u> ของ <u>กลุ่มควบคุม</u>
	N_1	เป็นขนาด <u>กลุ่มตัวอย่าง</u> ของ <u>กลุ่มทดลอง</u>
	N_2	เป็นขนาด <u>กลุ่มตัวอย่าง</u> ของ <u>กลุ่มควบคุม</u>
	S_1^2	เป็น <u>ความแปรปรวน</u> ของ <u>กลุ่มทดลอง</u>
	S_2^2	เป็น <u>ความแปรปรวน</u> ของ <u>กลุ่มควบคุม</u>

ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ดังต่อไปนี้

- N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด
- ΣX แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
- \bar{X} แทน คะแนนเฉลี่ย
- S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนน
- \bar{X}_1 แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลอง
- \bar{X}_2 แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มควบคุม
- t แทน ค่าอัตราส่วนวิกฤติ t ใน t - Distribution
- df แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปรผลในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเขียนเรียงความของนักเรียนกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง
2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเขียนเรียงความของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงในกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

การเปรียบเทียบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองภายหลังการสอน

หลังจากการทดลองสอนสิ้นสุดลง ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ในการเขียนเรียงความทั้งสองกลุ่ม แล้วนำคะแนนของนักเรียนทั้งสองกลุ่มมาหาค่าสถิติพื้นฐานและเปรียบเทียบกันโดยใช้ t -test ปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	N	\bar{X}	S^2	t
กลุ่มทดลอง	30	33.7	37.1137	4.9129 ^{**}
กลุ่มควบคุม	30	26.9	20.3689	

** $P < .01$

• จากตาราง 3 แสดงว่าผลต่างของคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สรุปได้ว่าการสอนเรียงความโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความสูงกว่าการสอนเรียงความแบบปกติ

การเปรียบเทียบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความของ
นักเรียนหญิงและนักเรียนชายในกลุ่มทดลอง

เพื่อทดสอบผลสัมฤทธิ์ในการเขียนเรียงความของนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย
ในกลุ่มทดลอง ผู้วิจัยนำคะแนนของนักเรียนทั้งหญิงและชายมาหาค่าสถิติพื้นฐานและเปรียบเทียบ
กัน โดยใช้ t -test ปรากฏผลดังตาราง 4

ตาราง 4 เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความของนักเรียนหญิงและ
นักเรียนชายในกลุ่มทดลอง

เพศ	N	\bar{X}	S^2	t
หญิง	15	35.6666	23.3809	5.7455**
ชาย	15	31.7333	45.2095	

** $F < .01$

จากตาราง 4 แสดงว่ากลุ่มทดลองมีผลต่างของคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทาง
การเขียนเรียงความของหญิงและชายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
สรุปได้ว่า หญิงมีความสามารถในการเขียนเรียงความได้ดีกว่าชาย

การเปรียบเทียบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความของ
นักเรียนหญิงและนักเรียนชายในกลุ่มควบคุม

เพื่อทดสอบผลสัมฤทธิ์ในการเขียนเรียงความของนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย
ในกลุ่มควบคุม ผู้วิจัยนำคะแนนของนักเรียนทั้งชายและหญิงมาทำการสถิติพื้นฐานและ
เปรียบเทียบกัน โดยใช้ t -test ปรากฏผลดังตาราง 5

ตาราง 5 เปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความของหญิงและชายในกลุ่ม
ควบคุม

เพศ	N	\bar{X}	S^2	t
หญิง	15	28.1333	15.1238	1.5311
ชาย	15	25.6666	23.8095	

จากตาราง 5 แสดงว่าผลต่างของคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเขียน
เรียงความของหญิงและชายแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือหญิงและชายมี
ความสามารถในการเขียนเรียงความได้ใกล้เคียงกัน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยการใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และเรียนโดยวิธีสอนแบบปกติ ซึ่งสรุปผลการศึกษา ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความของนักเรียนที่เรียนโดยใช้การสอนเรียงความแบบปกติกับเรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิงที่เรียนโดยใช้การสอนเรียงความแบบปกติและเรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความของนักเรียนที่เรียนโดยการสอนเรียงความแบบปกติกับเรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์แตกต่างกัน
2. ผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่เรียนโดยใช้การสอนเรียงความแบบปกติและเรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนนทรีวิทยา กรุงเทพมหานคร ที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2529 จำนวน 60 คน

เป็นกลุ่มควบคุม 30 คน และกลุ่มทดลอง 30 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แผนการสอนวิชาเรียงความ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยแบ่งการอ่านในคู่มือครูจำนวน 4 ชุด คือ การใช้คำ การใช้ประโยคและวลี รูปแบบเรียงความและการเขียนเรื่อง
2. แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 4 ชุด โดยใช้เนื้อหาอย่างเดียวกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ในการเขียนเรียงความที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีความเชื่อมั่นในการตรวจครั้งนี้

ความเชื่อมั่นในการตรวจรวมทั้งฉบับ 0.9098

ความเชื่อมั่นในการตรวจด้านการเสนอเรื่อง 0.7690

ความเชื่อมั่นในการตรวจด้านการใช้ภาษา 0.8130

ความเชื่อมั่นในการตรวจด้านการลำดับเรื่อง 0.5744

ความเชื่อมั่นในการตรวจด้านรูปแบบ 0.5328

ความเชื่อมั่นในการตรวจด้านกลไกประกอบการเขียน 0.7147

สรุปผลการทดลอง

1. นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์มีผลสัมฤทธิ์ในการเขียนเรียงความสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้การสอนเรียงความแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. กลุ่มทดลอง นักเรียนหญิงมีผลสัมฤทธิ์ในการ เขียนเรียงความสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. กลุ่มควบคุม นักเรียนหญิงและนักเรียนชายมีผลสัมฤทธิ์ในการ เขียนเรียงความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

1. ผลสัมฤทธิ์การ เขียนเรียงความของนักเรียนกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า กลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์มีผลสัมฤทธิ์การ เขียนเรียงความสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่เรียนโดยใช้การสอนเรียงความแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่ง เบี่ยงไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เพ็ญ เลียงจันทร์ (เพ็ญ เลียงจันทร์ 2521 : 47 - 51) ที่พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอน เรียงความแบบสร้างสรรค์จะมีผลสัมฤทธิ์ในการ เขียนเรียงความสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอน เรียงความแบบปกติ นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (เสริม พงศ์ทอง 2521 : 55 - 58) ที่ศึกษาการใช้วรรณคดีสอนการ เขียนเชิงสร้างสรรค์พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการ เขียนเชิงสร้างสรรค์มีความสามารถในการ เขียนเชิงสร้างสรรค์สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้การสอนตามหลัก เกณฑ์การ เขียนตามปกติ

สาเหตุที่นักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการ เขียนเชิงสร้างสรรค์ มีผลสัมฤทธิ์การ เขียนเรียงความสูงกว่ากลุ่มที่เรียนโดยใช้หลัก เกณฑ์การสอนแบบปกติน่าจะเป็นเพราะว่า

1.1 นักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์มีแบบฝึกการ เขียนซึ่งประกอบด้วย คำ ข้อความ และภาพ ที่จัดไว้ตามลำดับชั้นของแบบฝึกเป็นสิ่งที่จูงใจนักเรียนได้ใช้ความคิดที่เป็นอิสระในเวลาที่จำกัด เขียนถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก และจินตนาการออกมาในลักษณะที่เป็นตัวของตัวเอง หรือเป็นความคิดแปลกใหม่ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนมากขึ้น อีกทั้งเมื่อเรียนจบในแต่ละหน่วยฝึกนักเรียนจะมีส่วนร่วม

ในการอภิปรายของการทาแต่ละขั้นตอน นักเรียนได้ทราบความคิดของเพื่อน ๆ ได้ภาคภูมิใจในความคิดและผลงานที่ตนเขียนออกมาแล้วได้รับคำชมเชยจากครู ทำให้บรรยากาศการเรียนการสอนเป็นไปด้วยความสนุกและน่าสนใจ ซึ่งตรงกับหลักการสอนที่ว่าให้ผู้เรียนได้ทั้งความรู้และความสนุกสนานไม่พร้อมกัน

1.2 นักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ได้ฝึกฝนการเขียนถ่ายทอดใบเรื่องคำ ประโยค ข้อความ และเรื่องราว ในลักษณะที่แปลกไปจากการเรียนการเขียนเรียงความแบบปกติ ซึ่งมีโอกาสฝึกคิดและเขียนน้อยกว่าการเขียนเป็นทักษะที่ต้องอาศัยการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ การฝึกเขียนบ่อย ๆ ย่อมทำให้นักเรียนมีความคล่องตัวในการใช้ความคิดสามารถถ่ายทอดเป็นภาษาเขียนได้เร็วและบางฝั่งขึ้น

2. ผลสัมฤทธิ์ในการเขียนเรียงความของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

2.1 นักเรียนชายและนักเรียนหญิงของกลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์มีผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนหญิงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความสูงกว่านักเรียนชาย ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สบบุรณ์ ชิตพงศ์ (สบบุรณ์ ชิตพงศ์ 2511 : 114) ที่พบว่า นักเรียนหญิงมีความสามารถด้านการเขียนเรียงความดีกว่านักเรียนชาย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสนาะ หัตถ์ (เสนาะ หัตถ์ 2513 : 75 - 82) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแบบทดสอบค่านภาษากับผลสัมฤทธิ์ในการเขียนเรียงความ พบว่า นักเรียนหญิงส่วนใหญ่มีความสามารถในการทาแบบทดสอบค่านภาษาสูงกว่านักเรียนชาย และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิ่งกาญจน์ สิริสุคนธ์ (กิ่งกาญจน์ สิริสุคนธ์ 2521 : 44 - 47) ที่พบว่านักเรียนหญิงทาแบบทดสอบเรียงความแบบอัตนัยได้คะแนนสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 นักเรียนหญิงและนักเรียนชายของกลุ่มควบคุมมีผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่านักเรียนหญิงและนักเรียนชาย

มีความสามารถในการเขียนเรียงความใกล้เคียงกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แต่มีงานวิจัยของ วรณา บัวเกิด (วรณา บัวเกิด 2520 : 61) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างของการเขียนเรียงความและทักษะการเขียนเรียงความ พบว่า นักเรียนหญิงมีความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างการเขียนเรียงความสูงกว่านักเรียนชาย แต่มีทักษะในการเขียนเรียงความไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักเรียนชายที่เป็นกลุ่มตัวอย่างอาจมีประสบการณ์เดิมที่ดีกว่านักเรียนหญิงที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จึงส่งผลให้การเขียนเรียงความของนักเรียนชายไม่แตกต่างกับนักเรียนหญิง อย่างไรก็ตาม ผลจากงานวิจัยที่ผ่านมาชี้ให้เห็นว่า ส่วนใหญ่แล้วนักเรียนหญิงจะมีความสามารถในการใช้ภาษาสูงกว่านักเรียนชาย

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจดังนี้
ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผลจากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนเรียงความสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยวิธีสอนเรียงความแบบปกติ ดังนั้นในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในโรงเรียนมัธยมศึกษา ครูผู้สอนจึงควรหาวิธีที่จะส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในวิชาเรียงความ การใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์น่าจะเป็นวิธีหนึ่ง que ควรได้รับการส่งเสริมให้เข้าไปช่วยอย่างจริงจังหรืออาจให้ผู้เรียนฝึกเขียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ควบคู่ไปกับการให้หลักเกณฑ์การเรียงความก็ได้ เพราะเป็นส่วนที่จะส่งเสริมให้การเขียนตรงแนวทางยิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกประสบความสำเร็จในการเขียนมากที่สุด อันเป็นเป้าหมายสำคัญประการหนึ่งของการเรียนวิชาภาษาไทย

2. แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ อาจนำไปใช้ในการเรียนซ่อมเสริมวิชาภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 2 เพื่อส่งเสริมความสามารถในการเขียนของนักเรียนที่มีความสามารถด้านภาษาให้ดียิ่ง ๆ ขึ้น และอาจใช้เสริมการคิด การเขียน ของนักเรียนที่เรียนอ่อนทางด้านภาษาไทยได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ระดับชั้นอื่น ๆ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
2. ควรมีการศึกษาความสนใจหรือทัศนคติของผู้เรียนที่มีต่อวิธีสอนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์
3. ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่จะส่งผลต่อความเข้าใจในการเขียนเรียงความ เช่น ความถนัดด้านภาษา อาชีพบิดา มารดา เป็นต้น
4. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความของนักเรียนที่มีวัยต่างกันหรือเรียนในโรงเรียนขนาดต่างกัน
5. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการเขียนเรียงความระหว่างนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กรมการฝึกหัดครู, กระทรวงศึกษาธิการ สรุปผลการวิจัยเรื่องความคิดสร้างสรรค์ของ
เด็กไทย ระดับชั้น ป. 5 - ม.ศ. 3 กรุงเทพมหานคร : หน่วยงานพิเศษ
กรมการฝึกหัดครู 2522, 62 หน้า

กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ หนังสือภาษาไทย การพูดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว 2523, 118 หน้า

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 พิมพ์ครั้งที่ 3 โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว 2525, 235 หน้า

คู่มือประโยชน์มัธยมศึกษาตอนต้น เล่ม 1 โรงพิมพ์คุรุสภา 2518, 75 หน้า
กิ่งกาญจน์ สิริสุคนธ์ ความสัมพันธ์ของข้อสอบแบบเลือกตอบที่ใช้ความสามารถทางภาษา กับ
การวัดความสามารถในการเรียงความ วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2521, 50 หน้า อิศำเนา

คณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ, สำนักงาน รายงานการสัมมนาการใช้ภาษาไทย 14 - 15
กรกฎาคม 2526 285 หน้า

จางงัก ทองประเสริฐ ภาษากับวัฒนธรรม (ท.031) สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช 2518,
215 หน้า

จิตต์นิภา ภักดีชุมพล กิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียน
สาธิตในกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2516, 175 หน้า
อิสำเนา

เจือ สตะเวทิน ภาษาไทยอุดมศึกษา สุทธิสารการพิมพ์ 2517, 254 หน้า

คำรับเรียงความ สุทธิสารการพิมพ์ 2518, 148 หน้า

"การเขียนอย่างสร้างสรรค์" ใน ภาษาไทยจากฟ้าเมืองไทย หน้า 1 - 80

บรรณกิจการพิมพ์ 2522, 416 หน้า

ฉัตรภา มุขนาค และคนอื่น ๆ ศิลปะการใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวันและทางธุรกิจ พิมพ์ครั้งที่ 2 68 การพิมพ์ 2526, 267 หน้า

ชะอุ่ม วิบูลย์ศรี การสอนทักษะการใช้คำสัญลักษณ์ในการเขียนเรียงความแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2519, 202 หน้า
อัครสำเนา

บงอร ภูวภิรมย์ขวัญ สถิติประยุกต์ทางการศึกษา ทวีกิจการพิมพ์ พิมพ์ครั้งที่ 2 2523, 200 หน้า

เขาวนา ยุทธสุริยพันธ์ การศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาระหว่างโรงเรียนสาธิต และโรงเรียนที่ใช้หลักสูตรปกติ วิทยานิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร 2514, 118 หน้า อัครสำเนา

ฐะปะนีย์ นาคกรทรรพ การประพันธ์ อักษรเจริญทัศน์ 2520, 344 หน้า

_____ หนังสือเรียนภาษาไทยรายวิชา ท 042 การเขียน พิมพ์ครั้งที่ 2 อักษรเจริญทัศน์ 2526, 222 หน้า

ฐะปะนีย์ นาคกรทรรพ และประภาศรี สีหอำไพ ภาษาไทยสำหรับครู จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2519, 124 หน้า

นราวัลย์ พูลพิพัฒน์ การสร้างแบบฝึกทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้แบบร้อยกรองร่วมสมัยในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2523, 243 หน้า

นิตยา ฤทธิโยธี "วิธีสอนให้เด็กเขียนอย่างสร้างสรรค์" ศูนย์ศึกษา 21(7) ม.ค. - เม.ย. 2518 : 60 - 61

บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ม.ล. ภาษาไทยวิชาที่ถูกลืม ชุมนุ่มส่งเสริมการใช้ภาษาไทย คว้ากิจการพิมพ์ 2523, 113 หน้า

ประชุมพร ศุกรเจริญ การสร้างแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2520, 200 หน้า อัครสำเนา

- ประเทิน มหาจันทร์ หลักการสอนภาษาไทยในชั้นประถมศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2 โรงพิมพ์คุรุสภา
 ลาดพร้าว 2519, 173 หน้า
- ประสิทธิ์ ภาพยกลอน การเขียนภาคปฏิบัติ สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช 2518, 294 หน้า
- ปรีชา ช่างขวัญยืน พื้นฐานของการใช้ภาษาไทย สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช 2517, 142 หน้า
- เปลื้อง ณ นคร เรียงความชั้นสูง สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช 2521, 148 หน้า
- เรียงความมัธยมศึกษา สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช 2516, 215 หน้า
- คำบรรยายวิชาการประพันธ์และหนังสือพิมพ์ สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช 2514,
 356 หน้า
- เพชรวิ ทักษิณ การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 4 โดยใช้แบบฝึกการเขียนอย่างสร้างสรรค์ที่นักเรียนเขียนได้อ่างอิสระกับครูกำหนด
เนื้อเรื่อง ปริญญาทิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523,
 209 หน้า อัดสำเนา
- พิศมัย สิงห์แก้ว การใช้เรื่องสั้นของมนัส จรรยาดี สอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์
 วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2520, 332 หน้า อัดสำเนา
- พิสวาน ลัดดากุล การสร้างแบบฝึกการเขียนร้อยแก้วเชิงสร้างสรรค์สำหรับการเรียนการ
สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2524,
 233 หน้า อัดสำเนา
- เพ็ญ เลียงจันทร์ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของการสอนเขียนเรียงความแบบปกติกับแบบ
สร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปริญญาทิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521, 59 หน้า อัดสำเนา
- เพ็ญศิริ ภักดีอุทธรณ์ เปรียบเทียบการสอนเรียงความโดยใช้สิ่งเร้ากับการสอบเรียงความ
แบบปกติในระดับชั้น ป.ศ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2521,
 130 หน้า อัดสำเนา
- รองรัตน์ อิศรภักดี และ เทือก กุสุมา ตารางวิชาक्रमัชยของคุรุสภา ภาษาไทยตอน 1
วิธีสอนภาษาไทยชั้นมัธยม คุรุสภา 2513, 183 หน้า

- วรรณาด พ่วงสุวรรณ การสร้างแบบฝึกการผันวรรณยุกต์ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
 วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2518, 201 หน้า อิศำเนา
- วรรณาด ปัวเกิด ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างการเขียนเรียงความและ
ทักษะการเขียนเรียงความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์
 มหาวิทยาลัย 2520, 100 หน้า อิศำเนา
- วรรณัง โสภประยูร การเขียนแบบสร้างสรรค์ เอกสารประกอบการเรียนวิชา ประถม 427
 ภาคหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสารมิตร 2521, 176 หน้า
- วัลลีย์ เรืองเกษรภรณ์ ศึกษามูลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาภาษาไทยและพัฒนาการความคิดสร้างสรรค์
ระหว่างวิธีสอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะความคิดกับวิธีสอนตามคู่มือครู ในระดับมัธยมศึกษา
ปีที่ 4 วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสารมิตร 2527, 173 หน้า
 อิศำเนา
- วิจิตร วรุฒบางกูร "ความคิดสร้างสรรค์" วารสารศึกษาศาสตร์ 1(2) : 41 มกราคม -
 พฤษภาคม 2520
- ศิวกรณ์ หอมสุวรรณ เปรียบเทียบการสอนเรียงความโดยใช้สิ่งเร้ากับการสอนเรียงความ
แบบปกติในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2521,
 140 หน้า อิศำเนา
- สมถวิล วิเศษสมบัติ วิธีสอนภาษาไทยมัธยมศึกษา อักษรบัณฑิตการพิมพ์ 2525, 324 หน้า
- สมบุญ ชิตพงศ์ สมรรถภาพสมองที่ส่งผลต่อความสามารถในการเขียนเรียงความ วิทยานิพนธ์
 กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสารมิตร 2511, 114 หน้า
- สมพร มั่นตะสุตกร การสอนภาษาไทย โรงพิมพ์ที่ระพีพัฒนา 2526, 302 หน้า
- สีหษา พิณภูวคด และคนอื่น ๆ การเขียนและการพูด โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคาแหง
 2514, 372 หน้า
- สุจริศ เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์พรชัย วิธีสอนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษา
โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช 2522, 277 หน้า

เสริม พงศ์ทอง การใช้วรรณคดีสอนการเขียนเชิงสร้างสรรค์ วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2522, 255 หน้า อัดสำเนา

เสนาะ นิตติ การศึกษาแบบทดสอบคำภาษาไทยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ในวิชาเรียงความ ของ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2512 วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร 2513, 139 หน้า อัดสำเนา

โสภา ชรรmgrงูหย การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาและความสนใจในวิชา

ภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่สอนโดยใช้หลักการเรียนเพื่อรอบรู้กับการ

สอนแบบปกติ วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2528,
164 หน้า

อารี รังสินันท์ ความคิดสร้างสรรค์ ชะการพิมพ์ 2527, 205 หน้า

อุปกิตศิลปสาร, พระยา หลักภาษาไทย สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช 2514, 498 หน้า

Anastasi Anne. Psychological Testing. 5th. ed., New York, Macmillan
Co., 1968. 665 p.

Austin, Doris Edna. "Reading To Write : The Effect of The Analysis
of Essay on Writing Skills in College Composition Classes,"
Dissertation Abstracts International. 45 : 771-A, September, 1984.

Burrows, Alvina Treut and others. "Personal Writing," They All Went
to Write. p. 85 - 119 Prentice Hall, Inc., New York, 1952.

Davis Gary A. and Joseph A Scott. Training Creative Thinking.
New York, Holt Rinehart and Winston Inc., 1971.

Fisher, Joseph. Universities in Southeast Asia, and essay on
Comparision and development Ohio. Ohio State University Press,
1965. 133 p.

Freud, S. "The Interpretation of Dream," in A-B Brill (Ed.) The
Basic Writing of Sigmund Freud. p. 193, New York, The Modern
Library, 1938.

Guildford, Joy P. The Nature of Human Intelligence. New York :
McGraw-Hill Book Co., 1967 362 p.

Personality. New York, McGraw-Hill 1959. 562 p.

ภาคผนวก ก

บัญชีตาราง

- Hook, Julius N. Writing Creative. Leseington : D.C. Health and Company, 1967.
- Jobe, Ronal Albert. "Factors That Influence Children's Free Chiooces of Topics for Creative Writing," Dissertation Abstracts International. 35 (+) : 1975. ✓
- McCandless, Boyd R. and Evans, Ellis D. Children and Youth, Psychosocial Development. Hindale, III, The Dryden Press, 1973.
- Petty, Green "Language Workbooks and Protics Materials," Developing Language Skills in the Elementary School. New Ycrk, Allyn and Bacon, 1963. 689 p.
- Roger, G.R. "Toward á Theory of Creative," Creativity. p. 146 - 149, Harmon Worth Pengvin Book Ltd., 1970.
- Rothstein, Robert Noah. "A Comparision of the Teaching of Composition Using Literature as a Model with a Program for the Writing of an Infromal Essay," Dissertation Abstracts International. 31(5) : 2806-A, 1970. ✓
- Smith, Edward W. and others. The Educator's Encyclopedia. Prentice Hall, Inc., Englewood Cliffs, N.J., 1961. 914 p.
- Torrance E. Paul. Guiding Creative Talent. Prentice Hall, Inc., Englewood Cliffs, N.J., 1962. 278 p.
- Guiding Creative Talent. Prentice Hall, Inc., Englewood N.J., 1965. 353 p.
- Wallach Mechall A. and Kogan Nathan. Mode of Thinking in Young-Children. Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1965. 357 p.

ตาราง 6 ค่าความเชื่อมั่นในการตรวจแบบทดสอบอัตรณ์ยรวมทั้งฉบับ

คนที่	X	X ²	Y	Y ²	XY
1	35	1,115	39	1,521	1,365
2	18	324	26	676	468
3	27	729	23	529	621
4	19	361	25	625	475
5	31	961	31	961	691
6	31	961	27	729	837
7	28	784	28	784	784
8	26	676	27	729	702
9	24	576	24	576	576
10	33	1,089	31	961	1,023
11	31	961	28	784	868
12	35	1,225	33	1,089	1,155
13	26	676	25	625	650
14	19	361	22	484	418
15	38	1,444	31	961	1,178
16	33	1,089	32	1,024	1,024
17	36	1,296	35	1,225	1,260
18	35	1,225	32	1,024	1,120
19	35	1,225	32	1,024	1,120
20	23	529	22	484	506

ตาราง 6 (ต่อ)

คนที่	x	x^2	y	y^2	xy
21	28	784	26	676	728
22	36	1,296	38	1,444	1,368
23	34	1,156	29	841	986
24	36	1,296	34	1,156	1,224
25	29	841	27	729	783
26	38	1,444	37	1,369	1,406
27	32	1,024	31	961	992
28	29	841	29	841	841
29	27	729	25	625	675
30	26	676	27	702	702
31	33	1,089	32	1,024	1,056
32	27	729	28	784	756
33	28	784	27	729	756
34	26	676	26	676	676
35	20	400	22	484	440
36	33	1,089	31	961	1,023
37	24	576	25	625	600
38	28	784	28	784	784
39	34	1,156	31	961	1,054
40	17	289	17	289	289
41	27	729	30	900	810

ตาราง 6 (ต่อ)

คนที่	X	X ²	Y	Y ²	XY
42	26	676	27	729	702
43	26	676	27	729	702
44	25	625	26	676	605
45	20	400	25	625	500
46	30	900	29	841	870
47	33	1,089	34	1,156	1,122
48	26	676	26	676	676
49	33	1,089	34	1,156	1,122
50	11	121	13	169	143
51	25	625	26	676	650
52	34	1,156	35	1,225	1,190
53	33	1,089	34	1,156	1,122
54	27	729	27	729	729
55	25	625	28	784	700
56	28	784	27	729	756
57	22	484	21	441	462
58	28	784	28	784	784
59	36	1,296	33	1,089	1,188
60	20	400	19	361	380
	$\Sigma X =$ 1,703	$\Sigma X^2 =$ 50,329	$\Sigma Y =$ 1,692	$\Sigma Y^2 =$ 49,107	$\Sigma XY =$ 49,540

ค่าความเชื่อมั่นในการตรวจแบบทดสอบอัตรณ์รวมทั้งหมด

$$\begin{aligned}
 r_{xy} &= \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2] [N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}} \\
 &= \frac{(60 \times 49540) - (1703 \times .1692)}{\sqrt{[(60 \times 50329) - (1703)^2] [(60 \times 49107) - (1692)^2]}} \\
 &= \frac{2972400 - 2881476}{\sqrt{(3019740 - 2900209) (2946420 - 2862864)}} \\
 &= \frac{90924}{\sqrt{119531 \times 83556}} \\
 &= \frac{90924}{345.7325 \times 289.0605} = \frac{90924}{99937.6093} = 0.9098
 \end{aligned}$$

ทดสอบนัยสำคัญของค่า r เมื่อ $r = 0.9098$

$$\begin{aligned}
 t &= \frac{r \sqrt{N-2}}{\sqrt{1-r^2}} \\
 &N = 60, \quad r = 0.9098 \\
 t &= \frac{0.9098 \sqrt{58}}{\sqrt{1 - (0.9098)^2}} \\
 &= \frac{0.9098 \times 7.6157}{\sqrt{0.1723}} \\
 &= 16.6956
 \end{aligned}$$

ตาราง 7 ค่าความเชื่อมั่นในการตรวจแบบทดสอบอัตนัย ด้านการเสนอเรื่อง

คนที่	X	X ²	Y	Y ²	XY
1	20	400	20	400	400
2	10	100	15	225	150
3	15	225	12	144	180
4	12	144	15	225	180
5	17	289	17	289	289
6	17	289	15	225	255
7	15	225	15	225	225
8	15	225	15	225	225
9	12	144	15	225	180
10	20	400	15	225	300
11	20	400	15	225	300
12	20	400	20	400	400
13	15	225	15	225	225
14	10	100	12	144	120
15	20	400	17	289	340
16	20	400	20	400	400
17	20	400	20	400	400
18	20	400	17	289	340
19	17	289	17	289	289
20	15	225	12	144	180
21	15	225	15	225	225

ตาราง 7 (ต่อ)

คนที่	X	X ²	Y	Y ²	XY
22	20	400	20	400	400
23	20	400	15	225	300
24	20	400	20	400	400
25	15	225	15	225	225
26	20	400	20	400	400
27	17	289	16	256	272
28	15	225	15	225	225
29	15	225	15	225	225
30	10	100	15	225	150
31	20	400	17	289	340
32	15	225	15	225	225
33	15	225	15	225	225
34	15	225	15	225	225
35	10	100	10	100	100
36	20	400	17	289	340
37	12	144	15	225	180
38	15	225	15	225	225
39	17	289	17	289	289
40	10	100	10	100	100
41	15	225	17	289	255
42	15	225	15	225	225

ตาราง 7 (ต่อ)

คนที่	X	X ²	Y	Y ²	XY
43	15	225	15	225	225
44	15	225	15	225	225
45	12	114	15	225	180
46	15	225	15	225	225
47	20	400	20	400	400
48	15	225	15	225	225
49	20	400	20	400	400
50	5	25	5	25	25
51	15	225	15	225	225
52	20	400	20	400	400
53	20	400	20	400	400
54	15	225	15	225	225
55	15	225	15	225	225
56	15	225	15	225	225
57	12	144	12	144	144
58	15	225	15	225	225
59	20	400	17	289	340
60	10	100	10	100	100
	$\Sigma X =$ 950	$\Sigma X^2 =$ 15,790	$\Sigma Y =$ 937	$\Sigma Y^2 =$ 15,214	$\Sigma XY =$ 15,343

ค่าความเชื่อมั่นในการตรวจแบบทดสอบอัตราส่วน ค่าการเสนอเนื้อเรื่อง

$$\begin{aligned}
 r_{xy} &= \frac{N \Sigma XY - \Sigma X \Sigma Y}{\sqrt{[N \Sigma X^2 - (\Sigma X)^2][N \Sigma Y^2 - (\Sigma Y)^2]}} \\
 r_{xy} &= \frac{(60 \times 15343) - (950 \times 937)}{\sqrt{[(60 \times 15790) - 950^2][(60 \times 15214) - (937)^2]}} \\
 &= \frac{920580 - 890150}{\sqrt{(947400 - 902500)(912840 - 877969)}} \\
 &= \frac{30430}{\sqrt{1565707900}} \\
 &= \frac{30430}{\sqrt{39569.0270}} \\
 &= 0.7690
 \end{aligned}$$

ทดสอบนัยสำคัญของ r เมื่อ $r = 0.7690$

$$\begin{aligned}
 t &= \frac{r \sqrt{N - 2}}{\sqrt{1 - r^2}} \\
 N &= 60, \quad r = 0.7690 \\
 &= \frac{0.7690 \sqrt{58}}{\sqrt{1 - (0.7690)^2}} \\
 &= \frac{5.8564}{0.6392} \\
 &= 9.1620
 \end{aligned}$$

ตาราง 8 ค่าความเชื่อมั่นในการตรวจแบบทดสอบอัตนัย คำณการใช้ภาษา

คนที่	X	X ²	Y	Y ²	XY
1	6	36	8	64	48
2	3	9	5	25	15
3	5	25	5	25	25
4	2	4	5	25	10
5	6	36	6	36	36
6	6	36	6	36	36
7	5	25	6	36	30
8	5	25	5	25	25
9	5	25	4	16	20
10	6	36	6	36	36
11	4	16	6	36	24
12	6	36	6	36	36
13	5	25	4	16	20
14	4	16	4	16	16
15	5	25	6	36	30
16	6	36	5	25	30
17	7	49	7	49	49
18	6	36	6	36	36
19	7	49	7	49	49
20	4	16	4	16	16

ตาราง 8 (ต่อ)

คนที่	X	X ²	Y	Y ²	XY
21	6	36	5	25	30
22	7	49	8	64	56
23	6	36	6	36	36
24	8	64	6	36	48
25	6	36	6	36	36
26	8	64	8	64	64
27	6	36	6	36	36
28	6	36	6	36	36
29	6	36	4	16	24
30	7	49	5	25	35
31	6	36	7	49	42
32	4	16	6	36	24
33	5	25	6	36	30
34	4	16	4	16	16
35	4	16	6	36	24
36	5	25	6	36	30
37	4	16	4	16	16
38	5	25	5	25	25
39	8	64	7	49	56
40	4	16	4	16	16

ตาราง 8 (ต่อ)

คนที่	X	X ²	Y	Y ²	XY
41	5	25	6	36	30
42	6	36	6	36	36
43	5	25	5	25	25
44	5	25	5	25	25
45	2	4	5	25	10
46	6	36	6	36	36
47	6	36	6	36	36
48	4	16	4	16	16
49	6	36	6	36	36
50	2	4	4	16	8
51	5	25	5	25	25
52	5	25	7	49	35
53	7	49	7	49	49
54	5	25	5	25	25
55	4	16	6	36	24
56	6	36	6	36	36
57	6	36	5	25	30
58	6	36	6	36	36
59	7	49	8	64	56
60	5	25	4	16	20
	$\Sigma X =$ 324	$\Sigma X^2 =$ 1,862	$\Sigma Y =$ 338	$\Sigma Y^2 =$ 1,943	$\Sigma XY =$ 1,879

ค่าความเชื่อมั่นในการตรวจแบบทดสอบอัตราณ์ ด้านการใช้ภาษา

$$\begin{aligned}
 r_{xy} &= \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2] [N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}} \\
 &= \frac{(60 \times 1879) - (324 \times 338)}{\sqrt{[(60 \times 1862) - (324)^2] [(60 \times 1943) - (338)^2]}} \\
 &= \frac{112740 - 109512}{\sqrt{(111720 - 104976) (116580 - 114244)}} \\
 &= \frac{3228}{3969.1288} \\
 &= 0.8132
 \end{aligned}$$

ทดสอบนัยสำคัญของค่า r เมื่อ $r = 0.8132$

$$\begin{aligned}
 t &= \frac{r \sqrt{N - 2}}{\sqrt{1 - r^2}} \\
 N &= 60, \quad r = 0.8132 \\
 t &= \frac{0.8132 \sqrt{58}}{\sqrt{1 - (0.8132)^2}} \\
 &= \frac{0.8132 \times 7.6157}{0.5820} \\
 &= 10.6410
 \end{aligned}$$

ตาราง 9 ค่าความเชื่อมั่นในการตรวจแบบทดสอบอันดับ คำนวณค่าด้วยเรื่อง

คนที่	X	X ²	Y	Y ²	XY
1	3	9	3	9	9
2	2	4	2	4	4
3	3	9	2	4	6
4	2	4	2	4	4
5	3	9	2	4	6
6	3	9	2	4	6
7	3	9	2	4	6
8	2	4	3	9	6
9	3	9	1	1	3
10	3	9	3	9	9
11	3	9	3	9	9
12	3	9	3	9	9
13	3	9	2	4	6
14	2	4	2	4	4
15	3	9	2	4	6
16	3	9	3	9	9
17	3	9	3	9	9
18	3	9	3	9	9
19	4	16	3	9	12
20	2	4	2	4	4

ตาราง 9 (ต่อ)

คนที่	X	X ²	Y	Y ²	XY
21	3	9	2	4	6
22	4	16	4	16	16
23	3	9	3	9	9
24	3	9	3	9	9
25	3	9	2	4	6
26	4	16	3	9	12
27	3	9	3	9	9
28	3	9	2	4	6
29	2	4	2	4	4
30	4	16	2	4	8
31	3	9	3	9	9
32	2	4	3	9	6
33	2	4	2	4	4
34	2	4	2	4	4
35	2	4	2	4	4
36	3	9	3	9	9
37	2	4	2	4	4
38	3	9	2	4	6
39	4	16	3	9	12
40	1	1	1	1	1
41	3	9	2	4	6

ตาราง 9 (ต่อ)

คนที่	X	X ²	Y	Y ²	XY
42	2	3	2	4	4
43	3	9	2	4	6
44	3	9	2	4	6
45	3	9	3	9	9
46	3	9	3	9	9
47	4	16	3	9	12
48	3	9	3	9	9
49	3	9	3	9	9
50	1	1	1	1	1
51	2	4	2	4	4
52	3	9	3	9	9
53	3	9	3	9	9
54	2	4	2	4	4
55	3	9	2	4	6
56	2	4	2	4	4
57	2	4	2	4	4
58	3	9	3	9	9
59	3	9	3	9	9
60	2	4	2	4	4
	$\Sigma X =$ 165	$\Sigma X^2 =$ 481	$\Sigma Y =$ 145	$\Sigma Y^2 =$ 373	$\Sigma XY =$ 413

ค่าความเชื่อมั่นในการตรวจสอบแบบทดสอบอัตราส่วน ด้านการลำดับเรียง

$$\begin{aligned}
 r_{xy} &= \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2] [N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}} \\
 r_{xy} &= \frac{(60 \times 413) - (165 \times 145)}{\sqrt{[(60 \times 481) - (165)^2] [(60 \times 373) - (145)^2]}} \\
 &= \frac{24780 - 23925}{\sqrt{(28860 - 27725) (22380 - 21025)}} \\
 &= \frac{855}{\sqrt{1635 \times 1355}} \\
 &= \frac{855}{1488.4303} \\
 &= 0.5744
 \end{aligned}$$

ทดสอบนัยสำคัญของค่า r เมื่อ $r = 0.5744$

$$\begin{aligned}
 t &= \frac{r \sqrt{N - 1}}{\sqrt{1 - r^2}} \\
 N &= 60, \quad r = 0.5744 \\
 t &= \frac{0.5744 \sqrt{58}}{\sqrt{1 - (0.5744)^2}} \\
 &= \frac{0.5744 \times 7.6157}{\sqrt{1 - 0.3299}} \\
 &= \frac{0.5744 \times 7.6157}{0.8185} \\
 &= 5.3444
 \end{aligned}$$

ตาราง 10 ค่าความเชื่อมั่นในการตรวจแบบทดสอบอัตนัย ด้านรูปแบบ

คนที่	X	X ²	Y	Y ²	XY
1	3	9	4	16	12
2	2	4	2	4	4
3	2	4	3	9	6
4	2	4	1	1	2
5	2	4	3	9	6
6	3	9	3	9	9
7	3	9	2	4	6
8	1	1	2	4	2
9	3	9	3	9	9
10	2	4	2	4	4
11	2	4	2	4	4
12	3	9	2	4	6
13	2	4	2	4	4
14	2	4	3	9	6
15	4	16	3	9	12
16	2	4	2	4	4
17	4	16	3	9	12
18	4	16	3	9	12
19	4	16	3	9	12
20	1	1	2	4	2
21	2	4	2	4	4

ตาราง 10 (ต่อ)

คนที่	X	X ²	Y	Y ²	XY
22	3	9	2	4	6
23	3	9	2	4	6
24	3	9	2	4	6
25	3	9	2	4	6
26	4	16	4	16	16
27	3	9	3	9	9
28	2	4	2	4	4
29	2	4	2	4	4
30	3	9	3	9	9
31	2	4	2	4	4
32	3	9	2	4	6
33	3	9	2	4	6
34	2	4	3	9	6
35	2	4	2	4	4
36	3	9	2	4	6
37	3	9	2	4	6
38	3	9	3	9	9
39	3	9	2	4	6
40	1	1	1	1	1
41	2	4	2	4	4
42	2	4	2	4	4

ตาราง 10 (ต่อ)

คนที่	X	X ²	Y	Y ²	XY
43	2	4	2	4	4
44	1	1	2	4	2
45	2	4	1	1	2
46	3	9	2	4	6
47	2	4	2	4	4
48	3	9	2	4	6
49	3	9	2	4	6
50	1	1	1	1	1
51	1	1	1	1	1
52	3	9	2	4	6
53	1	1	2	4	2
54	3	9	2	4	6
55	2	4	3	9	6
56	2	4	2	4	4
57	1	1	1	1	1
58	2	4	2	4	4
59	4	16	2	4	8
60	1	1	2	4	2
	$\Sigma X =$ 145	$\Sigma X^2 =$ 395	$\Sigma Y =$ 132	$\Sigma Y^2 =$ 316	$\Sigma XY =$ 337

ค่าความเชื่อมั่นในการตรวจแบบทดสอบอัตรณ์ัย คำนรูปแบบ

$$\begin{aligned}
 r_{xy} &= \frac{N\Sigma XY - \Sigma X\Sigma Y}{\sqrt{[N\Sigma X^2 - (\Sigma X)^2][N\Sigma Y^2 - (\Sigma Y)^2]}} \\
 r_{xy} &= \frac{(60 \times 337) - (145 \times 132)}{\sqrt{[(60 \times 395) - (145)^2][(60 \times 316) - (132)^2]}} \\
 &= \frac{20220 - 19140}{\sqrt{(23700 - 21025)(18960 - 17424)}} \\
 &= \frac{1080}{\sqrt{2675 \times 1536}} \\
 &= \frac{1080}{2027.017} \\
 &= 0.5328
 \end{aligned}$$

ทดสอบนัยสำคัญของค่า r เมื่อ $r = 0.5328$

$$\begin{aligned}
 t &= \frac{r\sqrt{N-2}}{\sqrt{1-r^2}} \\
 N &= 60, \quad r = 0.5328 \\
 t &= \frac{0.5328\sqrt{58}}{\sqrt{1-(0.5328)^2}} \\
 &= \frac{0.5328 \times 7.6157}{0.8462} \\
 &= 4.7951
 \end{aligned}$$

ตาราง 11 ค่าความเชื่อมั่นในการตรวจแบบทดสอบอัตนัย คำนวณโกประกอบการ เขียน

คนที่	X	X ²	Y	Y ²	XY
1	3	9	4	16	12
2	1	1	2	4	2
3	2	4	2	4	4
4	1	1	1	1	1
5	3	9	3	9	9
6	2	4	2	4	4
7	2	4	2	4	4
8	3	9	2	4	6
9	1	1	1	1	1
10	2	4	2	4	4
11	2	4	2	4	4
12	2	4	2	4	4
13	1	1	2	4	2
14	1	1	1	1	1
15	3	9	3	9	9
16	2	4	2	4	4
17	2	4	2	4	4
18	2	4	2	4	4
19	3	9	2	4	6
20	2	4	2	4	4
21	2	4	2	4	4

ตาราง 11 (ต่อ)

คนที่	X	X ²	Y	Y ²	XY
22	2	4	2	4	4
23	2	4	2	4	4
24	2	4	2	4	4
25	2	4	2	4	4
26	2	4	3	9	6
27	3	9	3	9	9
28	3	9	3	9	9
29	2	4	2	4	4
30	2	4	2	4	4
31	2	4	2	4	4
32	2	4	2	4	4
33	2	4	2	4	4
34	3	9	3	9	9
35	2	4	2	4	4
36	2	4	2	4	4
37	3	9	2	4	6
38	2	4	3	9	6
39	2	4	2	4	4
40	1	1	1	1	1
41	2	4	2	4	4
42	2	4	2	4	4

ตาราง 11 (ต่อ)

คนที่	X	X ²	Y	Y ²	XY
43	2	4	2	4	4
44	2	4	2	4	4
45	1	1	1	1	1
46	2	4	2	4	4
47	1	1	2	4	2
48	1	1	2	4	2
49	1	1	2	4	2
50	2	4	2	4	4
51	2	4	2	4	4
52	2	4	2	4	4
53	2	4	2	4	4
54	2	4	2	4	4
55	2	4	2	4	4
56	2	4	2	4	4
57	1	1	1	1	1
58	2	4	2	4	4
59	2	4	2	4	4
60	2	4	2	4	4
	$\Sigma X =$ 116	$\Sigma X^2 =$ 252	$\Sigma Y =$ 123	$\Sigma Y^2 =$ 269	$\Sigma XY =$ 255

ค่าความเชื่อมั่นในการตรวจแบบทดสอบอักษัย ด้านกลไกประกอบการเขียน

$$\begin{aligned}
 r_{xy} &= \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}} \\
 r_{xy} &= \frac{(60 \times 255) - (118 \times 123)}{\sqrt{[(60 \times 252) - (118)^2][(60 \times 269) - (123)^2]}} \\
 &= \frac{15300 - 14514}{\sqrt{(15120 - 13924)(16140 - 15129)}} \\
 &= \frac{786}{\sqrt{1196 \times 1011}} \\
 &= \frac{786}{1099.616} \\
 &= 0.7147
 \end{aligned}$$

ทดสอบนัยสำคัญของค่า r เมื่อ $r = 0.7147$

$$\begin{aligned}
 t &= \frac{r \sqrt{N - 2}}{\sqrt{1 - r^2}} \\
 N &= 60, \quad r = 0.7147 \\
 &= \frac{0.7147 \sqrt{58}}{\sqrt{1 - (0.5128)^2}} \\
 &= \frac{0.5328 \times 7.6157}{0.8462} \\
 &= 4.7951
 \end{aligned}$$

ตาราง 12 คะแนนเฉลี่ยและความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความของ
กลุ่มทดลอง

x	x ²	x	x ²
39	1521	34	1156
43	1849	36	1296
40	1600	35	1225
35	1225	34	1156
36	1296	34	1156
40	1600	25	625
44	1936	18	324
41	1681	27	729
40	1600	25	625
43	1849	25	625
34	1156	33	1089
33	1089	30	900
33	1089	32	1024
31	961	30	900
32	1024	29	841
		$\Sigma X = 1011$	$\Sigma X^2 = 35147$

$$\begin{aligned} \bar{X} &= \frac{\Sigma X}{N} \\ &= \frac{1011}{30} \\ &= 33.7 \\ S^2 &= \frac{N \Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N(N-1)} \\ &= \frac{(30 \times 35147) - (1011)^2}{30 \times 29} \\ &= \frac{1054410 - 1022121}{870} \\ &= \frac{32289}{870} \\ &= 37.1137 \end{aligned}$$

ตาราง 13 คะแนนเฉลี่ยและความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความของ
กลุ่มควบคุม

X	X ²	X	X ²
33	1089	22	484
28	784	30	900
27	729	32	1024
31	961	30	900
30	900	22	484
30	900	19	361
32	1024	20	400
29	841	20	400
31	961	19	361
35	1225	20	400
26	676	28	784
31	961	27	729
28	784	24	576
28	784	24	576
25	625	26	676
		$\Sigma X = 807$	$\Sigma X^2 = 22299$

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{N}$$

$$= \frac{807}{30}$$

$$= 26.9$$

$$S^2 = \frac{N \Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N(N-1)}$$

$$= \frac{(30 \times 22299) - (807)^2}{30 \times 29}$$

$$= \frac{668970 - 651249}{870}$$

$$= 20.3689$$

เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1-1)S_1^2 + (n_2-1)S_2^2}{n_1+n_2-2} \left\{ \frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right\}}}$$

$$\bar{X}_1 = 33.7$$

$$\bar{X}_2 = 26.9$$

$$n_1 = 30$$

$$n_2 = 30$$

$$S_1^2 = 37.1137$$

$$S_2^2 = 20.3689$$

$$\begin{aligned} t &= \frac{33.7 - 26.9}{\sqrt{\frac{(29 \times 37.1137) + (29 \times 20.3689)}{30 + 30 - 2} \left\{ \frac{1}{30} + \frac{1}{30} \right\}}} \\ &= \frac{6.8}{\sqrt{\frac{(1076.2973) + (590.6981)}{58} \times \frac{1}{15}}} \\ &= \frac{6.8}{\sqrt{1.9160}} \\ &= \frac{6.8}{1.3841} \\ &= 4.9129 \end{aligned}$$

ตาราง 14 คะแนนเฉลี่ยและความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความของนักเรียนหญิงในกลุ่มทดลอง

X	X ²	
40	1600	
44	1936	$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{N}$
41	1681	$= \frac{535}{15}$
40	1600	$= 35.6666$
43	1849	$s^2 = \frac{N \Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N(N - 1)}$
34	1156	$= \frac{(15 \times 19,409) - (535)^2}{15 \times 14}$
36	1296	$= \frac{291,135 - 286,225}{210}$
35	1225	$= \frac{4910}{210}$
34	1156	$= 23.3809$
34	1156	
33	1089	
30	900	
32	1024	
30	900	
29	841	
$\Sigma X = 535$	$\Sigma X^2 = 19409$	

ตาราง 15 คะแนนเฉลี่ยและความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความของนักเรียนชายในกลุ่มทดลอง

X	X ²	
39	1521	
43	1849	$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$
40	1600	$= \frac{476}{15}$
35	1225	$= 31.7333$
36	1296	$S^2 = \frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$
34	1156	$= \frac{(15 \times 15,738) - (476)^2}{15 \times 14}$
33	1089	$= \frac{236,070 - 226,576}{210}$
33	1089	$= 45.2095$
31	961	
32	1024	
25	625	
18	324	
27	729	
25	625	
25	625	
$\sum X = 476$	$\sum X^2 = 15738$	

เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความของนักเรียนหญิงและนักเรียนชายในกลุ่มทดลอง

$$\begin{aligned}
 t &= \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1-1)S_1^2 + (n_2-1)S_2^2}{n_1+n_2-2} \left\{ \frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right\}}} \\
 &= \frac{35.6666 - 23.3809}{\sqrt{\frac{(14 \times 23.3809) + (14 \times 45.2095)}{15 + 15 - 2} \left\{ \frac{1}{15} + \frac{1}{15} \right\}}} \\
 &= \frac{12.2857}{\sqrt{\frac{(327.3326) + (632.933)}{28} \times \frac{2}{15}}} \\
 &= \frac{12.2357}{\sqrt{4.5726}} \\
 &= \frac{12.2857}{2.1383} \\
 &= 5.7455
 \end{aligned}$$

ตาราง 16 คะแนนเฉลี่ยและความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความของนักเรียนหญิงในกลุ่มควบคุม

X	X ²
30	900
32	1024
29	841
31	961
35	1225
22	484
30	900
32	1024
30	900
22	484
28	784
27	729
24	576
24	576
26	676
$\Sigma X = 422$	$\Sigma X^2 = 12084$

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{N}$$

$$= \frac{422}{15}$$

$$= 28.1333$$

$$S^2 = \frac{N \Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N(N - 1)}$$

$$= \frac{(15 \times 12084) - (422)^2}{15 \times 14}$$

$$= \frac{181,260 - 178,084}{210}$$

$$= \frac{3176}{210}$$

$$= 15.1238$$

ตาราง 17 คะแนนเฉลี่ยและความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความของนักเรียนชายในกลุ่มควบคุม

x	x ²
33	1089
28	784
27	729
31	961
30	900
26	676
31	961
28	784
28	784
25	625
19	361
20	400
20	400
19	361
20	400
$\Sigma X = 385$	$\Sigma X^2 = 10215$

$$\bar{X} = \frac{\Sigma X}{N}$$

$$= \frac{385}{15}$$

$$= 25.6666$$

$$s^2 = \frac{N \Sigma X^2 - (\Sigma X)^2}{N(N - 1)}$$

$$= \frac{(15 \times 10215) - (385)^2}{15 \times 14}$$

$$= \frac{153,225 - 148,225}{210}$$

$$= \frac{5000}{210}$$

$$= 23.8095$$

เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเขียนเรียงความของนักเรียนหญิงและนักเรียนชายในกลุ่มควบคุม

$$\begin{aligned}
 t &= \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1-1)S_1^2 + (n_2-1)S_2^2}{n_1+n_2-2} \left(\frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right)}} \\
 &= \frac{28.1333 - 25.6666}{\sqrt{\frac{(14 \times 15.1238) + (14 \times 23.8095)}{28} \times \left(\frac{1}{15} + \frac{1}{15} \right)}} \\
 &= \frac{2.4667}{\sqrt{\frac{(211.7332 \times 333.333)}{28} \times \frac{2}{15}}} \\
 &= \frac{2.4667}{\sqrt{2.5955}} \\
 &= \frac{2.4667}{1.6110} \\
 &= 1.5311
 \end{aligned}$$

ภาคผนวก ข

แผนการสอนกลุ่มควบคุม
แผนการสอนกลุ่มทดลอง

แผนการสอนกลุ่มที่เรียนโดยใช้วิธีสอนเรียงความแบบปกติ

ครั้งที่ 1

เรื่อง การแสดงความคิดเป็นคำ

เวลา 2 คาบ (คาบที่ 1 - 2 ติดต่อกัน)

ความคิดรวบยอด

การเรียนรู้เรื่องคำระดับภาษาและคำที่ไม่ควรใช้ในการเขียนเรียงความช่วยให้การนำคำไปใช้ได้ถูกต้องยิ่งขึ้น

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อให้นักเรียนรู้จักประมวลคำที่ควรรู้ ระดับของภาษา คำที่ไม่ควรใช้ในการเขียนเรียงความและการสร้างคำจากภาพ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม นักเรียนสามารถ

1. เขียนคำศัพท์ที่ควรรู้จัก เป็นหมวดหมู่ตามลำดับอักษรได้
2. บอกความหมายของศัพท์ยากที่ปรากฏในเรื่องที่กำหนดให้อ่านได้
3. เปลี่ยนถ้อยคำตามระดับของภาษาปากพูดเป็นภาษากึ่งแบบแผนและภาษาแบบแผนได้
4. ยกตัวอย่างคำที่ไม่ควรนำมาใช้ในการเขียนเรียงความได้
5. เขียนคำจากภาพที่กำหนดให้

เนื้อหา

การแสดงความคิดเป็นคำในลักษณะต่าง ๆ

การดำเนินการสอน

1. ครูสนทนาเกี่ยวกับการเขียนเรียงความว่าเป็นสิ่งสำคัญ เป็นเครื่องวัดสติปัญญาของผู้เขียน และย้ำว่านักเขียนอาชีพนั้น เริ่มต้นด้วยการเขียนเรียงความให้มีความคิดที่ดีและภาษาที่ชวนอ่าน ครูนำตัวอย่างเรียงความอ่านที่หน้าชั้นเรียน และบอกจุดประสงค์ของการเรียนว่าจะเริ่มเขียนเรียงความจากสิ่งง่ายไปหาสิ่งยาก คือเริ่มฝึกเขียนถ่ายทอดความคิดเป็นถ้อยคำ ประโยค และเรื่องราวตามลำดับ
2. จัดนักเรียนเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 5 - 6 คน แล้วให้ช่วยกันค้นหาคำที่ควรรู้พร้อมความหมายมาให้ได้มากที่สุด โดยใช้พจนานุกรมที่ครูแจกให้กลุ่มละ 1 เล่ม ใช้เวลา 15 นาที หมดเวลาแล้วให้ตัวแทนกลุ่มออกไปเขียนบนกระดาน และให้นักเรียนบันทึกลงในสมุด
3. ครูนำข้อความที่มีศัพท์ยาก ให้นักเรียนช่วยกันค้นหาคำตอบให้เร็วที่สุดและถูกต้องแล้วให้ตัวแทนกลุ่มออกมารายงานผลและครูช่วยอภิปรายสรุปเพิ่มเติม
4. ครูอธิบายเรื่องระดับของภาษา 3 ระดับ คือ ภาษาปาก ภาษากึ่งแบบแผน และภาษาแบบแผน แล้วให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างคำที่สามารถพูดหรือเขียนได้ 3 ระดับ ครูยกตัวอย่างบนกระดานและให้นักเรียนตอบลงในสมุด
5. ครูอธิบายเกี่ยวกับถ้อยคำที่ไม่ควรนำมาใช้ในวิชาเรียงความ ได้แก่ ภาษาปาก ภาษาหนังสือพิมพ์ ภาษาสแลง และสำนวนภาษาต่างประเทศ
6. ครูนำภาพมาให้ให้นักเรียน เขียนคำให้ได้มากที่สุด

สื่อการสอน

1. ตัวอย่าง เรียงความที่ดี
2. พจนานุกรม
3. ภาพชีวิตชาวนา

การวัดและการประเมินผล

1. สังเกตการทำงานในกลุ่ม และการตอบคำถาม แสดงความคิดเห็น
2. ตรวจแบบฝึกหัด ความสนใจ ความตั้งใจ ระดับภาษาและคำจากภาพ

แผนการสอนกลุ่มที่เรียนโดยใช้วิธีสอนเรียงความแบบปกติ

ครั้งที่ 2

เรื่อง การแสดงความคิดเป็นวลีและประโยค

เวลา 2 คาบ (คาบที่ 3 - 4 ติดต่อกัน)

ความคิดรวบยอด

การฝึกคิดและเขียนในรูปประโยค ช่วยให้การถ่ายทอดความคิดมีระเบียบสื่อความหมายได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อพัฒนาการเขียนของนักเรียนโดยกำหนดคำ ข้อความ และเรื่องราวเพื่อสื่อความคิดออกมาเป็นภาษาเขียนที่ไพเราะ สละสลวย ถูกต้องตามหลักภาษา

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม นักเรียนสามารถ

1. เขียนนัยคำจากสิ่งที่กำหนดให้ได้
2. เขียนประโยคจากคำที่กำหนดให้ได้
3. เขียนประโยคจากภาพที่กำหนดให้ได้
4. บอกลักษณะของประโยค 3 ชนิดได้
5. เขียนส่วนขยายของประโยคได้ถูกต้อง
6. เขียนประโยคจากการฟังเรื่องได้

เนื้อหา

การแสดงความคิดเป็นวลีและประโยคจากสิ่งที่กำหนดให้

การดำเนินการสอน

1. ครอบคลุมทวนความรู้เกี่ยวกับลักษณะของวลีและประโยค โดยใช้บัตรคำและแถบวลี แถบประโยคประกอบการอธิบาย ครูบอกจุดประสงค์ของการเรียนในครั้งที่ 2 ว่าจะให้ให้นักเรียนฝึกเขียนในลักษณะของวลีและประโยค

2. ครูกำหนดให้นักเรียนเขียนด้วยคำจากของจริงคือ แจกกันที่มดอกไม้ภายในเวลา 5 นาที ให้นักเรียนอ่านผลงานของตัวเองให้เพื่อน ๆ ฟัง ครูชมเชยผลงานที่เขียนได้คำมาก และอธิบายเพิ่มเติม

3. ให้นักเรียนนำคำที่เขียนขึ้นจากของจริงมาขยายเป็นประโยค แล้วให้นักเรียนออกไปอ่านผลงานหน้าชั้นเรียน

4. ครูนำภาพมาให้ให้นักเรียนเขียนเป็นประโยคให้ได้มากที่สุด

5. ครูอธิบายเกี่ยวกับลักษณะโครงสร้างของประโยคความเดียว ประโยคความรวม และประโยคความซ้อน แล้วให้นักเรียนช่วยกันตอบคำถามและสังเกตจากตัวอย่างบนกระดาน

6. ครูกำหนดประโยคที่จะต้องเติมส่วนขยายแล้วให้นักเรียนเก็บ ขยายให้ถูกต้อง และเขียนลงในสมุด

7. ครูนำบทความเรื่องการสวดมนต์มีความสำคัญอย่างไร มาอ่านให้นักเรียนฟัง แล้วให้นักเรียนเขียนเป็นประโยคให้ได้มากที่สุดจากการฟังเรื่อง ครูเรียกให้นักเรียน 2 - 3 คน มาอ่านผลงานหน้าชั้นเรียน และให้นักเรียนคนอื่น ๆ มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น

สื่อการสอน

1. มีบัตรคำ แถวลูกไม้ แถบประโยค
2. งานเขียนเกี่ยวกับความสำคัญของการสวดมนต์
3. แจกกันดอกไม้
4. ภาพนั้ลอยกระทง

การวัดผลและประเมินผล

1. สังเกตการทำงาน การตอบคำถาม และการแสดงความคิดเห็น
2. ตรวจแบบฝึกหัดที่ให้ทำลงในสมุด

แผนการสอบกลุ่มที่เรียนด้วยวิธีสอนเรียงความแบบปกติ

ครั้งที่ 3

เรื่อง การแสดงความคิดเป็นข้อความและเรื่องราว

เวลา 2 คาบ (คาบที่ 5 - 6 ติดต่อกัน)

ความคิดรวบยอด

การฝึกสังเกต และฝึกถ่ายทอดความคิดในทานองต่าง ๆ ช่วยให้สื่อความหมายได้
ใจเราะสะสละสลวยยิ่งขึ้น

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อให้นักเรียนสามารถเขียนโวหารในลักษณะต่าง ๆ ได้

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม นักเรียนสามารถ

1. บอกชื่อโวหารและเขียนโวหารบางประเภทได้
2. อ่านให้เข้าใจเสียงตามลักษณะโวหารต่าง ๆ ได้
3. เขียนบรรยายบอกเล่าเกี่ยวกับเรื่องราวของตัวเองได้
4. เขียนบรรยายภาพตามสถานการณ์ที่ครูกำหนดให้ได้
5. เขียนพรรณนาโวหารเกี่ยวกับสิ่งที่น่าสนใจได้
6. เขียนโวหารเทศนาได้

เนื้อหา

การแสดงความคิดเป็นข้อความและเรื่องราวจากสถานการณ์หรือสิ่งที่กำหนดให้

การดำเนินการสอน

1. ครูให้นักเรียน 1 คน ออกไปอ่านตัวอย่างงานเขียนในลักษณะโวหารต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนได้สังเกตว่าภาษานั้นมีท่วงทวนองการ เขียนหลายลักษณะ โวหารทางภาษา เป็นสิ่งที่ควรสนใจฝึกเขียนให้ได้เพื่อจะได้สื่อความหมายได้ดีที่สุด ครูบอกจุดประสงค์ของการเรียนในครั้งที่ 3 ว่ามุ่งการสังเกตและการฝึกเขียนโวหารต่าง ๆ
2. ครูยกตัวอย่างข้อความในหนังสือทักษะสัมพันธ์ เรื่องพระยาภิรมย์คาบตัก เรื่องราชาธิราช และเรื่องชีวิตปลาซ่อน ให้นักเรียนตอบคำถามว่า ข้อความนั้น ๆ จัดเป็นโวหารประเภทใด
3. ครูกำหนดให้นักเรียนค้นหาโวหารต่าง ๆ จากหนังสือทักษะสัมพันธ์ 3 โวหาร เมื่อนักเรียนได้คำตอบแล้วให้ออกไปอ่านหน้าชั้นและบอกด้วยว่าเป็นโวหารประเภทใด ครูช่วยอธิบายเพิ่มเติมหรือชี้แจงหากนักเรียนตอบผิด ข้อความที่ถูกข้งแล้วให้นักเรียนบันทึกลงในสมุด
4. ครูกำหนดให้นักเรียนเขียนบรรยายบอกเล่าเกี่ยวกับชีวิตของนักเรียน ประมาณ 10 นาที ครูเลือกให้นักเรียนออกไปอ่านประวัติชีวิตบางส่วนของตัวเองหรืออาจถามความสมัครใจก็ได้ ครูชมเชยให้กำลังใจให้นักเรียนเขียนดียิ่ง ๆ ขึ้น
5. ครูกำหนดสถานการณ์ว่า ถ้าหากนักเรียนหาความก็และได้รับกมลประกาศ คุณความดีนั้น นักเรียนจะมีความรู้สึกอย่างไร ให้นักเรียนบรรยายความรู้สึก ประมาณ 2 - 3 บรรทัด
6. ครูกำหนดหัวข้อว่า "สิ่งที่ข้าพเจ้าประทับใจมากที่สุด" ให้นักเรียนเขียนในลักษณะพรรณนาโวหาร ประมาณ 2 - 3 บรรทัด
7. ครูให้นักเรียนเสนอว่า เราจะสามารถเขียนเทศนาโวหารในสถานการณ์ใด ได้บ้าง อาจเป็นการว่ากล่าวตักเตือนน้องที่ทำความผิด หรือการไปเยี่ยมคนป่วยที่เป็นเพื่อนกัน อาจให้คาปลอมใจหรือให้กำลังใจในลักษณะคำแนะนำชี้แจงหรือข้อคิดได้ ให้นักเรียนกำหนดสถานการณ์และเขียนเทศนาโวหาร 1 ส่วนวนความยาว 2 - 3 บรรทัด
8. ครูให้นักเรียนอ่านผลงานตนเอง หรือผลงานของเพื่อนหน้าชั้นเรียน ครูช่วยสรุปเพิ่มเติม

สื่อการสอน

1. หนังสือทักสมพันธ์เล่มที่ 2 ของกรมวิชาการ
2. ข้อความที่เป็นโวหารตัวอย่าง

การวัดและการประเมินผล

1. สังเกตการทำงาน การร่วมกิจกรรมต่าง ๆ
2. ตรวจผลงานรายบุคคล

แผนการสอนกลุ่มที่เรียนโดยใช้การสอนเรียงความแบบปกติ

ครั้งที่ 4

เรื่อง การแสดงความคิดเป็นเรื่องราวตามรูปแบบของ เรียงความ

เวลา 2 คาบ (คาบที่ 7 - 8 ติดต่อกัน)

ความคิดรวบยอด

การศึกษาคำอย่าง การสังเกต และฝึกเขียนคานำ เรื่อง และสรุป จะช่วยให้เขียนเรียงความได้ตรงรูปแบบ

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาการเขียนเรียงความในรูปแบบที่ถูกต้อง โดยศึกษาหลักเกณฑ์การเขียนเรียงความ ตัวอย่างเรียงความที่ดี และเพื่อให้นักเรียนได้ใช้ความคิด ความรู้ ความรู้สึก ประสบการณ์ และจินตนาการในการถ่ายทอดเป็นภาษาเขียนที่ไพเราะสะดุดตา

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม นักเรียนสามารถ

1. เขียนคานำจากหัวข้อที่กำหนดให้ได้
2. เขียนสรุปจากหัวข้อที่กำหนดให้ได้
3. เขียนโครงเรื่องจากหัวข้อที่กำหนดให้ได้
4. เลือกเรื่องที่เขียนเองได้
5. เขียนเรียงความจากภาพตามความรู้สึกและจินตนาการได้

เนื้อหา

การแสดงความคิดเป็นเรื่องราวตามรูปแบบของ เรียงความ

การดำเนินการสอน

1. ครูนำผลงานที่ชนะการประกวดเรียงความอ่านให้นักเรียนฟังหน้าชั้นเรียน เพื่อเป็นแนวทางหรือข้อสังเกตเกี่ยวกับลักษณะเรียงความที่ดี ครูบอกจุดประสงค์ของการเรียนในครั้งที่ 4 ว่า ฝึกเขียนเป็นเรื่องในรูปแบบของเรียงความ
2. ครูให้ความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบของเรียงความ ได้แก่ คำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป อธิบายและยกตัวอย่างบนกระดานให้นักเรียนบันทึกในสมุด
3. ครูกำหนดหัวข้อให้นักเรียนฝึกเขียนคำนำ 2 หัวข้อ
4. ครูกำหนดหัวข้อให้นักเรียนฝึกเขียนสรุป 2 หัวข้อ
5. ครูอธิบายวิธีวางโครงเรื่องแล้วให้นักเรียนช่วยกันวางโครงเรื่องบนกระดาน และวางโครงเรื่องจากหัวข้อที่ครูกำหนดเสร็จแล้วให้นักเรียนออกไปเขียนผลงานของตนเองบนกระดาน ครูอธิบายเพิ่มเติม
6. ครูให้นักเรียนช่วยกันเสนอหัวเรื่องว่าจะเขียนเกี่ยวกับเรื่องอะไร แล้วให้นักเรียนเขียนตามที่ตนเองเลือก 1 เรื่อง ความยาวประมาณ 10 บรรทัด
7. ครูนำภาพเกี่ยวกับชีวิต เช่น ภาพคนขอทานนั่งอยู่หน้าร้านขายทอง ให้นักเรียนเขียนบรรยายภาพนั้น เป็นเรียงความ

สื่อการสอน

1. ตัวอย่างเรียงความที่ดี
2. ภาพคนขอทาน

การวัดและการประเมินผล

1. สังเกตการทำงานและการรวมกิจกรรม
2. ตรวจสอบผลงานเขียนเป็นรายบุคคล

แผนการสอนกลุ่มที่เรียนด้วยแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์

หน่วยที่ 1

เรื่อง การแสดงความคิดเป็นคำ

เวลา 2 คาบ (คาบที่ 1 - 2 ติดต่อกัน)

ความคิดรวบยอด

การเรียนรู้เรื่องการร่างคำ ช่วยให้เกิดการระดมความคิดเห็นและก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักใช้ความคิดคล่องและความคิดยืดหยุ่นในการสร้างคำจากอักษรจากภาพและจากคำที่กำหนดให้ การสร้างคำด้วยวิธีประสมคำและรู้จักใช้ความคิดริเริ่มในการคิดแปลงรูปคำ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม นักเรียนสามารถ

1. เขียนคำจากอักษรที่กำหนดให้ได้
2. เขียนคำจากภาพและจากคำที่กำหนดให้ได้
3. เขียนคำที่มีความหมายคล้ายคลึงและความหมายตรงข้ามได้
4. เขียนคำที่เกิดจากการประสมคำได้
5. เขียนชื่อสมาชิกของสิ่งที่กำหนดให้ได้
6. เติมคำที่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มคำที่กำหนดให้ได้

เนื้อหา

การแสดงความคิดเป็นคำในลักษณะต่าง ๆ

การดำเนินการสอน

1. ครูถามนักเรียนเกี่ยวกับเด็กหญิงคนหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องการเขียนเรียงความว่านักเรียนรู้จักหรือไม่ ครูสนทนาเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่าในภาพยนตร์เรื่อง "วลีสัย เด็กหญิงขอกกตัญญู" นั้นเธอได้เล่าเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตครอบครัวของเธอในวิชาเรียงความจนกระทั่งครูได้ทราบเรื่องราวจึงถูกเปิดเผยขึ้น ครูถามนักเรียนเกี่ยวกับทักษะที่นักเรียนมีต่อวิชาเรียงความ ครูให้ข้อคิดว่าการเขียนเรียงความนั้นเป็นสิ่งมีคุณค่า มีความหมายต่อตัวผู้เขียนเองและต่อสังคมของเราด้วย ครูบอกจุดประสงค์ของการเรียนเรียงความโดยวิธีฝึกเขียนจากแบบฝึกที่เริ่มจาก คำ วลี ประโยค และเรื่องราว

2. ครูให้นักเรียน 1 คน ออกไปอ่านงานเขียนเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้ให้นักเรียนทราบความหมายและลักษณะของความคิดสร้างสรรค์ และนักเรียนอีก 1 คน ออกไปอ่านตัวอย่างเรียงความเชิงสร้างสรรค์ เพื่อเป็นแนวทางในการเขียนต่อไป

3. ครูแจกแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หน่วยที่ 1 พร้อมกับอธิบายชี้แจงวิธีทำแล้วให้นักเรียนต่างคนต่างลงมือทำตามกำหนดเวลาที่ให้ไว้ ครูคอยให้คำแนะนำ ดูแลสังเกตการทำงานอย่างใกล้ชิด

4. เมื่อนักเรียนตอบคำถามในแบบฝึกได้ครบตามบทเรียนและกำหนดเวลาแล้ว ครูนำการอภิปรายสรุปบทเรียนในหน่วยที่ 1 โดยซักถามนักเรียนว่าตอบคำถามได้สนุกหรือไม่ ใครตอบได้จำนวนคำถามมากที่สุดหรือน้อยที่สุดให้อ่านคำตอบให้เพื่อน ๆ ฟัง พร้อมกับบอกเหตุผลว่าคิดอย่างไรจึงตอบได้มากที่สุด หรือตอบได้น้อยที่สุดเพราะอะไร ครูซักถามนักเรียน 2 - 3 คน ในลักษณะนี้ เพื่อให้ให้นักเรียนคนอื่น ๆ ได้ทราบความคิดของเพื่อน ๆ พยายามให้นักเรียนได้แสดงออกหรือมีส่วนร่วมในบทเรียนให้มากที่สุด

สื่อการสอน

1. งานเขียนเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์
2. ตัวอย่างเรียงความเชิงสร้างสรรค์

การวัดและการประเมินผล

1. สังเกตจากการทบทวนแบบฝึกและการมีส่วนร่วมในการอภิปรายสรุปบทเรียน
2. ตรวจสอบแบบฝึกเพื่อแจ้งผลให้นักเรียน ทราบในผลงานของตน

แผนการสอนกลุ่มที่เรียนด้วยแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์

หน่วยที่ 2

เรื่อง การแสดงความคิดเป็นวลีและประโยค

เวลา 2 คาบ (คาบที่ 3 - 4 ติดต่อกัน)

ความคิดรวบยอด

การฝึกคิด เริ่มต้นจากความคิดหนึ่งแล้วแตกออกไปหลาย ๆ แนวคิด การสังเกต เปรียบเทียบและการรู้จักประยุกต์ใช้ประโยชน์จากสิ่งต่าง ๆ เป็นการช่วยพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อพัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนโดยกำหนด คำ ข้อความ และภาพ เพื่อสื่อความคิดออกมาเป็นภาษาเขียนที่ไพเราะและถูกต้องตามหลักภาษา

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม นักเรียนสามารถ

1. เขียนคำเลียนเสียงธรรมชาติต่าง ๆ ได้
2. เขียนถ้อยคำในลักษณะอุปมาโวหารได้
3. เขียนสิ่งที่คาดหมายว่าจะเกิดขึ้นจากเหตุการณ์ที่กำหนดให้ได้
4. เขียนประโยชน์จากสิ่งที่กำหนดให้ได้
5. เขียนประโยคจากคำและจากภาพที่กำหนดให้ได้
6. เขียนประโยคจากอักษรที่กำหนดให้ได้

เนื้อหา

การแสดงความคิดเป็นวลีและประโยคจากสิ่งที่กำหนดให้

การดำเนินการสอน

1. ครูซักถามความรู้เกี่ยวกับวลี และประโยค ครูอธิบายเพิ่มเติมโดยใช้บัตรคำ แถบประโยคติดบนกระดานเพื่อให้นักเรียนเข้าใจอีกครั้งหนึ่ง ครูบอกจุดประสงค์ของการเรียนในหน่วยที่ 2

2. ครูแจกแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์หน่วยที่ 2 พร้อมกับอธิบายชี้แจงวิธีทำแล้วให้นักเรียนต่างคนต่างทำ ตามกำหนดเวลาที่ให้ไว้ ครูคอยให้คำแนะนำและสังเกตการทำงานอย่างใกล้ชิด

3. เมื่อนักเรียนทำแบบฝึกครบตามกำหนดเวลาแล้ว ครูนำอภิปรายสรุปบทเรียนให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำแบบฝึก นักเรียนที่ตอบได้มากที่สุด ตอบได้ปานกลาง หรือตอบได้จำนวนคือน้อยที่สุด อ่านผลงานของตัวเองให้เพื่อน ๆ ฟัง ครูชมเชยความคิดที่แปลกใหม่ มีลักษณะสร้างสรรค์ว่าจัดเป็นความคิดที่ดี ขณะเดียวกันครูก็ให้กำลังใจแก่นักเรียนคนอื่น ๆ ว่า สามารถจะพัฒนาความคิดให้สูงหรือดียิ่ง ๆ ขึ้นได้

สื่อการสอน

1. บัตรคำ แถบวลี ประโยค

การวัดและการประเมินผล

1. สังเกตการทำงานและการแสดงความคิดเห็นในการอภิปรายร่วมกัน
2. ตรวจแบบฝึก

แผนการสอนกลุ่มที่เรียนด้วยแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์

หน่วยที่ 3

เรื่อง การแสดงความคิดเป็นข้อความและเรื่องราว

เวลา 2 คาบ (คาบที่ 5 - 6 ติดต่อกัน)

ความคิดรวบยอด

การฝึกสังเกตลักษณะโวหารต่าง ๆ การตีความหมายสิ่งที่กำหนดให้ออกมาเป็นความคิดหลาย ๆ แนว ช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางภาษา

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อให้นักเรียนสามารถเขียนโวหารในลักษณะต่าง ๆ ได้ และเพื่อให้เขียนแนวความคิดที่เกิดจากการตีความหมายจากสิ่งที่กำหนดให้ออกมาเป็นข้อความและเรื่องราวที่สื่อความหมายได้

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม นักเรียนสามารถ

1. บอกชื่อโวหารและเขียนโวหารบางประเภทได้
2. ตีความหรือบอกความหมายของสัญลักษณ์และเขียนสัญลักษณ์แทนสิ่งที่กำหนดให้ได้
3. เขียนชื่ออาชีพหรือกลุ่มคนจากสัญลักษณ์ที่กำหนดให้ได้
4. เขียนบรรยายความหมายของภาพตามความรู้สึกและจินตนาการได้
5. เขียนเป็นเรื่องราวจากกลุ่มคำที่กำหนดให้
6. เขียนบรรยายสิ่งที่ไม่ชอบมากที่สุดและสิ่งที่ปรารถนามากที่สุด พร้อมด้วยเหตุผลได้

เนื้อหา

การแสดงความคิดเป็นข้อความและเรื่องราวจากสิ่งที่กำหนดได้

การดำเนินการสอน

1. ครูให้นักเรียน 1 คน ออกไปอ่านข้อความที่เป็นโวหารทางภาษาให้แก่เพื่อน ๆ ฟัง ครูอธิบายเพิ่มเติมว่าท่วงท่าของการเขียนหรือโวหารทางภาษานี้ทำให้ภาษาเขียนมีความงดงามหรือไพเราะประทับใจผู้อ่าน นักเรียนควรสนใจฝึกสังเกตและเขียนโวหารในลักษณะต่าง ๆ ให้ได้

2. ครูแจกแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หน้าที่ 3 พร้อมกับชี้แจงวิธีทำ แล้วให้นักเรียนต่างคนต่างลงมือทำตามกำหนดเวลาที่ให้ไว้ครูเป็นผู้คอยดูแลแนะนำอย่างใกล้ชิด

3. เมื่อนักเรียนทำแบบฝึกครบตามกำหนดเวลาแล้ว ครูและนักเรียนร่วมอภิปรายสรุปบทเรียน ให้นักเรียนได้อ่านผลงานของตนให้เพื่อน ๆ ฟัง โดยพยายามให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการอภิปรายโดยทั่วถึงกัน ครูชมเชยผลงานที่มีลักษณะงานเขียนเชิงสร้างสรรค์และอาจมอบรางวัลเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

สื่อการสอน

งานเขียนเกี่ยวกับบรรยายโวหาร พรรณนาโวหาร และเทศนาโวหาร

การวัดและประเมินผล

1. สังเกตการทำงานและการมีส่วนร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็น
2. ตรวจผลงานจากแบบฝึก

แผนการสอนกลุ่มที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์

หน่วยที่ 4

เรื่อง การแสดงความคิดเป็นเรื่องราวตามรูปแบบของ เรียงความ

เวลา 2 คาบ (คาบที่ 7 - 8 ติดต่อกัน)

ความคิดรวบยอด

การศึกษจากตัวอย่าง การเขียนเป็นเรื่องราวจากประสบการณ์โดยแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียน การเขียนจากจินตนาการในเหตุการณ์ปกติและนิยายสมมติ ช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาและการเขียนเชิงสร้างสรรค์

จุดประสงค์ปลายทาง

เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาการเขียนเชิงสร้างสรรค์ในรูปแบบของการเขียนเรียงความ โดยศึกษาจากตัวอย่างและใช้ความคิดในลักษณะจินตนาการ โดยศึกษาจากตัวอย่างและใช้ความคิดในลักษณะจินตนาการ ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของตนออกมาเป็นเรื่องราวที่มีคุณค่า ควบภาษาที่ไพเราะและสละสลวย

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม นักเรียนสามารถ

1. เขียนถ้อยคำจากหัวข้อที่กำหนดให้และกำหนดขึ้นเองได้
2. เขียนสรุปจากหัวข้อที่กำหนดให้ได้
3. เขียนโครงเรื่องจากหัวข้อที่กำหนดให้ได้
4. ตั้งชื่อเรื่องจากเรื่องราวที่กำหนดให้ได้
5. เขียนเรียงความจากภาพตามความรู้สึกและจินตนาการได้

เนื้อหา

การแสดงความคิดเป็นเรื่องราวตามรูปแบบของ เรียงความ

การดำเนินการสอน

1. ครูนำผลงานที่ชนะการประกวดเรียงความมาให้นักเรียน 1 คน อ่านที่หน้าชั้นเรียน ครูให้นักเรียนสังเกตการใช้ภาษาท่วงทानองการเขียนและแนวคิดที่ผู้เขียนเสนอ รวมทั้งการขึ้นคานำและการสรุป ครูบอกจุดประสงค์ของการเรียนในหน่วยที่ 4 ว่าให้นักเรียนนำความคิดความรู้ประสบการณ์และแนวทางที่ได้จากการทำแบบฝึกตั้งแต่นหน่วยที่ 1 เป็นต้นมานำมาประกอบการเขียนในหน่วยนี้ให้มากและดีที่สุด
2. ครูแจกแบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์ หน่วยที่ 4 ซึ่งเป็นหน่วยสุดท้ายของแบบฝึก ครูชี้แจงวิธีทำแล้วให้นักเรียนฝึกเขียนตามขั้นตอนและกำหนดเวลาที่ให้ไว้ ครูคอยให้คำแนะนำและดูแลอย่างใกล้ชิด
3. ครูแนะนำนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปบทเรียน โดยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนด้วยวิธีใช้แบบฝึกว่าเป็นอย่างไรให้นักเรียนอ่านผลงานของตัวเองให้เพื่อน ๆ ฟัง ครูชมเชยในผลงาน และพยายามให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกโดยทั่วถึงกัน

สื่อการสอน

ตัวอย่างเรียงความที่ชนะการประกวด

การวัดและการประเมินผล

1. สังเกตการทงานและการร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็น
2. ตรวจผลงานในแบบฝึก

ภาคผนวก ค

แบบฝึกการเขียนเชิงสร้างสรรค์

แบบฝึกหน่วยที่ 1

การแสดงความคิดเป็นคำ

แบบฝึกหน่วยที่ 1 ประกอบด้วย

1. การสร้างคำจากอักษรที่กำหนดให้
2. การรู้จักความหมายของคำที่มีความหมายคล้ายคลึง และความหมายตรงข้ามกัน
3. การสร้างคำโดยวิธีประสมคำ
4. การสร้างคำจากภาพและจากคำที่กำหนดให้
5. การจัดเข้าพวก
6. การเติมคำที่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มของคำที่กำหนดให้

การสร้างคำจากอักษรที่กำหนดให้

ให้นักเรียนสร้างคำจากอักษรที่กำหนดให้ ให้ได้คำมากที่สุดภายในเวลาที่กำหนดให้
ตัวอย่าง สร้างคำที่ขึ้นต้นด้วยอักษร "ป" และลงท้ายด้วยอักษร "น" มาให้ได้มากที่สุดภายในเวลา 2 นาที

คำตอบ ปัน ปน ป่น โปน ปีน ป่าน ป้อน ปอน แปน ปัน ปูน ป้าน ปิ่น ฯลฯ เป็นต้น

ให้นักเรียนลองทำดู

1. ให้สร้างคำที่ขึ้นต้นด้วยอักษร "ป" และลงท้ายด้วยอักษร "น" มาให้ได้มากที่สุด ภายในเวลา 2 นาที

คำตอบ

.....

.....

2. ให้สร้างคำที่ขึ้นต้นด้วยอักษร "ล" และลงท้ายด้วยอักษร "น" มาให้ได้มากที่สุด ภายในเวลา 2 นาที

คำตอบ

3. ให้สร้างคำที่ขึ้นต้นด้วยอักษร "ช" และลงท้ายด้วยอักษรใดก็ได้ให้ได้มากที่สุด ภายในเวลา 2 นาที

คำตอบ

4. ให้สร้างคำที่ขึ้นต้นด้วยอักษรควบกล้ำ "กล" และลงท้ายด้วยอักษรใดก็ได้ ให้ได้คำมากที่สุด ภายในเวลา 3 นาที

คำตอบ

คำที่มีความหมายคล้ายกันและตรงข้ามกัน

เราอาจใช้คำที่มีความหมายคล้ายคลึงกันแทนกันได้ เช่น คำว่า "สวย" คำที่ใกล้เคียง ได้แก่ ขวมนอง น่ารัก แจ่มใส มีเสน่ห์ ฯลฯ

คำว่า "น้ำ" คำที่มีความหมายเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน ได้แก่ อุทก วารี สายชล นที ธารา ชลาลัย ฯลฯ

ให้นักเรียนลองหาคำที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน ซึ่งสามารถใช้แทนกันได้ของคำต่อไปนี้ ภายในเวลา 3 นาที

1. คำที่มีความหมายคล้ายกับ "นก" คือ

2. คำที่มีความหมายคล้ายกับ "ดอกไม้" คือ
-
3. คำที่มีความหมายคล้ายกับ "ผู้หญิง" คือ
-
4. คำที่มีความหมายคล้ายกับ "เวลาเช้า" คือ
-
5. คำที่มีความหมายคล้ายกับ "คนแก่" คือ
-
6. คำที่มีความหมายคล้ายกับ "ชยัน" คือ
-
7. คำที่มีความหมายคล้ายกับ "มาก" คือ
-

คำที่มีความหมายตรงข้าม

ให้นักเรียนเขียนคำที่มีความหมายตรงข้ามต่อไปนี้มาให้มากที่สุด ภายในเวลาที่กำหนดให้

<u>ตัวอย่าง</u>	เย็น	ตรงข้ามกับ	ร้อน, ร้อน
	ชื่อ	ตรงข้ามกับ	กด, โกง, ททุจริต
	หัวเราะ	ตรงข้ามกับ	ร้องไห้, หมนเศร้า
	สงคราม	ตรงข้ามกับ	สันติภาพ, สงบ, รมเย็น

ให้นักเรียนลองทำดู ภายในเวลา 5 นาที

มีค	ตรงข้ามกับ
เกิด	ตรงข้ามกับ
วนวาย	ตรงข้ามกับ

แห่ ^๓ แล่ง	ตรง ^๓ ข้ามกับ
รวค ^๓ เร็ว	ตรง ^๓ ข้ามกับ
แจ่ม ^๓ ใส	ตรง ^๓ ข้ามกับ
จริง ^๓ ใจ	ตรง ^๓ ข้ามกับ
ชาค ^๓ แคลน	ตรง ^๓ ข้ามกับ
เศรษ ^๓ ฐี	ตรง ^๓ ข้ามกับ
ทรุค ^๓ โถม	ตรง ^๓ ข้ามกับ
เข้ม ^๓ แข็ง	ตรง ^๓ ข้ามกับ
อณ ^๓ หวาน	ตรง ^๓ ข้ามกับ
ชนะ	ตรง ^๓ ข้ามกับ
บ่า ^๓ ป	ตรง ^๓ ข้ามกับ
กร ^๓ ทธา	ตรง ^๓ ข้ามกับ
สุ ^๓ รยุ ^๓ สุ ^๓ ราย	ตรง ^๓ ข้ามกับ

การสร้างคำโดยวิธีประสมคำ

คำประสม คือ คำที่เกิดจากการรวมคำตั้งแต่ 2 คำขึ้นไป ทำให้ได้คำใหม่มีความหมายใหม่ที่มีเค้าความหมายเดิมอยู่บ้าง

เช่น น้ำ + พริก = น้ำพริก (อาหารชนิดหนึ่งที่มีรสเค็ม)

น้ำ + ใจ = น้ำใจ (ความเกื้อกูลกัน)

รถ + ไฟ = รถไฟ (รถที่ใช้ไฟในการขับเคลื่อน)

ฯลฯ

ให้นักเรียนลองหาคามาประสมกับคำที่กำหนดให้ เพื่อให้เกิดคำใหม่ที่มีความหมาย
คำที่นำมาเติมนั้นอาจเติมหน้าหรือท้ายคำที่กำหนดให้ก็ได้

ตัวอย่าง	เด็ก	หน้า	วาง	
สร้างคำได้ดังนี้	เด็กวัด	หน้าาก	วางตัว	(เป็นการเติมท้ายคำ)
สร้างคำได้ดังนี้	ทุน นายทุน	จ้าง ลูกจ้าง	ตา น้ำตา	(เป็นการเติมหน้าคำ)

ให้นักเรียนลองหาคำอื่น ๆ มาเติมคำที่กำหนดให้ ให้ได้คำใหม่ที่มีความหมาย
ตามหลักการสร้างคำประสม ภายในเวลาที่กำหนดให้

ให้นักเรียนลองทำดู ภายในเวลา 5 นาที

1.	น้ำ	น้อย	รบ	ร้อง

2.	ลูก	พัก	แข็ง	ชาว

3.	นัก	คำ	หวาน	ลือ

4.	ทอง	เล่น	เพื่อน	ครัว

5.	กา	ดอก	หน้า	ลอบ

6.	รถ	ไม้	ปลา	จีน

7.	แม่	เรือ	ยาง	ตก

8. ใจ พอ ตา น้อย

9. รบ คืบ คาว ร้อน

ต่อไปให้นักเรียนลองสร้างคำประสม โภยหาคามาเติมท้ายหรือเติมหน้าคำที่กำหนดให้ เพื่อให้ได้คำมากที่สุด

ตัวอย่าง คำว่า 'สาย' สามารถสร้างคำได้หลายคำ เช่น สายใจ สายตรวจ สายเลือด สายโลหิต สายรุ้ง สายตา สายน้ำ สายสมร สายสิญจน์ สายสัมพันธ์ เป็นต้น
 คำว่า "แม่" สามารถสร้างคำประสมได้มากมาย เช่น แม่บ้าน แม่คุณ แม่พิมพ์ แม่เหล็ก แม่ผด แม่ทัพ แม่ยาย แม่ค้า แม่เลี้ยง แม่ยานาง แม่น้ำ แมนม แม่ศรีเรือน แมงก่อง แมม่าย แม่พระ แม่สาย เจ้าแม่ เป็นต้น

ให้นักเรียนลองทำดู ภายในเวลา 5 นาที

1. กูก สร้างคำใหม่ได้คำว่า

2. ใจ สร้างคำใหม่ได้

3. กู๋ สร้างคำใหม่ได้

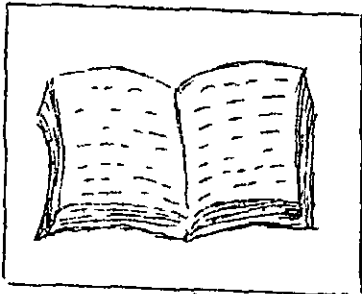
4. น้ำ สร้างคำใหม่ได้

5. เจ้า สร้างคำใหม่ได้

การสร้างคำจากภาพ

ให้นักเรียนพิจารณาภาพต่อไปนี้ ในแง่ว่าภาพนั้นเกี่ยวข้องกับความหมายอย่างไร
ได้บ้าง แล้วเขียนคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับภาพนั้นตามความคิดของนักเรียนมาให้ได้
มากที่สุด ในเวลาที่กำหนดให้

ตัวอย่าง ภาพหนังสือ

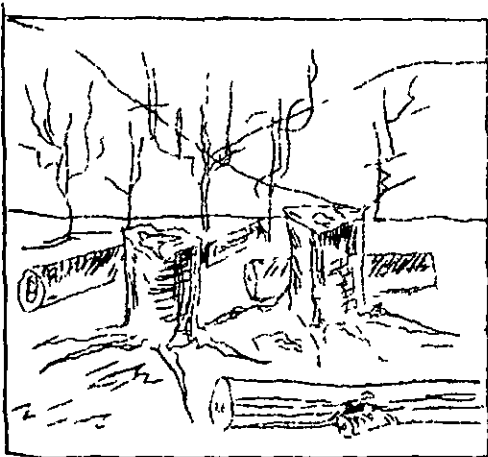

คำที่เกี่ยวข้อง อาจเป็น ความรู้ วิชา นอนหนังสือ
ปัญหา สติปัญญา ความเก่า ความใหม่ นักวิชาการ
กระดาษ โรงพิมพ์ เครื่องพิมพ์ หมึกพิมพ์ ความเรียบร้อย
ความทนทาน ความทำลาย ฯลฯ

ให้นักเรียนลองเขียนคำที่ควรเกี่ยวข้องกับภาพที่กำหนดให้มาให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะ
ทำได้ ภายในเวลา 5 นาที

คำที่เกี่ยวข้อง

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Copyright © 2013 by The Thai Ministry of Education, Bangkok. All rights reserved.

การสร้างคำจาก "คำ" ที่กำหนดให้

ให้นักเรียนพิจารณาคำที่กำหนดให้ต่อไปนี้ แล้วเขียนบอกว่าคุณเหล่านั้นทำให้นักเรียนคิดถึงเรื่องอะไรบ้าง เขียนมาให้ได้มากที่สุด ภายในเวลาที่กำหนดให้

ตัวอย่าง

ตลาด นักเรียนอาจคิดไปถึง - พ่อค้า แม่ค้า ผู้ซื้อ ความแออัด เสียงจอแจ
น้ำเฉอะแฉะ กลิ่นต่าง ๆ เนื้อ หมู ปลา ไขสด ไขเค็ม กระจุกชีโครงหมู
ปลาต่าง ๆ ผักต่าง ๆ ผลไม้ต่าง ๆ ขนม เสื้อผ้า เสียงแตรรถ การทะเลาะ
วิวาท ความเห็นแก่ตัว วาจาเชือดเฉือน อากาศร้อน นักเล่นกลขายยา
การเอารัดเอาเปรียบ การหลอกหลวง ฯลฯ

ให้นักเรียนลองทำดู จากคำที่กำหนดให้ ให้นักเรียนเขียนคำให้ได้มากที่สุด
ภายในเวลา 5 นาที

1. วันปีใหม่ คิดไปถึง
-
-
-
2. โรงพยาบาล คิดไปถึง
-
-
-
3. ชาวนา คิดไปถึง
-
-
-
4. โรงเรียน คิดไปถึง
-
-
-

5. โทรทัศน์ คิดไปถึง

.....
.....

การจัดเข้าพวก

ให้นักเรียนบอกชื่อสิ่งของที่สามารจัดไว้ในจำพวกเดียวกันกับสิ่งที่กำหนดให้
ให้ได้มากที่สุด

ตัวอย่าง สิ่งที่ใช้ดื่มได้

คำตอบ น้ำ น้ำอัดลม น้ำเก๊กฮวย น้ำชา กาแฟ เบียร์ เหล้า ไวตามิลค์ นมสด
น้ำอ้อย น้ำบัวบก ยาคูลท์ โอเลี้ยง ลิฟโฟวิตันดี น้ำส้มคั้น น้ำผลไม้ ฯลฯ

ให้นักเรียนลองทำดู ภายในเวลา 5 นาที

1. สิ่งที่อยู่ใอากาศได้

.....
.....

2. สิ่งที่มีกลิ่นหอม

.....
.....

3. สิ่งที่มีลักษณะกลม

.....
.....

4. สิ่งที่ทำให้ความเย็นได้

.....
.....

5. ดอกไม้ที่ชาวเจ้ากรุงจัก

.....

.....

การเติมคำที่มีความสัมพันธ์กับกลุ่มคำที่กำหนดให้

ให้นักเรียนหาคำหนึ่งที่สัมพันธ์กับคำ 3 คำที่กำหนดไว้ในแต่ละข้อ ซึ่งเมื่อนำไปเติมหน้าหรือหลังคำที่กำหนดให้ แล้วจะเกิดเป็นคำที่มีความหมายทุกคำ

ตัวอย่าง ให้นักเรียนหาคำ คำหนึ่งที่สัมพันธ์กับคำ 3 คำ ต่อไปนี้

1. ดอก หิ่ง ตัด

คำตอบ คำนั้นก็คือ คำว่า "ไม้" คำใหม่ที่ได้ก็คือ

ไม้ดอก ไม้หิ่ง ตัดไม้

2. ตา ลูก แข็ง

คำตอบ คำนั้นก็คือ คำว่า "น้ำ" คำใหม่ที่ได้ก็คือ

น้ำตา ลูกน้ำ น้ำแข็ง

ให้นักเรียนลองทำดู ภายในเวลา 5 นาที

1. ค้าง ใจ มือ

คำตอบ

2. เล่น หาย น้อย

คำตอบ

3. มือ รัก หมั่น

คำตอบ

4. เล่ห์ ทุกข์ สาว

คำตอบ

	5.	ผาก	แข่ง	ต่าง	
คำตอบ	
	6.	ไม้	ยอด	สาย	
คำตอบ	
	7.	บรรทัด	ดอก	ต้น	
คำตอบ	
	8.	ปาก	ขาด	ตื่น	
คำตอบ	
	9.	ชั้น	กา	พริก	
คำตอบ	
	10.	ล้อม	น้ำ	สด	
คำตอบ	
	11.	ใจ	แม่	ปลา	
คำตอบ	
	12.	ตา	ใบ	บ้าน	
คำตอบ	

แบบฝึกหน่วยที่ 2

การแสดงความคิดเห็นเป็นวลีและประโยค

แบบฝึกหน่วยที่ 2 ประกอบด้วย

1. การเขียนคำเลียนเสียงธรรมชาติต่าง ๆ
2. การเขียนถ้อยคำเปรียบเทียบ
3. เขียนสิ่งที่คาดหมายว่าจะเกิดขึ้นจากเหตุการณ์ที่กำหนดให้
4. เขียนประโยชน์ของสิ่งที่กำหนดให้
5. เขียนประโยคจากคำและภาพ
6. เขียนประโยคจากอักษรที่กำหนดให้

เขียนคำเลียนเสียงธรรมชาติต่าง ๆ ตามที่กำหนดให้และคิดขึ้นเอง

คำเลียนเสียง หมายถึง คำที่เขียนเลียนเสียงธรรมชาติต่าง ๆ ได้แก่ เสียงคน เสียงสัตว์ หรือแม่เสียงที่เกิดจากสิ่งของ เช่น

เสียงคนตะโกน โหวกเหวก

เสียงเด็ก ๆ หัวเราะ คิกคัก

เสียงวัวตัวน้อยร้อง มอ ๆ

ลมพัดกิ่งมะม่วงปะทะหลังคาค้าง แกรกรกราก

าลา

คำเลียนเสียงนี้ช่วยให้เรื่องที่เขียนเป็นจริงเป็นจัง และมีชีวิตชีวา

ตัวอย่าง "ฟ้าลั่นครืน ๆ เมฆฝนตั้งเค้ามาทุกคนในบ้านหนองหวายแหงนหน้าขึ้นมอง
 ด้วยความหวัง เขาพบประกายของความยินดีในดวงตาทุก ๆ คู่ และ
 เมื่อฝนตกลงมาเป็นคราวแรกในคอนเย็นวันนั้น เขาเห็นชาวบ้านตะโกน
 บอกต่อ ๆ กันด้วยความเปรมปรีดา

(ในอ้อมแขนของความร่มเย็น ของ วิชาศ มณีวัต)

ให้นักเรียนลองเขียนเสียงต่าง ๆ ต่อไปนี้ ภายในเวลา 3 นาที

- เสียงเกวียนคัง
- เสียงนกร้อง อยู่บนกิ่งไม้
- เสียงรถไฟคัง
- ร้านขายเครื่องเสียงเปิดเพลงคัง
- เขาชนโศกคัง
- เสียงนาฬิกาข้อมือคัง
- เสียงแตรรถคัง
- เขาเหยียบห้ามล้อรถเสียงคัง
- เสียงระฆังคัง
- เสียงน้ำตกคัง
- อากาศหนาวจนพื้นกระแทกกันคัง
- เขาหัวเราะ อยู่ในลำคอ
- เจ้ากวาน้อยย่างเหยียบบนใบไม้แห้งคัง
- เสียงลมพัดยอดไม้คัง
- สุนัขเห่าคัง

ให้นักเรียนเขียนเสียงหรือกาเสียงในสิ่งที่นักเรียนคิดขึ้นเองอย่างน้อย 3 เสียง
ต่อไปนี ภายในเวลา 2 นาที

1. ฉันได้ยิน
2.
3.

เขียนเปรียบเทียบข้อความที่ครูกำหนดให้ ให้ได้ความชัดเจนยิ่งขึ้น โดยใช้

ก. คำแสดงภาพ

ข. คำอุปมา

คำแสดงภาพ หมายถึง คำที่นำมาขยายข้อความแล้ว ทำให้ผู้อ่านนึกเห็นภาพหรือ
กิริยาอาการชัดเจนยิ่งขึ้น เช่นข้อความต่อไปนี้

"ในเมืองผู้คนจอแจ บนถนนสายเล็ก ๆ สั้น ๆ ที่ปูด้วยหินนั้นไต่ยี่นแต่เสียงรองเท้า
กุกกักของผู้คนที่เดินคลาคลำเหมือนมดเหมือนปลวก เราพากันเดินไปจนถึงบันไดสูง ๆ ที่เคย
มีดอกไม้สีชมพูสะพรั่งในฤดูร้อนซึ่งบัดนี้ว่างเปล่า"

(รูปดี - สุวรรณี สุคนธา)

จากตัวอย่าง คำที่ขีดเส้นใต้ทำให้นึกเห็นภาพได้ชัดเจนยิ่งขึ้นคือ ในเมืองมีคนจอแจ
ผู้คนเดินกันคลาคลำเหมือนมดเหมือนปลวก เสียงรองเท้า กุกกัก เป็นต้น

คำแสดงภาพอื่น ๆ เช่น

เด็ก ๆ เหล่านี้อยู่หน้าตาอึกโรยและดมโอ

เขาวางของไว้ระเกะระกะ

เขาเจ็บปวดจนกล้ำเนื้อเต้านมระริก

ต้นไม้เล็กเตี้ยขึ้นอยู่เป็นหย่อม ๆ

คนขับจะเปิดไฟแดงหัวท้าย วาว ๆ

ให้นักเรียนลองเขียนคำแสดงภาพของสิ่งต่อไปนี้

คราวเลือกตั้งผู้ว่ากรุงเทพมหานครมีคนไปใช้สิทธิกันอย่าง

เพราะยากจนเขาจึงแต่งกายอย่าง

บ้านโบราณหลังนั้น

เธอเดิน.....อยู่บนเวทีประกวดสาวงาม

ขงชาติอิสระบัด

ด้วยแรงของลม

นกกินปลาบิน
 เรือนแผ่นดินไหว เมื่อเรือยนต์แล่นผ่านแต่ละครั้ง

คำอุปมา หมายถึง คำที่มีความหมายในเชิงเปรียบเทียบเพื่อให้เนื้อความคมคาย
 มีความหมายลึกซึ้งยิ่งขึ้น เพราะการจะถ่ายทอดความคิดให้ผู้อื่นเข้าใจนั้น บางครั้งต้องยก
 ข้อความเปรียบเทียบให้เห็นเด่นชัด สิ่งที่ยกขึ้นสำหรับเปรียบเทียบ เรียกว่า อุปไมย ส่วน
 สิ่งที่ยกมาเปรียบเทียบ เรียกว่า อุปมา ความที่เป็นอุปมาควร เป็นสิ่งที่เป็นธรรมดาโลก
 หรือสิ่งที่เห็นได้ตามธรรมชาติ เช่น

คนจันทน์หนาไร้กาเหมือนผ้าชีรี้ว
 ดมของเขอบาวเป็นสีทองเหมือนดมตุ๊กตา
 เธอมีพันสวยราวกับไข่มุก
 ขนลูกแมวอ่อนนุ่มเหมือนสำลี
 คนนี้ใจบุญราวกับพระเวสสันดร

ให้นักเรียนลองเขียนอุปมาจากข้อความที่กำหนดให้ ภายในเวลา 3 นาที

ลูกคนนี่ชนเหมือน
 เขาทำงานเร็วราวกับ
 เด็กคนนี้น่ารักเหมือน
 คุณพ่อเธอเหมือน
 เธอสวยเหมือน
 เขอรื่นเริงเหมือน
 พ่อแม่ยอมรักลูกคั่ง
 คู่บ่าวสาวนี้เหมาะสมกันราวกับ

เขียนสิ่งที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากเหตุการณ์ที่กำหนดให้

ตัวอย่าง ถ้าคนบินได้อะไรจะเกิดขึ้นบ้าง

คำตอบ - คนจะมีอิสระมากขึ้นและไปไหนมาไหนสะดวก

- คนจะเลิกใช้ หรือลดการใช้รถยนต์ หรือคมนาคมทางน้ำรวมทั้ง

ทางบกประเภทต่าง ๆ

- การจราจรบนพื้นถนนและทางน้ำก็จะลดลงแต่จราจรทางอากาศ

อาจคับคั่ง ทำให้ต้องคิดระบบการจราจรทางอากาศเสียใหม่

- คนจะมีการท่องเที่ยวมากขึ้นทั้งในประเทศ ต่างประเทศ และ
ต่างโลก ทำให้คนได้แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น และรู้จักกันมากขึ้น

ให้นักเรียนลองคิดและเขียนทัศนะว่าอะไรจะเกิดขึ้นบ้างจากกรณีต่อไปนี้ ภายในเวลา 5 นาที

1. ถ้ามนุษย์ไม่จำเป็นต้องนอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ถ้าฝนตกตลอดปีโดยไม่หยุดเลย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ถ้าสัตว์พูดได้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เขียนประโยชน์ของสิ่งของที่กำหนดให้ ภายในเวลาที่กำหนดให้

ให้นักเรียนบอกประโยชน์ของสิ่งต่อไปนี้มาให้มากที่สุด ในเวลาที่กำหนดให้

ตัวอย่าง ประโยชน์ของหนังสือพิมพ์

ใช้อ่านให้ความรู้ จัดนิทรรศการ จัดบอร์ด หอของ ใช้คลุมกันแดด
ลม และฝน สร้างแบบเสื้อ ทำปุ๋ยหมัก ใช้ตัด ทาเป็นตุ๊กตา ใช้รองนั่ง ใช้ปิดสิ่งอุจาดตา
 ฯลฯ

ให้นักเรียนลองทำดู ภายในเวลา 5 นาที

1. ประโยชน์ของกล่องกระดาษ

.....

.....

.....

.....

2. ประโยชน์ของใบทอง

.....

.....

.....

3. ประโยชน์ของ เลื่อน้ำที่ไม่ใช่แล้ว

.....
.....
.....

4. ประโยชน์ของกระป๋อง⁺

.....
.....
.....

5. ประโยชน์ของฟางข้าว

.....
.....
.....

6. ประโยชน์ของก้อนอิฐ

.....
.....
.....

เขียนประโยคจาก คำ ภาพ และอักษร

ประโยค คือ ข้อความที่กล่าวออกมาได้ความหมายโดยสมบูรณ์ การที่เราจะพูดหรือเขียนให้คนอื่นเข้าใจนั้น เราต้องพูดหรือเขียนให้ชัดเจน นั่นคือ พูดหรือเขียนในลักษณะของประโยค ทำให้ทราบได้ว่า กล่าวถึงใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร

การเขียนเรียงความนั้น สำคัญที่การรู้จักเรียงเรียงประโยคและการลำดับความก่อนหลังได้ถูกต้อง ทำให้ประโยคหรือข้อความมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันตามลำดับ

การเขียนประโยคที่ถูกหลักภาษานั้น จะต้องไม่ขาดบทประธานและบทกริยาซึ่งเป็นสิ่งสำคัญ

ประโยคมีทั้งประโยคขนาดสั้น ประโยคขนาดยาว และประโยคโวหาร

ตัวอย่าง ประโยคขนาดสั้น - ฉันรักกรุงเทพฯ

- เขาดูรายการข่าวภาค 20 นาฬิกาทุกวัน

ประโยคขนาดยาว - กว่าฉันจะมาถึงบ้านเธอได้ ฉันก็เดินเสียแพะ
จะเป็นลม

- ความเดือดร้อนของชาวนาเป็นสิ่งที่รัฐบาลต้อง
รีบแก้ไข

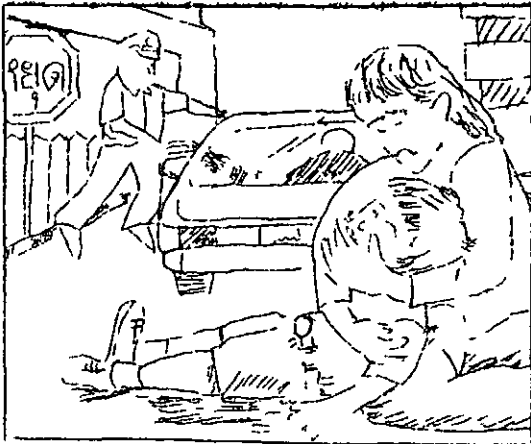
ประโยคโวหาร - ใครเล่าจะไม่อยากสอบได้

- บรรดาผู้มีพระคุณต่อเรานั้น เราจะพูดได้
ที่เดียวว่า จะมีใครอีกเล่าที่จะมีพระคุณยิ่งไปกว่า
พ่อแม่ของเรา

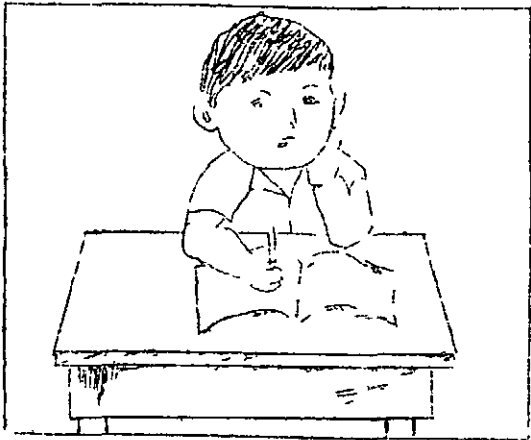
ข้อควรระวังเกี่ยวกับการเขียนประโยค คือ

ไม่ใช่คำฟุ่มเฟือย ไม่ใช่สำนวนภาษาต่างประเทศ และต้องวางส่วนขยายให้

ถูกต้อง

2.

3.

ให้นักเรียนฝึกเขียนประโยคจากคำที่กำหนดให้ โดยให้มีเนื้อความต่างกันไปให้ได้มากที่สุดภายในเวลาที่กำหนดให้

- ตัวอย่าง คำว่า "สันติภาพ" สามารถสร้างประโยคได้ต่าง ๆ ดังนี้
- พุทธศักราช 2529 เป็นปีแห่งสันติภาพของชาวโลก
 - สันติภาพ คือ ภาวะที่สงบสุขไร้การเบียดเบียนซึ่งกันและกัน
 - นักพิราบบเป็นสัญลักษณ์ของเสรีภาพและสันติภาพ
 - มนุษยชาติต้องการให้โลกมีสันติภาพ
 - วงการศาสนาเชิญชวนให้คนสงบใจ 1 นาที เพื่อสันติภาพ
 - สันติภาพเป็นอุดมคติของชาวโลก

ให้นักเรียนลองเขียนประโยคจากคำต่อไปนี้ ภายในเวลา 5 นาที

1. ชาวนา

.....

.....

.....

.....

.....

2. ความรัก

.....

.....

.....

.....

.....

3. ประหยัด

.....

.....

.....

.....

.....

4. กีฬา

.....

.....

.....

.....

.....

ให้นักเรียนใช้อักษรที่กำหนดให้เป็นพยัญชนะต้นของคำในการเขียนประโยค

<u>ตัวอย่าง</u>	พ	ร	ฉ	อาจสร้างประโยคได้ดังนี้
- พ่อ	รัก	ฉัน		
- พี่	รัก	ฉัน		
- แฉน์	รัก	ฉัน		
- เพื่อน	รอ	ฉัน		
- พระ	รียบ	ฉัน		
	าลา			

ให้นักเรียนลองหาดู เขียนประโยคให้ได้มากที่สุด ภายในเวลา 5 นาที

1. ม ร น

.....

.....

.....

2. ว ล ส

.....

.....

.....

3. พ ล ส

.....

.....

.....

สร้างประโยคจากอักษรที่กำหนดให้ 4 ตัว ภายในเวลาที่กำหนดให้

ตัวอย่าง น ห น ก อาจสร้างประโยคได้ดังนี้

- นักเรียนห้องนี้เก่ง
- นักเรียนทาน้ำกัน
- ผกทาน้ำกิน
- นายทางนั่งกลาง
- นักชวหลับโนเก่ง

ฯลฯ

ให้นักเรียนลองทำดู ภายในเวลา 5 นาที

1. พ ม ร ล

.....

.....

.....

2. น ล น ท

.....

.....

.....

3. ฉ ช ป ร

.....

.....

.....

แบบฝึกหน่วยที่ 3

การแสดงความคิดเป็นข้อความและเรื่องราว

แบบฝึกหน่วยที่ 3 ประกอบควย

1. สังเกตและเขียนโวหารต่าง ๆ ได้
2. ใช้ความคิด ที่ความหมายจากสัญลักษณ์ และเขียนสัญลักษณ์แทนสิ่งต่าง ๆ ได้
3. ใช้ความคิดบอกอาชีพ จากสัญลักษณ์ที่กำหนดให้
4. ใช้ความคิด เขียนความหมายจากภาพตามความรู้สึกหรือจินตนาการ
5. ใช้ความคิดเขียนเรื่องจากคำที่กำหนดให้
6. ฝึกถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก ประสบการณ์ และจินตนาการ จากหัวข้อที่กำหนดให้ คือ สิ่งที่น่ารักเรียนชอบและไม่ชอบมากที่สุด พร้อมด้วยเหตุผล

ฝึกสังเกตและเขียนโวหารต่าง ๆ ได้

โวหารในเรียงความ

โวหาร คือ ท่วงทำนองการเขียนแนวต่าง ๆ มีชื่อตามลักษณะการเขียนมี 5 ชนิดคือ บรรยายโวหาร พรรณาโวหาร เทศนาโวหาร สาธกโวหาร และอุปมาโวหาร

บรรยายโวหาร คือ การเขียนแบบอธิบาย หรือเล่าเรื่องที่ได้พบเห็นบางอย่างที่ถนัดเหมาะที่จะเขียนเรื่องที่ทำให้ความรู้ เช่น ประวัติ ตำนาน เล่าเรื่องการเดินทาง เป็นต้น

ตัวอย่างบรรยายโวหาร

"จ้อยเป็นเด็กมีสติปัญญาดี อยู่กับพระครูที่วัดมหาธาตุจนอายุได้ 14 ปี ต่อมาเจ้าเมืองนามบุตรชายชื่อ คุณเจ๊ก มาฝากให้เรียนหนังสือกับท่านพระคุณ คุณเจ๊กต้องการจะวางอำนาจเป็นลูกเจ้าเมือง จึงให้เด็กวัดคนหนึ่งไปทำจ้อยชกตัวต่อตัวที่หลังวัด"

(พระยาพิชัยดาบหัก ของ คุณหญิงศรีนาค สุริยะ)

พรรณนาโวหาร เป็นการให้รายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งที่จะกล่าวถึงจะเป็นภาพที่เห็นหรืออารมณ์ก็ได้ มีลักษณะการเขียนคล้ายบรรยายโวหาร แต่ผู้เขียนจะสอดแทรกความรู้สึกหรือใส่อารมณ์ให้ผู้อ่านเห็นคล้อยตามไปด้วย เหมาะที่จะเขียนชมความงาม สดุดีคุณความดีของบุคคล ชมธรรมชาติ แสดงความรู้สึกต่าง ๆ เช่น รัก โกรธ เกลียด ฯลฯ เป็บบการเขียนทำนองรำพันหรือกล่าวถึงสิ่งพบเห็นนี้ด้วยความประทับใจ

ตัวอย่างพรรณนาโวหาร

‘อนิจจาแสงเดือนเพ็ญที่ส่องสว่างรับพระพักตร์อยู่เมื่อกี้ก็จางซีด ชุ่มชมมัวลง ท้องฟ้าสควับัวพยับครึ้ม อากาศเย็นเฉียบจับหัวใจ น้ำค้างหยดลงเยาะ ๆ เป็นหยาดน้ำตาแห่งสวรรค์ เกสรคอรังรวงพรุเป็นสายสหัสสธารา สรงพระศุภชสีระ จักจั่น เไรไร สงัดเจียมดูไม่มีแก่ใจ จะทาเลียง ธรรมชาติต่างสลคหนกความคะนองทุกสิ่งทุกอย่าง’

(กามนิถ-วาสิฐฐี ภาคสวรรค์ ของ เสฐียรโกเศศ และมาคะประทีป)

เทศนาโวหาร เป็นการเขียนที่กล่าวชักจูง ชี้แจง ชักชวน สั่งสอน หรือยั่วยุควิความคิดโดยมีเหตุผลหรือหลักฐานมาประกอบเพื่อให้ผู้อ่านเห็นจริง เชื่อถือและปฏิบัติตาม

ตัวอย่างเทศนาโวหาร

ศัพท์ที่เราเรียกติดปากว่า ‘ไฟ’ หรือ ‘ผู้ดี’ หากได้วัดกันด้วยความ กังสมบูรณ์หรือการมีตระกูลไม่ แต่ความหมายอันแท้จริงอยู่ที่คุณธรรมและจรรยาบรรณนั่นเอง ผู้ที่ได้รับการศึกษาที่มีจรรยาบรรณที่ดี ถึงหากจะเป็นคนจนก็ได้ชื่อว่า ‘ผู้ดี’ ส่วนผู้ที่มีจรรยาบรรณทราม แม้จะเป็นลูกพระน้าพระยา หรือจะมั่งคั่งสมบูรณ์สักปานใด ก็ได้ชื่อว่า ‘ไฟ’ ฉะนั้นคำว่า ‘ไฟ’ กับ ‘ผู้ดี’ จึงอยู่ที่จรรยาบรรณเป็นหลักสำคัญขอให้ดูเข้าใจให้ถูกต้องตามนี้ และห้าตัวให้เป็นผู้ดีตามความหมายนี้ด้วย

(พ่อสอนลูก ของ ทวี มุทธเขต)

สาธกโวหาร คือ ทำนองการเขียนที่ยกตัวอย่างประกอบในการเล่าเรื่องเพื่อให้เข้าใจแจ่มแจ้งยิ่งขึ้น บั้กเขียนแทรกในโวหารอื่น เช่น ลอนเรื่อง ความตายักก็ ก็ยกตัวอย่าง

การทางานของปลวกหรือของผึ้ง สอนเรื่องการพูดไม่จริงทำให้คนหมดความเชื่อถือ ก็ยกนิทานเรื่องเด็กเลี้ยงแกะมาประกอบ เป็นต้น

อุปมาโวหาร คือ โวหารเปรียบเทียบเพื่อประกอบความให้ชัดเจนยิ่งขึ้น มักใช้แทรกในโวหารอื่น เช่น

พ่อแม่ยอมรับลูกเพียงดวงใจ

ฝนตกหนักราวฟ้าจะถล่มหลาย

ทุกสุขทุกข์ สุข เปรียบเสมือน เย็นกับร้อน

ดอกไม้กับแมลง ฉันทน์ใจ หญิงกับชาย ก็กับดินนั้น

แบบฝึกหัด การเขียนโวหารชนิดต่าง ๆ

1. จากข้อสังเกตที่ผ่านมาให้นักเรียนตอบว่าข้อความที่กำกวมให้ต่อไปนี้ จัดเป็นโวหารชนิดใด

เมื่อจำความได้แม่ก็อยู่ชนบรีแล้ว ที่ชอบซึ่งปัจจุบันเป็นชอชวักอนงค์ "บ้าน" นั้นเหมือนห้องแถวชั้นเดียว แต่มีหลายห้องแทนที่เป็นห้องเดียว "บ้าน" จะเป็นส่วนหนึ่งของอาคารซึ่งก่อด้วยอิฐหลังคาเป็นกระเบื้อง และประกอบด้วยหลายชุด...

(แม่เล่าให้ฟัง ของลมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา)

ตอบ

"มีนิทานเรื่องหนึ่งเล่ากันว่า มีลูกสิงตว์หนึ่งจะกินมังคุด จึงถามแม่ควว่า รอยไหม กรันแม่มันบอกว่ารอย มันก็ลองกัดกินดูโดยไม่ไต่บอก มันจึงได้รับรสฝาดเขื่อน... นิทานเรื่องนี้เป็นอุทาหรณ์อย่างดีสำหรับการเรียนภาษาไทย..."

(ความสำคัญของภาษาไทย ของ ประสิทธิ์ กาพย์กลอน)

ตอบ

"ความอยากได้สิ่งที่ยุ่ปรารถนาย่อมมีด้วยกันทุกคน แต่ก็ต้องมีขอบเขตบ้าง
ต้องพิจารณาว่าสิ่งที่ยุ่ปรารถนานั้นสมควรแก่เราหรือไม่ ถ้าพิจารณาแล้วเห็นว่า สมควรและ
การแสวงหาก็เป็นไปได้โดยชอบ อยู่ในกรอบแห่งศีลธรรม ก็พึงสนองเจตนาให้สมอยากได้
แต่ถ้าพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่สมควรแก่เราและการแสวงหาก็เป็นไปได้โดยมิชอบ ประกอบ
ด้วยทุจริต ผิดศีลธรรม ก็ควรงดเว้นหลีกเลี่ยงให้ห่างไกล"

(แนวคิดทางธรรม)

ตอบ

๓๓. ทางเข้าสวนสันติภาพ ผู้คนแห่ขบวนเดินแถวผ่านอาคารสงฆ์แห่งความ
ตรงใจไปอย่างเงี้ยว ๆ ตรงกาแรงมีภาพตายของความตาย และสิ่งปร่าแก่ รางไผ่กรกที่ถูก
ทำด้ายล้าง ลูกระเบิดปรมาณูสายฟ้าเพียงเปรี้ยวเดียวทำให้ฮีโรสิบารายเป็นเท้ากลอง
(ชาคาโกะกับนกกระเรียนหันตัว - จิรนนท์ วณวิญญู แปล)

ตอบ

๓๔. แสงแดดที่แดดกล้า ทำให้ร่มเงาที่มีความหมายต่อมนุษย์นั้นใด ความทุกข์ทำให้
ความสุขมีความหมายต่อมนุษย์นั้น
(การพูดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ของ กรมวิชาการ)

ตอบ

2. จากการสังเกตอาหารต่าง ๆ ให้นักเรียนฝึกเขียนอาหารตามที่กำหนดให้
(ภายในเวลา 15 นาที)

- 2.1 บรรยายอาหาร
- ห้องเรียนของข้าพเจ้า
-
-

2.2 พรรณนาโวหาร

ครึ่งหนึ่งที่ข้าพเจ้าไม่สมชาย

.....

.....

2.3 เทกนาวาหาร

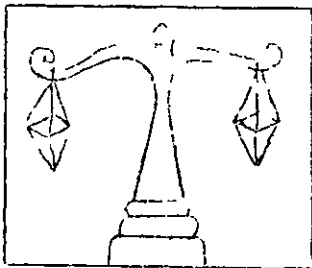
การเป็นลูกที่สี่ของพ่อแม่ฉัน

.....

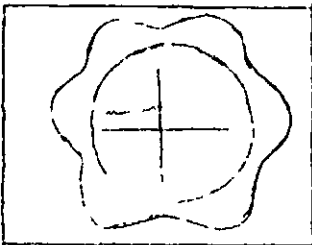
.....

ใช้ความคิดตีความหมายจากสัญลักษณ์และเงื่อนไขสัญลักษณ์แทนสิ่งต่าง ๆ ได้

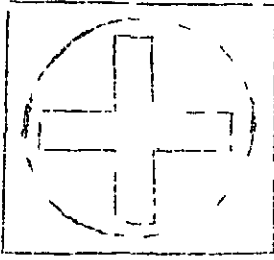
สัญลักษณ์ คือ เครื่องหมายแทนการกระทำ หรือความกิริยาบางอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น
 ตราชู เป็นเครื่องหมาย ความยุติธรรม ความเที่ยงธรรม เป็นต้น

ตราชูหรือเครื่องหมายคันฉั่ง เป็นเครื่องหมาย
 ของศาลสถิตยุติธรรม หรืออาชีพทนายความ

ตรากราฟ เป็นเครื่องหมายของมหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ มีความหมายว่า การศึกษาคือ
 ความเจริญงอกงาม

เครื่องหมายกากบาท หรือสถานพยาบาล
มีความหมายถึงการให้บริการ การรักษาพยาบาล
ความเจ็บไข้ต่าง ๆ

คำสัญลักษณ์ หมายถึง คำที่ใช้แทนการกระทำ ความคิด บุคคลหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
คำสัญลักษณ์นี้ช่วยให้ภาษามีความไพเราะ ทำให้เกิดความคิดที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

เช่น	ธงไตรรงค์	เป็นสัญลักษณ์	ประเทศไทย
	สีคำ	เป็นสัญลักษณ์	ความทุกข์ ความตาย ความหนักแน่นมั่นคง
	สีขาว	เป็นสัญลักษณ์	ความบริสุทธิ์ ความไร้อภัย
	กา	เป็นสัญลักษณ์	คนต่ำต้อย
	หงส์	เป็นสัญลักษณ์	คนสูงศักดิ์ คนลุดสูง
	ดอกบัว	เป็นสัญลักษณ์	ความดี ความงาม ความบริสุทธิ์

จากโคลง 2 บทนี้ นักเรียนลองสังเกตการใช้คำสัญลักษณ์ว่ากวีใช้อย่างไร

โลกนี้มีอยู่ด้วย	<u>มณี</u> เคี้ยวนา
<u>ทราย</u> และสิ่งอื่นมี	ส่วนสร้าง
ปวงธาตุดำกลางดี	คุณภาพ
ภาคจักรพาลมีร่าง	เพราะน้ำบรจโหน
ภพนี้มีไฉนจำ	<u>หงส์ทอง</u> เคี้ยวเอย
<u>กา</u> ก็เจ้าของกรอง	ชีพด้วย
เมาสมมุติจองทอง	หินชาติ
น้ำมีทรแล้งโลกม้วย	หมคสันสุขศานต์

(กวีนิพนธ์ ของ อังคาร กัลยาณพงศ์)

กวี ใจกล้า มณี และหงส์ทอง แทนสิ่งสูงค่า หรือคนสกุลสูง

ทราย และกา แทนสิ่งที่ย่อยค่า หรือหมายถึงกนธรรมา สามัญชน

ความหมายของโคลงสี่สุภาพ 2 บทนี้ กวีต้องการให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันด้วย
ความรัก มีน้ำใจต่อกัน ไม่กคขี่ข่มเหงน้ำใจกัน เพราะสังคมจะเป็นสุขอยู่ได้ก็เพราะการ
เสียสละร่วมกันของทุกฝ่าย

การใช้คำสัญลักษณ์หา หีบหกรวีมีความหมายลึกซึ้ง มีคุณค่าและกระทบใจผู้อ่านยิ่งขึ้น

แบบฝึกหัดการตีความจากสัญลักษณ์

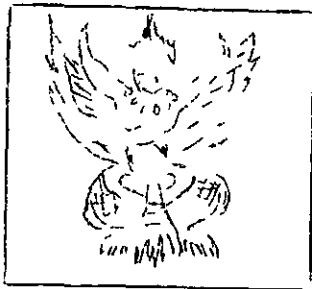
1. จากภาพต่อไปนี้ให้นักเรียนลองพิจารณาว่า น่าจะเป็นสัญลักษณ์ใช้แทนหรือหมายถึง
สิ่งใด

ก.

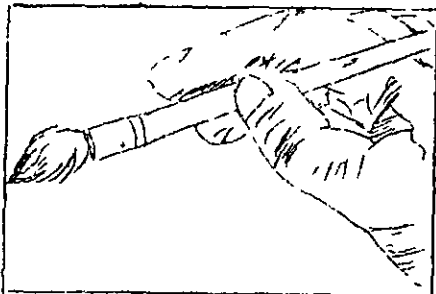
.....
.....
.....

ข.

.....
.....
.....

ค.

.....
.....
.....

2. ให้นักเรียนเขียนสัญลักษณ์ของสิ่งที่กำหนดให้ (ภายในเวลา 5 นาที)

<u>ตัวอย่าง</u>	ดอกไม้ที่นำมาจัดพานวันไหว้ครู	ท่านได้กำหนดความหมายดังนี้
	หญ้าแพรก	เป็นสัญลักษณ์ของ ความอดทน ความรู้ที่แตกฉาน
	ดอกมะเขือ	เป็นสัญลักษณ์ของ ความเกราวพ อ่อนน้อม
	ข้าวตอก	เป็นสัญลักษณ์ของ ความมีระเบียบวินัย
	สีเขี้ยว	เป็นสัญลักษณ์ของ ความสดชื่น ความมีชีวิต
	ผ้า	เป็นสัญลักษณ์ของ ความสงบ เป็อกเป็น
	หิน	เป็นสัญลักษณ์ของ ความหนักแน่น บั้หนักง

ให้นักเรียนเอง ทำดู

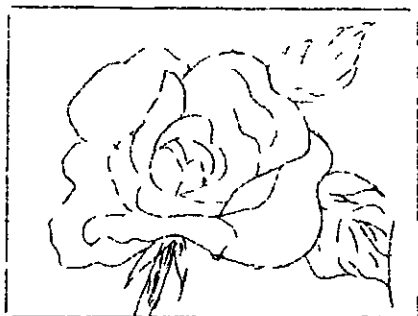
<u>สัญลักษณ์</u>	<u>ความหมาย</u>
.....	เป็นสัญลักษณ์ของ คนเจ้าเล่ห์ หรือฉลากแกมโกง
.....	เป็นสัญลักษณ์ของ ความรู้ หรือปัญญา
.....	เป็นสัญลักษณ์ของ ความเจริญรุ่งเรือง ความมีค่า
.....	เป็นสัญลักษณ์ของ ความรักหนุ่มสาว
.....	เป็นสัญลักษณ์ของ เมืองนครราชสีมา
.....	เป็นสัญลักษณ์ของ คนที่ไม่ปีใคร เชื่อถือเพราะคาชุก
.....	เป็นสัญลักษณ์ของ ผู้ที่ปีความช่อสัตย์

3. ให้นักเรียนเขียนความหมายจากสัญลักษณ์ที่กำหนดให้ (ภายในเวลา 5 นาที)

<u>สัญลักษณ์</u>	<u>ความหมาย</u>
มรสุมชีวิต เมฆหมอก ขาวากหนาม
หัวใจทอง
คันสีทอง
คอกมะลิ

ให้นักเรียนเขียนบรรยายภาพตามความคิด ความรู้สึกและจินตนาการเมื่อดูภาพ
ต่อไปนี้ อย่างน้อยภาพละ 5 บรรทัด ภายในเวลา 10 นาที

1.

.....

.....

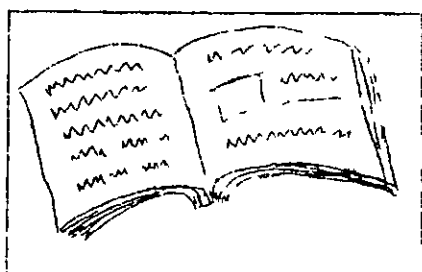
.....

.....

.....

.....

2.

.....

.....

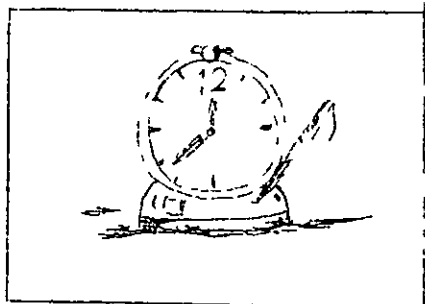
.....

.....

.....

.....

3.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ใช้ความคิดจินตนาการเขียนเรื่อง จากกาที่กำหนดให้

ให้นักเรียนนำกลุ่มคำต่อไปนี้เขียนเป็นความเรียง เพื่อสื่อความหมายเป็น เรื่องราว
อย่างใดอย่างหนึ่ง ความยาวประมาณ 3 - 5 บรรทัด ภายในเวลา 5 นาที

กลุ่มคำ อากาศแจ่มใส นกบิน พระอาทิตย์ฉายแสง ทุ่งหญ้า บ้านของฉัน ออกทน
พากเพียร ความเปลี่ยนแปลง เกตุหนาว ชีวิต ธรรมชาติ ความหวัง
ความท้อแท้สิ้นหวัง วันแห่งความสำเร็จ

ความเรียง

.....
.....
.....
.....

ให้ใช้ความคิด ความรู้สึก ประสบการณ์และจินตนาการของนักเรียน ถ่ายทอด
ออกมาเป็น เรื่องจากหัวข้อที่กำหนดให้ ซึ่งได้แก่ สิ่งที่นักเรียนไม่ชอบมากที่สุด และสิ่งที่
นักเรียนปรารถนามากที่สุดพร้อมด้วยเหตุผล

1. ให้นักเรียนเขียนถึงสิ่งที่นักเรียนไม่ชอบมากที่สุด พร้อมกับบอกเหตุผลด้วยว่า
ไม่ชอบเพราะ เหตุใด

สิ่งที่ข้าพเจ้าไม่ชอบมากที่สุด คือ

.....
.....
.....

2. ให้นักเรียนเขียนถึงสิ่งที่นักเรียนชอบหรือปรารถนามากที่สุด พร้อมกับบอก
เหตุผลด้วยว่าชอบหรือปรารถนามากที่สุดเพราะเหตุใด

สิ่งที่ข้าพเจ้าชอบหรือปรารถนามากที่สุด คือ

.....
.....

ใช้ความคิดบอกอาชีพหรือกลุ่มคนจากสัญลักษณ์ที่กำหนดให้

ให้นักเรียนดูภาพแล้วเขียน "อาชีพ" หรือ "กลุ่มคน" ที่สามารถใช้ภาพนี้ เป็นสัญลักษณ์แทนได้ โดยเขียนมาให้มากที่สุด

ตัวอย่าง อาจเป็นอาชีพ ช่างไฟฟ้า การคมนาคม ครู นักเรียนที่เรียนเก่ง นักสอนศาสนา โรงงานทาหลอดไฟฟ้า ฯลฯ

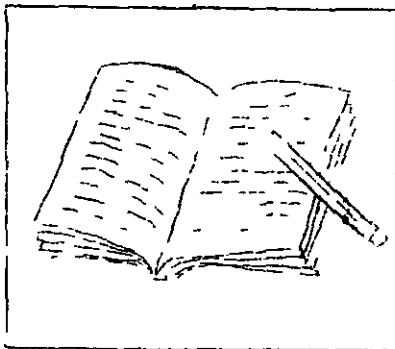
ให้นักเรียนลองทำดู เขียนชื่อ อาชีพ หรือกลุ่มคนจากสัญลักษณ์ต่อไปนี้ ให้ได้มากที่สุด
ในเวลา 5 นาที

1.

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.

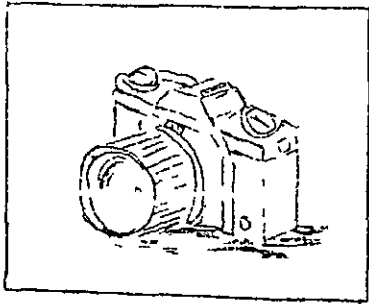
2.

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.

- 9. 8.

3.

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.

แบบฝึกหน่วยที่ 4

การแสดงความคิดเป็นเรื่องราวตามรูปแบบของเรียงความ

ประกอบควย

1. ศึกษาองค์ประกอบของ เรียงความจากตัวอย่าง เรียงความที่ดี
2. เขียนค่านาจากหัวเรื่องที่กำหนดให้และกำหนดขึ้นเอง
3. เขียนสรุปจากหัวเรื่องที่กำหนดให้
4. เขียนโครงเรื่องจากหัวเรื่องที่กำหนดให้
5. ทิ้งชื่อเรื่องจากข้อความที่กำหนดให้
6. เขียนเรียงความจากภาพตามความรู้สึกและจินตนาการ

ศึกษาองค์ประกอบของเรียงความจากตัวอย่าง

เรื่องที่ 1

บ้านของฉัน

ถ้ากล่าวถึงบ้านเมืองของฉัน ฉันหมายถึง ดินแดนแหลมทองรูปร่างคล้ายขวานโบราณ "ประเทศไทย" ถ้ากล่าวถึงความรู้สึกที่มีต่อบ้านเมือง ฉันกล่าวได้คำเดียวว่า "รัก" ฉันไม่ทราบถึงเหตุที่ฉันรักว่าเป็นเพราะเหตุใด ฉันทราบเพียงไม่ชอบให้ใครกล่าวหาว่า ประเทศไทยไม่ดี ไม่ว่าเหตุผลของข้อกล่าวหาเหล่านั้นจะดีสักเพียงใด

ฉันเกิดบนแผ่นดินคนไทย บรรพบุรุษของฉันก็เกิดบนแผ่นดินนี้ ฉันเป็นส่วนหนึ่งของแผ่นดินนี้ เลี้ยคายที่เป็นเหมือนกาฝาก เพราะไปได้ทำประโยชน์อะไรให้แก่แผ่นดินนี้เลย ฉันต้องการให้ตนเองเป็นส่วนของแผ่นดินนี้จริง ๆ เป็นส่วนที่เป็นประโยชน์ ถ้าเปรียบประเทศไทยเป็นต้นไม้ ฉันก็ต้องการเป็นใบใบหนึ่งในนั้นที่หมั่นแสน แม้เป็นใบอันน้อยนิด แต่ก็เป็นส่วนสร้างอาหารแก่ต้นไม้ ฉันไม่ต้องการเป็นกาฝากที่ไร้ประโยชน์ ฆ่าร้ายยังแย่งชิงอาหาร จากต้นไม้อีกด้วย

(เวสารัช จันทรวีหุร - โรงเรียนสาธิต มศว ปทุมวัน)

เรื่องที่ 2

คนยาก

ชีวิตของคนเรานั้นมีสภาพผิดแผกแตกต่างกันไป เพราะเราไม่สามารถจะเลือกเกิดเองได้ ฉะนั้นบางกบจึงอยู่อย่างสุขสบาย ในขณะที่บางกบทุกข์ยากอย่างสาหัส มีชีวิตอยู่ไปวัน ๆ โดยไม่มีจุดหมายปลายทาง แต่เมื่อชีวิต ก็คือความไม่แน่นอน เราก็ควรต่อสู้ดิ้นรนไปสู่สภาพที่ดีกว่า

ชีวิตคนจน ๆ นั้นทรมาณเหลือหลาย ต้องทนอด ๆ อดยาก ๆ อดมื้อ กินมื้อ มีอาหารเพื่อประทังชีวิตไปวันต่อวัน เท่านั้น ในบางครั้ง เมื่อไม่มีอะไรจะกินก็ต้องทนอดพร้อม ๆ กับต้องอดทน อาหารไม่อร่อยเสียรสชาติเลย บ้านก็จะพังมีพังแหล่อยู่แล้ว เป็นการดำเนินชีวิตที่ทรมาณมาก มีทั้งทุกข์ และโรคร้าย ยิ่งถ้าเป็นครอบครัวที่มีลูกมากพ่อแม่ก็ยิ่งทุกข์มาก เมื่อเห็นลูกของตนหิวโหย ต่างจากคนที่มั่งมีฐานะดี ใจชีวิตอย่างสุขสบายอยู่บ้านหลังใหญ่ใส่เสื้อผ้าสวย ๆ งาม ๆ มีอาหารอร่อยกินกันอย่างอิมหนาสาธาญ และมีเครื่องอำนวยความสะดวกอีกหลายอย่างที่คนจนไม่มี ถ้าคนจนมีทุกสิ่งทุกอย่าง เช่นนั้นบ้าง เขาก็คงมีความสุขไม่น้อย แต่ก็ เป็น เรื่องที่ เป็น ไป ได้ยาก คุณจะเป็นเพียงความฝันที่ไม่มีวันเป็นจริง

แต่ถึงจะแตกต่างกันเพียงใดก็ตาม ถ้าคิดว่าเราเกิดมาเป็นคนเหมือนกัน คนที่มีฐานะดีก็ควรจะช่วยเอื้อเฟื้อคนจนบ้าง เราก็จะอยู่ร่วมกันได้อย่างดีตลอดไป

ความจนนั้นเป็นทุกข้ออย่างหนึ่ง เป็นสิ่งที่ทุกคนไม่ต้องการ แต่เราก็เลือกไม่ได้ ฉะนั้นเราจึงควรจะช่วยเอื้อเฟื้อคนจนบ้าง เราก็จะอยู่กันได้อย่างดีตลอดไป

ความจนนั้นเป็นทุกข้ออย่างหนึ่ง เป็นสิ่งที่ทุกคนไม่ต้องการ แต่เราก็เลือกไม่ได้ ฉะนั้นเราจึงควรดิ้นรนต่อสู้ให้พ้นจากมัน เพื่อความสุขในอนาคต

(เฉลิมชัย ธนกิจสัมพันธ์ - โรงเรียนอัสสัมชัญศรีราชา)

ข้อสังเกต

จากตัวอย่างเรียงความทั้งสองเรื่อง พอจะวิเคราะห์ลักษณะที่ผิดได้ดังนี้

1. ชื่อเรื่อง มักจะสั้นแต่ใช้ความหมายตรงหรือครอบคลุมเนื้อเรื่อง
ไว้ความสนใจผู้อ่าน
2. เนื้อเรื่อง ต้องเขียนให้มีแนวคิดอย่างเดียว แนวคิดเป็นสิ่งที่สำคัญของ
เรียงความ ให้ทุกส่วนสัมพันธ์กันโดยตลอด มีการเน้นส่วน
ที่สำคัญ และมีความชัดเจน มีเหตุผล
3. การใช้ภาษา ทั้งสองเรื่องใช้ภาษาได้ไพเราะสละสลวยเข้าใจง่าย
และทำให้อารมณ์ความรู้สึกคล่องตัวไปด้วย
4. ประเภทของเรียงความ จัดเป็นเรียงความประเภทแสดงความรู้สึกรู้สึก
หรือความคิดเห็น ซึ่งเขียนได้ง่ายกว่า
เรียงความประเภทเน้นความรู้ หรือวิชาการ
ซึ่งต้องค้นคว้าข้อมูลประกอบการเขียน
5. การสะกดคำ วรรคตอน ให้ถูกต้อง รวมทั้งความสะอาดเรียบร้อยของ
การเขียน

รูปแบบของ เรียงความ

เรียงความที่ดีนั้นต้องประกอบด้วย คำนำ เนื้อเรื่อง และสรุป อย่างต่อเนื่อง
สัมพันธ์กัน

คำนำ คือ ส่วนที่กล่าวก่อนเป็นย่อหน้าแรก เพื่อจูงใจผู้อ่านให้สนใจอ่านเนื้อเรื่อง
ต่อไป สามารถเขียนได้หลายวิธี เช่น

- เอาสุภาษิตเป็นคำนำ
- เอาคำพ้องมาเป็นคำนำ
- เอาข่าวสดมาเป็นคำนำ

- เอาคำจากทัศนภาพมาเป็นคำนำ
- เอาบทหรือยกทรงมาเป็นคานา

ฯลฯ

ตัวอย่าง 1. เอาคำพูดมาเป็นคานา เช่น เรื่อง

บุคคลที่ข้าพเจ้ายกย่องและยึดถือเป็นแบบฉบับ

“ไม่มีอะไรที่เราจะทำได้ หากเรามีความพยายามจริง ๆ อาจารย์ใหญ่คนหนึ่งได้พูดในที่ประชุมนักเรียน ในหมู่นักเรียนนั้นมีข้าพเจ้าร่วมอยู่ด้วยคนหนึ่ง คำพูดของอาจารย์ใหญ่นี้จับใจข้าพเจ้าเป็นอันมาก ขณะนั้นข้าพเจ้าอายุเพียง 14 ขวบ แต่จนบัดนี้คำพูดนั้นก็ยังคงแจ่มชัดอยู่ในใจตลอดมา ข้าพเจ้าไม่ทราบว่ คำพูดนี้จะป็นอิทธิพลต่อเพื่อนนักเรียนคนใดบ้าง แต่ตลอดเวลาแห่งการดำเนินชีวิต คำพูดดังกล่าวกลายเป็นสิ่งที่มีค่าต่อข้าพเจ้าเป็นอันมาก

(เปลื้อง ๗ นคร - แบบเรียงความ)

2. นำเรื่องโดยใช้การเปรียบเทียบ เช่น เรื่อง

สุนทรภู่

ประเทศอังกฤษมีกวีที่ชาวอังกฤษยกย่องมากคนหนึ่ง ชื่อ วิลเลียม เชกสเปียร์ ประเทศฝรั่งเศสก็มีกวีที่คนยกย่องอีกคน คือ วอลแตร์ เช่นเดียวกับใกล้บ้านเราก็มีกวีอินเดียที่มีเกียรติสูงส่ง คือ รพินทรนาถ ฐากูร ไทยเราก็มีกวีเช่นนั้นเหมือนกัน กวีผู้นั้นก็คือ สุนทรภู่

(ฉัตรชัย สุกระภาญจน์ - การเขียนเรียงความ)

ข้อสังเกต จะเห็นว่าการเขียนคำนำอาจเป็นเรื่องค่อนข้างยาก เพราะเป็นการเริ่มต้นความคิดที่จะเขียน แต่ก็ไม่ยากเกินกว่าที่จะฝึกฝน หลักสำคัญก็คือ ต้องเขียนพุ่งไปที่จุดประสงค์โดยเร็ว ใช้ถ้อยคำที่กะทัดรัด เข้าใจง่าย และก่อให้เกิดความสนใจมากที่สุด มีความยาวเพียงย่อหน้าเดียวและเลือกรวิธีนำเรื่องให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่องนั้น ๆ

จากการพิจารณาตัวอย่างค่านำแล้ว ให้นักเรียนลองเขียนค่านำจากหัวเรื่องต่อไปนี้

ภายในเวลา 10 นาที

1. เขียนค่านำจากหัวเรื่องที่กำหนดให้

1.1 "ห้องสมุดของเรา"

.....
.....
.....

1.2 "ความประทับใจในโรงเรียนของข้าพเจ้า"

.....
.....
.....

1.3 "ถ้าฉันเป็นคนรวยที่สุดของเมืองไทย"

.....
.....
.....

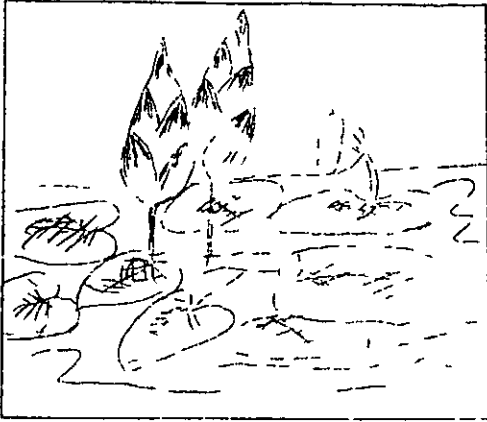
2. ให้นักเรียนเขียนค่านำเรียงความโดยกำหนดชื่อเรื่องตามความชอบ หรือ
ความสนใจ

.....(ชื่อเรื่อง)

(ค่านำ)

.....
.....
.....

3. จากภาพที่กำหนดให้ ให้นักเรียนคิดตั้งชื่อเรื่อง และเขียนถ่านำ 1 ย่อหน้า โดยใช้ความคิดและจินตนาการในทางสร้างสรรค์

.....(ชื่อเรื่อง)

(ถ่านำ)

.....

.....

.....

.....

เนื้อเรื่องของเรียงความ เป็นองค์ประกอบส่วนที่สอง

เรียงความที่ดีนั้น ต้องให้ความรู้ ความคิดเห็น และสิ่งแปลก ๆ ใหม่ แก่ผู้อ่าน ความรู้และความคิดนั้นเราสามารถได้จากประสบการณ์ ซึ่งเกิดจากการสังเกตและการอ่าน หรือประสบการณ์ที่เราพบโดยตรง อาจเป็นความคิดฝัน หรือจินตนาการในทางสร้างสรรค์ก็ได้

การเขียนเนื้อเรื่องนั้นจะต้องให้มีลำดับที่สัมพันธ์ต่อเนื่องกันไป "การวางโครงเรื่อง" ก่อนเขียนเรื่องจึงเป็นสิ่งจำเป็น นั่นคือเราต้องรู้ขอบข่ายว่าจะเขียนเรื่องนั้น ๆ ในลักษณะใด จะเสนอแง่คิดใดเป็นสำคัญ สำหรับเรียงความประเภทที่แสดงความรู้สึกรหรือความคิดเห็นนั้น ส่วนใหญ่จะมีหัวข้อสำหรับวางโครงเรื่องน้อยกว่าเรียงความเชิงวิชาการหรือนั้นความรู้

ตัวอย่างการวางโครงเรื่อง

เราจะใช้การตั้งคำถาม ถามตนเองเกี่ยวกับหัวข้อเรียงความนั้น ๆ เพื่อให้ได้คำตอบที่จะทำให้เรื่องนั้นสมบูรณ์ที่สุด เช่น

เรื่อง "ความสะอาด"

อาจตั้งคำถามดังนี้

1. ความสะอาดมีความหมายอย่างไร
2. ความสะอาดสำคัญอย่างไร
3. ผลดีของ ความสะอาดมีอะไรบ้าง
4. ผลเสียของความไม่สะอาดมีอะไรบ้าง
5. ใครมีหน้าที่รักษาความสะอาด
6. หน่วยงานใบบ้างที่จะรับผิดชอบ เรื่องความสะอาด

ฯลฯ

คำตอบที่ได้ อาจเป็นดังนี้

1. ความสะอาดมีความหมายเป็น 2 อย่าง คือ สะอาดภายนอก เช่น รูปร่าง หน้าที่า ถนอม อาคาร และสะอาดภายใน คือ คุณธรรม ความดีในจิตใจของมนุษย์
 2. ความสะอาดมีความสำคัญต่อทุกคน ต่อสังคมประเทศชาติ
 3. ผลดีคือ ให้ความสุขและความเจริญ
 4. ผลเสียคือ ให้ความทุกข์ ความเสื่อมโทรม
 5. ทุกคนมีหน้าที่รักษาความสะอาด
 6. สถาบันที่ควรรับผิดชอบ คือ ครอบครัว ชุมชน วัด โรงเรียน และรัฐบาล เป็นต้น
- การที่เราได้ประมวลความรู้ ความคิดนี้ทำให้เรื่องมีความสมบูรณ์ด้านเนื้อหาสาระ และมีทิศทาง การเขียนที่ชัดเจนยิ่งขึ้น
- ส่วนการจัดลำดับใหม่ก็จะทำให้การลำดับเรื่องดี บางหัวข้ออาจจะรวมกับหัวข้ออื่นได้ หัวข้อที่ปลีกย่อยหรือสัมพันธ์กับ เรื่องน้อยที่สุดก็อาจตัดออกไปได้

ตัวอย่าง ประมวลความคิดเพื่อวางโครงเรื่อง เรื่อง

"ของขวัญปีใหม่สำคัญไฉน"

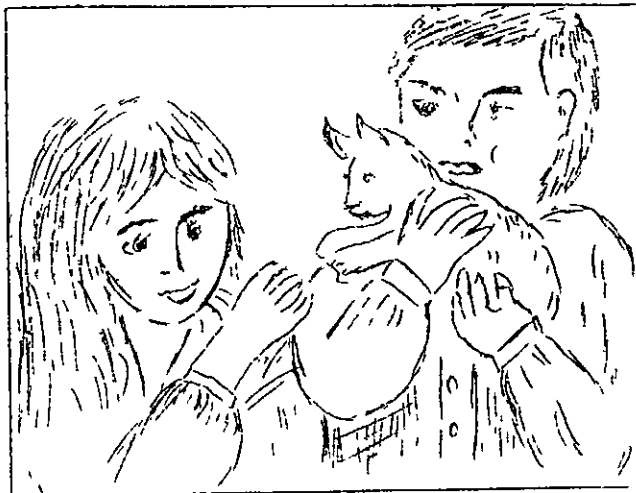
1. ถ้าจะเลือกของขวัญปีใหม่ให้เหมาะสมกับใครสักคน ควรเลือกอย่างไร
 2. คุณค่าทางราคาหรือคุณค่าทางน้ำใจสำคัญกว่ากัน
 3. ค่าของขวัญในบัตรของขวัญอันสวยงาม หรือ ราคาแพงลิบหรือบัตรของขวัญที่สวยงามเรียง
งายกับความจริงใจที่มีให้
 4. ราคาของขวัญกับเงินในกระเป๋า
 5. ขรรณนิยมการให้ของขวัญปีใหม่เป็นสิ่งที่ค้ำหรือเปล่า
- จากโครงเรื่องที่ลำดับไว้ดีแล้ว ก็นำมาเขียนเป็นเรียงความ เรียงความเราก็
จะให้สาระความรู้ และข้อคิดที่มีคุณค่าแก่ผู้อ่านยิ่งขึ้น
ต่อไปให้นักเรียนฝึกวางโครงเรื่องจากหัวข้อที่กำหนดให้ โดยการตั้งคำถามเกี่ยวกับ
หัวเรื่อนั้น ๆ แล้วจัดลำดับใหม่ให้ได้โครงเรื่องที่สมบูรณ์

นักเรียนลองทำดู ภายในเวลา 5 นาที

"ถ้าข้าพเจ้าเลือกได้ จะขอเลือกเป็น

1.
2.
3.
4.
5.
6.

จากภาพที่กำหนดให้ ให้นักเรียนตั้งชื่อเรื่อง และวางโครงเรื่องตามความคิด
ความรู้สึก หรือจินตนาการ เพื่อให้เรื่องมีคุณค่าควรแก่การอ่าน

(ชื่อเรื่อง)

1.

2.

3.

4.

5.

ตั้งชื่อเรื่องจากข้อความที่กำหนดให้ การเขียนเรียงความที่คิ่้นควรรู้จักตั้งชื่อเรื่อง
ที่น่าสนใจและเหมาะสมกับเรื่องด้วย

– จากข้อความที่กำหนดให้ ให้นักเรียนอ่านแล้วตั้งชื่อเรื่องที่น่าสนใจและเหมาะสม
กับเรื่อง ภายในเวลา 3 นาที

(ชื่อเรื่อง)

ชีวิตที่ไม่สิ้นหวัง ไม่ไร้ค่า นั่นก็คือ ชีวิตที่มีความเพียรพยายาม ใฝ่หา และ
ยอมประสบความสำเร็จ ไม่ว่าจะกระทำในเรื่องใด อาชีพใด มีผู้กล่าวไว้ว่า "ในโลกนี้
ไม่มีอะไรสามารถแทน ความเพียรพยายามได้ ความสามารถก็ไม่เท่าความเพียรพยายาม
คนที่มีความสามารถแต่ไม่ประสบความสำเร็จในชีวิตมีอยู่ถมไป ความเฉลียวฉลาดก็ไม่เท่า
ความพยายาม คนที่มีความรู้ท่วมหัว เอาตัวไม่รอดได้กลายเป็นภพชาติที่คนทั้งหลายเห็นจริง
เห็นจังกันไปแล้ว การศึกษาก็ไม่เท่าความเพียรพยายาม คนที่สำเร็จการศึกษามาแต่อยู่ใน
สภาพลอยเคว้งคว้างมีอยู่ถมไป ความเพียรพยายามสามารถเอาชนะปัญหาของมนุษยชาติได้"

การเขียนสรุปหรือคาลงท้าย

บทสรุปเป็นองค์ประกอบส่วนที่สามของเรียงความ เป็นตอนที่กล่าวในตอนท้ายเพื่อ
ให้เรื่องสมบูรณ์ ให้ผู้อ่านพอใจ สมใจหรือประทับใจในการอ่านเรียงความของเรา ดังนั้น
จึงต้องใช้ภาษาให้กระชับ เน้นให้ผู้อ่านเข้าใจตามจุดประสงค์ของเราอย่างรวบรัดได้

เนื้อหาที่ใช้เป็นบทสรุปหรือคาลงท้ายนี้มีได้หลายลักษณะ เช่น เกี่ยวกับการเขียน
กานำ แล้วแต่จะพิจารณาว่า เนื้อหาใดน่าประทับใจ หรือสรุปความได้สมบูรณ์ที่สุด สำหรับ
เรื่องนั้น ๆ

ตัวอย่าง ใช้การแสดงความคิดเห็น หรือความรู้สึกส่วนตัวที่มีต่อเรื่องนั้นอย่าง
คมคาย เช่น เรื่อง "สิ่งที่ฉันปรารถนา"

พ่อแม่เป็นผู้ที่ทุกคนปรารถนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กกว่าทุกคน ๆ คนคงจะตก
อยู่ในสภาพเช่นเดียวกับฉันอย่างแน่นอน ฉันอยากให้มีใครสักคนที่เข้าใจและรู้ถึงจิตใจ
ฉันบ้างว่า สิ่งที่ฉันปรารถนาอย่างยิ่งในเวลานี้คือ พ่อแม่ นั่นเอง

(ค.ญ. สร้อยทอง วงศ์ศรีวิชัย - ลำปาง)

สรุปโดยเอาข้อคิดเด่น ๆ ที่กล่าวไว้ในเนื้อเรื่องมาพูดอีกทีหนึ่ง แต่ผูกด้วย
สถานการณ์ที่ประทับใจ เช่น เรื่อง "บ้าน"

คนเราอยู่คนเดียวไม่ได้ในโลก ก็เอาความสุขแต่ลำพังไม่ได้ถึงจะสุขเฉพาะตัว
สักเพียงไรก็ไม่ใช่ความสุขอันแท้จริง ความสุขอันแท้จริงจะมีได้แก่ในบ้านแห่งเดียวเท่านั้น
ท่านสุนทรภู่เขียนไว้ว่า "จากเรือนเหมือนหนึ่งนกมาจากรัง อยู่ข้างหลังก็จะแลชะเง้อคอย"
ดังนี้ จะเห็นได้ว่า กระท่อมน้อยแม่จะคับแคบและหอมชอบบ้านใดก็ตามโดยัง เป็นที่รวมของ
พ่อแม่ พี่น้อง ลูกเมีย ทรายนั้นก็เป็บ้านที่แท้จริง

ชีวิตจะยืนยาวราบรื่นจึงเนื่องมาจากได้รับความสุขอันเกิดแต่บ้าน

(ตัวอย่างเรียงความ ของ หลวงสำเร็จวรรณกิจ)

แบบฝึกเขียนคาลงท้ายหรือเขียนสรุปเรียงความ

จากหัวเรื่องที่กำหนดให้ ให้นักเรียนเขียนสรุปให้เหมาะสมกับเรื่อง ภายในเวลา
10 นาที

1. เรื่อง "ความประทับใจในโรงเรียนของข้าพเจ้า"

.....
.....
.....

2. "ถ้าฉันเป็นคนรวยที่สุดของเมืองไทย"

.....
.....
.....

3. "ห้องสมุดของเรา"

.....
.....
.....

เขียนเรียงความจากภาพความคิดความรู้สึกและจินตนาการ

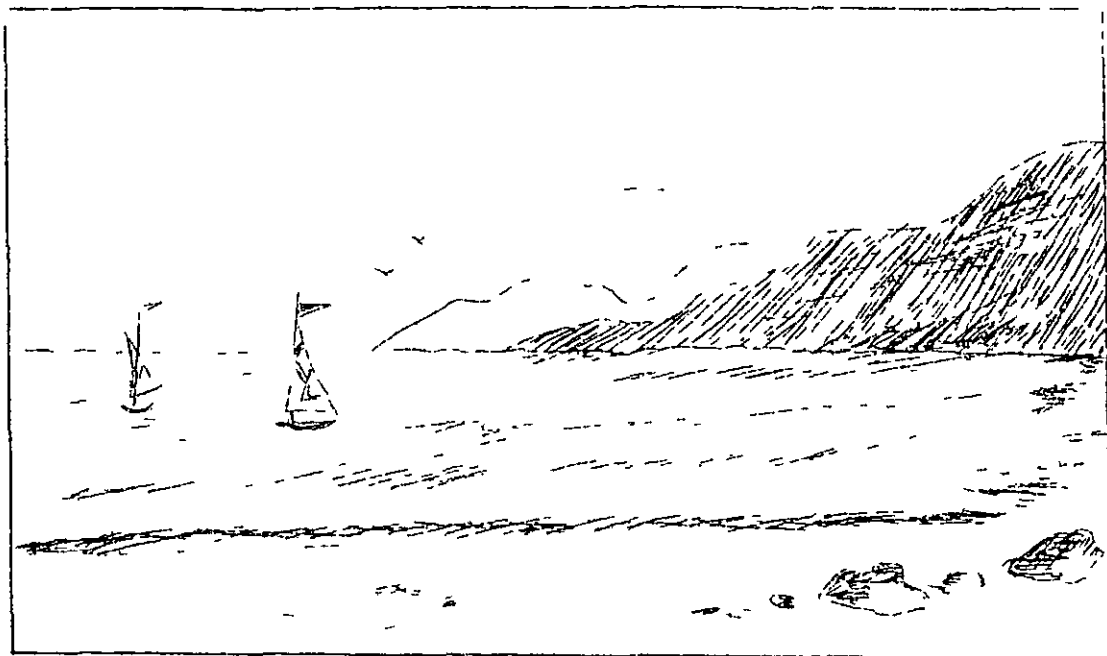
แบบฝึกหัดการเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาภาพต่อไปนี้อย่างลึกซึ้ง แล้วเลือกภาพใด ภาพหนึ่ง เพื่อเขียนเรียงความถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก ประสบการณ์ หรือจินตนาการเกี่ยวกับภาพนั้น คนละ 1 เรื่อง โดยตั้งชื่อเรื่องด้วย และกำหนดให้มีความยาวประมาณ 15 - 20 บรรทัด ภายในเวลา 30 นาที

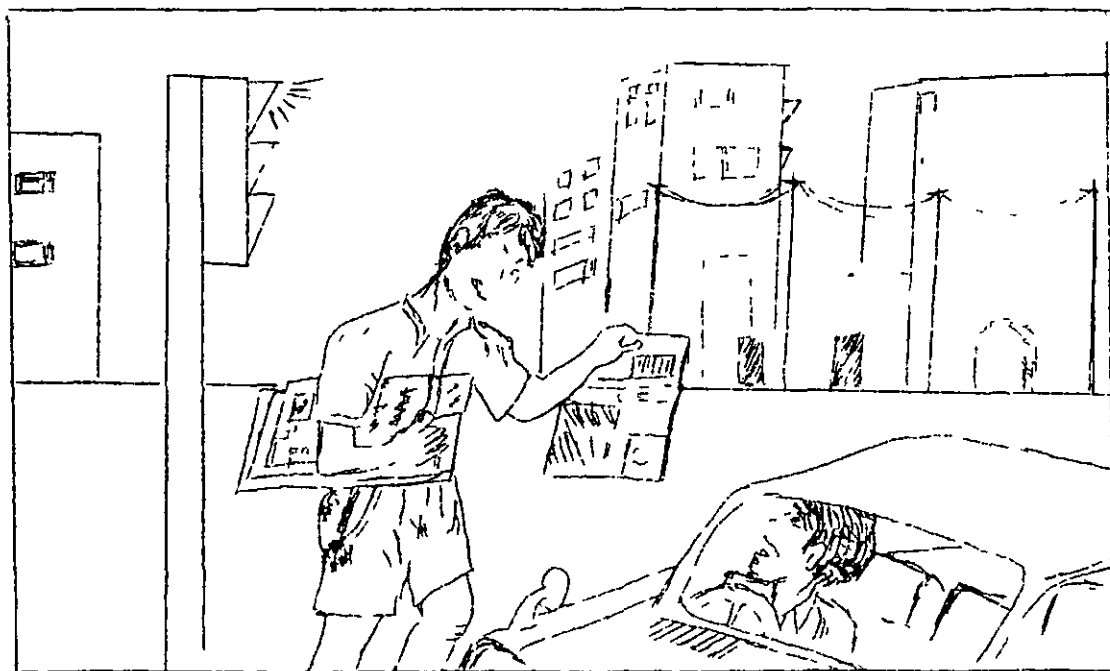
มีเกณฑ์ในการพิจารณาคำนี้

1. การเสนอเรื่อง หมายถึง การแสดงออกด้านความคิด ซึ่งมีการอ้างเหตุผล การขยายความที่ชัดเจน เป็นความคิดที่แปลกใหม่มีคุณค่า สมเหตุสมผล เป็นไปได้ชวนให้เพิกเฉยมีทิศทางในการเขียนชัดเจน
2. การใช้ภาษา หมายถึง การเลือกใช้ถ้อยคำ ส่วนวนภาษาได้ถูกต้องตรง ความหมาย ภาษากระทัดรัด ใช้ถ้อยคำให้ผู้อ่านเห็นภาพ สละสลวยและปีละลักษณะเป็นตัวของตัวเอง
3. การลำดับเรื่อง หมายถึง การเชื่อมโยงความคิด การจัดเรียงเรียงเนื้อหาได้อย่างต่อเนื่องสัมพันธ์กันตลอดเรื่อง มีการเปิดเรื่องดำเนินเรื่องและสรุปเรื่องได้อย่างน่าสนใจ
4. รูปแบบ หมายถึง การมีชื่อเรื่อง ได้ส่วนของคาบชา เนื้อเรื่อง และสรุปที่เหมาะสมสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของเรื่อง
5. กลไกประกอบการเขียน หมายถึง การใช้เครื่องหมายวรรคตอน ลายมือ การเขียนตัวสะกด และความสะอาดเรียบร้อย

п.

п.

แบบทดสอบวัด

ความสามารถในการเขียนเรียงความเชิงสร้างสรรค์

คำชี้แจง ให้นักเรียนพิจารณาภาพที่กำหนดให้อย่างละเอียดถี่ถ้วน แล้วเขียนถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก ประสบการณ์ หรือจินตนาการเกี่ยวกับภาพนี้ เป็นเรียงความโดยตั้งชื่อเรื่องด้วย กำหนดให้มีความยาวประมาณ 15 - 20 บรรทัด ภายในเวลา 30 นาที

